

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A Kezdet.

Budapest, március 8.

(v.) Viharverte ingoványhoz hasonló ma reggel óta a magyar közélet. Fodrot vet a mások lomha mocsártükrök, a dagadó sárhullámok tompa morajjal hőmpölyögnek rajta ide-oda s tarajukon rémesen lobog zöld fátyolok: a szélvésztlő paskolt békanyál... Beléptünk im a botrányok jegyébe, urrá lett posványainkon a fürgeteg. Ha kiárad a mocsár, mit viszen magával? Mocskot. S mit lehel ki magából? Betegséget. Szenny és kórság vár mától fogva a magyar közéletre. Ez a mi szomorú prognózisunk.

Zárt ülés volt, megdöbbenően zivataros lefolyása. Csattogva rontottak egymásra a szenvedélyek, s borzasztó volt a tombolásuk. Vad vádviillámok cikáztak egymás ellen és gyújtottak, sújtottak, ahova lecsaptak. A Bánffy választási kasszájáról volt szó, arról, amelyet a *Vaterland* hasábjain leplezett le valaki. Arról, amelyet állítólag 1898-ban gyűjtött s amelyet bukásakor állítólag magával vitt. Irtóztató gyanúsítás! Mikor Bécsből ideérkezett a hír, a magyar közvéleménynek eléllt a lélekzete. Hogy a magyar nemzet élén olyan férfi állott legyen évekig, akitől ilyen infámia kitellett: az emberek belesáppadtak ebbe a vérdermesztő gondolatba. A zárt ülésen a parlament ezt a szörnyű vádat fessegette. És a vita kiölt a vádból minden tartalmat, s megcáfolta a rendelkezési alpra vonatkozó mellékgyanúsításokat is. Hallottunk kategorikus kijelentéseket a miniszterelnök ajkáról; s amiről neki tudomása nem lehetett, azt kipótolták Fejérvári és Gajári szavai. S az eredmény az lett, hogy a gyanúsításoknak az a szövényes szerkezete recsegve-roppogva összedült.

Vajha csak ennyi dült volna össze a mai napon! De összeomlott vele még egyéb is, aminek épségéhez a nemzetnek annyi vágya

és annyi érdeke fűződött: a közélet békéje és méltósága. És megreccsent, meg is ingott még valami: egy nemrégiben még büszke, sudár, rendíthetetlennek látszó oszlop, — megsajdul a lelkünk, leirván e nevet: Ugron Gábor.

(Kiderült a zárt ülésen, hogy a *Vaterland* csupán spanyolfalú szolgált egy bosszút lihegő magyar politikus elvakult szenvedélyének. Ezt a spanyolfalat ma félreugrta Ugron Gábor s ekkor kitünt, hogy aki eddig mögötte lappangott, az ő maga volt). Amit senkise várt, amire senki se lehetett elkészülve: Ugron beismerte, hogy ő volt a *Vaterland* hírének beküldője. És végigharsogott az egész parlamenten a felindulás e vallomásnak hallatára. S a szemekben ott villogott, az arcokon ott remegett egy érzés: „Ez az, aminek nem lett volna szabad megtörténnie s amit, ha megtörtént mégis, azonnal be kellett volna vallani!”

(A *Vaterland* és Ugron Gábor: teremő isten, hogyan kerülhetett ez a kettő együvé! Nem most s nem pusztán ebből az alkalomból, hanem akármikor és akármely ötlethöz, hogyan jut együvé Ugron Gábor és a *Vaterland*! Tudjátok, mi a *Vaterland*? Az a ganajraktár, amelyről nemzeti érzelmeinket és állami voltunkat szakadatlanul megdobálják. Nincs tajtékzóbb ellensége a magyarnak ennél az újságnál. Ami megcsufolja kegyeletünket, szidalmazza ideáljainkat, bemocskolja hirnevünket, leköpi hazafias áhitatunkat: az a *Vaterland*. Amit mi szeretünk, azt ő gyűlöli. Amit mi tisztelünk, azt ő ócsárolja. Amit mi remélünk, azt ő csirájában szeretné agyonfojtani. Ha arról van szó, hogy leszedjék a magyar nemzetről a becsületet, ő jár elől. Ha meg kell rágalmozni intézményeinket, az ő buzgósága ad jelt és példát többi ellenségünknek. Valahol megcsaholták ezt a mi hazánkat, a falca élén mindig ez a redves kutya volt. Ugy hittük máig, magyar ember-

nek nem lehet soha semmi köze ehhez a laphoz. Semmiféle magyar embernek, legyen bármilyen kicsiny és tartozék bármely politikai táborhoz. Hát még országos portentumnak s a függetlenségi eszme egyik vezérharcosának!

(Ugron Gábor, a lelkes magyar államférfi, a szilaj vérű rabonbán, bevalija im magáról, hogy munkatársa, sugalmazója a magyarfaló osztrák sajtó legmagyarfalóbb lapjának. Memorandumot küld neki, levelez vele, hírekkel látja el, ir belé, inspirálja. A fekete-sárga örülettel cimborál a magyar függetlenségnek egyik főbajnoka! Elámolni csak azért nem tudunk e gondolon, mert megijedünk tőle.) Ha gyűlölte Ugron Bánffyt, tőlünk ugyan gyűlölhette: mi sem tartozunk azok közé, akik szeretjük. Ha bosszút akart rajta venni a zabbistoriáért, ehhez is joga volt; ki-ki az ellen irányítja bosszuját, aki ellen akarja. Ha a benne lobogó szenvedély megzavarta ítélőképességét s készakarva, vagy öntudatlanul a gyanúsítás fegyveréhez nyult: hagyján még ez is, szertelen dühében tüllöni a célon emberi dolog. S ha nem gondolta meg, hogy amikor most gyanúsítja meg ellenségét, ezzel maga-magát még odíozusabb gyanuba keveri: ez baj ugyan, de kizárólag az ő baja.

Am Ugron egyebet teft, — rosszabbat. A legrosszabbat. A helyett, hogy nyílt sisakkal s itthon vágta volna gyanuját Bánffy Dezső szeme közé, névtelenül s idegen földről röpitette feléje támadását. És szövetségeseül a *Vaterland*ot választotta ki, épp a *Vaterland*ot, ezt a magyargyűlölőtől habzó lapot, amelynek minden betűjéből kirikácsol az ellenünk szóló guny, irigység, rosszindulat és megvetés. Lám megmondtuk: az *et tu quoque* nem érv s a szenvedély rossz tanácsadó.

Igy indult mindjárt első napon a fürgeteg. Balsejtelmekkel szívünkben várjuk a folytatását. Óvja isten romboló dühétől szegény hazánkat.

T Á R C A.

Nagyanya.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: *Latskó Andor.*

Az őszi rózsákon felszikkadt a harmat, a hűvös reggeli szellő elült; valóságos nyári hűvel tüz le a napsugár a hervadó faszorra. Haragoskék égbolt borul a vidékre, köröskörül ezer színben pompáznak az erdők. Az ockersárgától a biborpirosig minden árnyalatnak megvan a magategyéni birodalma; mintha egy ügyetlen amatőr-piktör végig járta volna esetével a dombokat és elhibázta volna a színt minden ujjab keverésnél.

A völgyekben még foszladozva terjed az őszi kőd, az árnyékban még megborzongat a jeges őszi szellő, de a nap már magasra hágott a ragyogó égbolton és szinte tropikus tüzzel verődik a nyaraló sárga falaira.

A terasz előtti parányi tisztáson már elviselhetetlen a hőség. A közepén ott terpeszkedik fakult színeivel egy hatalmas rokokó napernyő; alatta a nagymama párnákkal bélelt betegszéke. Az elnyűtt vásznon átszűrődnek a forró sugarak, áthevítve a fehér vánkösöket, a vastag szürke plaid-et, melybe kétszeresen becsavarva, sárgán, összetöpörödve, részvétlenül gubbaszt a nagyanya.

Tekintete a messzeségben kalandozik, végigjárja a hervadó dombokat, megakad egy-egy rikítóbb erdőrészen; aztán lassan visszatér a kődös völgyeken, a réten, a kerti pázsiton, fel, a csillogó kavicsig, míg elpihen a beteg-asztalkán

és rámered időtlen időkig egy orvosságos üvegre vagy a pohárra, mely mellette ragyog.

Mélyszéges a csend, csak a szél suhan olykor és hullanak a levelek a szomszédos fákról, lassan, szállingózva. Összetalálkoznak esés közben és zizegve siklanak tova a földön; majd felreppennek a levegőbe és kergetik egymást, elszállnak, isten tudja merre, míg végre csak le-hullanak, lepihennek valahol, az erdőszélen vagy valamelyik barázdában, örök időkre.

Nagyanya hosszú, főhéher haja összeborzolódtott; rendetlenül esügg a homlokába. Megzördül a haraszt, ő nem hallja; ölébe hullanak sárgult levelek, nem hederit rájuk. Bámul maga elé, könny perog a szeméből, lassan mint a levél a fáról. Készülődik meghalni.

Készülődik már vagy egy félesztendeje; majdnem mindennapos vendég ágyaféjénél a halál. Torkon ragadja, a szívébe markol, fojtogatja benne a lélekzetet, aztán megint odobb áll. Egyszer majd a sok fuldoklásba csak megszakad az a szegény, beteg, öreg szív; és akkor nagyanya majd lenyugszik pihenni, mint a fenn röpködő levelek valamelyik barázdá mélyén.

Szemközt vele a kis asztal mellett fiatal ember olvasgat kékfódoles füzetben.

Az orvos.

A tavasszal szerezte meg a kutyabőrét; szegény gyerek, addig is, míg több akad, ezt az egy betegét őrzi napi öt forintért. Olykor-olykor egy pillanatra felveti szemét a betegre. Megszokta már a szomorú látványt, hónapok óta gubbaszt vele nap-nap után a rokokó ernyő alatt. Nem is szól hozzá, hagyja sirni. Kialudt már az értelem, csak nagyritkán lobbán fel; olyankor elállnak a könnyei és megszólal. De a választ rendesen már nem hallja. Sir, senki sem tudja miért. Ó sem.

Sir, mert nem tud nem sirni. Az orvos hagyja; olvas és vár.

Vár.

Valahányszor szívébe markol szegény betegnek egy roham, beönt a torkába egy csillapító szert, fogja az ütőerét, aztán megint vár.

Vár...

Mire lepergett a fákról az utolsó levél, nagyanya szeméből sem perognek már a könnyek; sárgul az arca, mint köröskörül a vidék, a halál ekéje felszántotta a homlokát, mint a paraszt a földet a nyaraló mögött.

Lódobogás halik, esikorog a kavics: kocsi állott meg a faszor végén.

Két eselődleány görnyedve visz egy nehéz uti bördödöt a kocsihoz. Felrakják a bakra, a kocsis segít, a leányok vihognak, aztán megint esend lesz.

Csak a lovak hajtják el magukról csapkodva a legyeket.

Nagyanya arcán elálltak a könnyek. Ki-egyenesegett, előrehajol a székeben, tekintete rá-tapad az orvos arcára; végre megszólal:

— Ki utazik?

A fiatalember felriad, feltekint és hallgat. Attól tart, hogy a választ már úgy sem hallaná.

De a beteg újra kérdi:

— Ki utazik?

Az orvos esodálkozva mélyed a fénytelen szemekbe és megfelel:

— Károlykát küldik el Németországba.

Perognek a levelek, nagyanya feje lecsuklik, az orvos nyugodtan olvassa a kék fedeles füzetét. Egyszerre csak lassan, dadogva, megszólal megint a beteg, gyenge, rekedt hangján:

— Igazán... olyan... rossz fiu Ká... Tovább nem bírja.

Bánffy és Ugron.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, március 8.

A néppárt néhány nap óta piszkálja a „számszerint legnagyobb ellenzéki pártot” — már mint a Kossuth-pártot, hogy neki volna kötelessége azt a bizonyos pártkassza-ügyet a parlament elé hozni. De a Kossuth-párt nyilván nem akart kötelnek állani s ma már a néppárt kifogyott — türelméből. Hát szóba fogja hozni maga a dolgot. És pedig (hogy ez a forma se menjen feledésbe) zárt ülésben.

Rakovszky István erősen sürgödlődött is a völgyben s kezében már ott lobogtatta az ívet. De gyéren voltak honatyák az üveg alatt. Alfíróknak se voltak elegenden, nem hogy hallgatóság is telt volna belőlük.

Az elnöki csengő hívogatta szolt, de üres folyosónak.

Rakovszky gunyosan szolt fel az elnökhöz: — Rendes ülést se tarthatunk, nem hogy zárt ülést!

S talán, ha a jelenlevők akadékoskodni akarnak, csakugyan nem lehetett volna megkezdeni a tanácskozást. De szerencsére senki sem akadékoskodott. S a jegyző szólásra hívta fel *Kolossvári Kiss* Istvánt. Nem volt jelen. Szólásra hívott fel más. Az se volt jelen. Ugy tetszett, mintha egyetlen szónok se volna jelen. Vagy mégis. *Polónyi Géza* beszélgetett valahol a jobboldalon s a jegyző, meglátván nevét a fekete táblán, végre őt szólította fel. *Polónyi* nem akart hinni a füleinek, hogy már rajta volna a sor, de hát mit tehetett? Morogva sietett át a völgyön a helyére s minthogy egy kis ováció erejéig mindenkor készen van, nyomban belefogott beszédébe.

A folyosón ezalatt mégis csak gyülekezni kezdett a publikum. A jó isten tudja, micsoda titkos apparátus viszi szét a szenzációs híreket a legtávolabbi is, de annyi bizonyos, hogy az érkező honatyák már azzal a kérdéssel állítottak be a folyosón:

— Most lesz a zárt ülés?

— Mindjárt *Polónyi* beszéde után — hangzott a válasz s mintha a készülő zárt ülésnek akarnának vele hangulatot csinálni, már kezdték terjeszteni a hírt, hogy a *Vaterland* ma újabb cikkel tetézi manőverét. Ezt olyan arccal terjesztették, mintha a *Vaterland* most dobta volna ki csak az igazi bombát. De hogy mi legyen az újabb cikkben, annak azért teremtett ember nem tudta urát adni. Csak suttoztak, buttoztak a cikk-

A doktor nyugtalankodni kezd. Hosszu ideje nem volt ilyen soká értelemnél. Biztos krízis; meg kell nyugtatni.

— Könyvelmü gyerek; majd ott künn megjavul.

Nagyanya feje megint csak lecsuklik, aztán még egyszer feltekint és motyogna valamit:

— Idegenek . . . szeretet . . . én . . .

Az orvos lapozgat a kékfedeles füzetben.

Peregnek a lombok, peregnek a könnyek; nagyanya sir, sirdogál esendesen maga elé. Meg se hallja, hogy megint csikorog a kavics: *Károlyka* jött bucsuzni.

Halovány. cingár legényke, alig lehet tizen-nyole esztendő. A szeme fáradt, az arca beesett, a tipikus harmadik generáció: intelligens, de erőtlén.

Az orvos elébe siet.

— Bucsuzni jött?

— Igen.

— Ne tegye, csak felizgatná.

— Mégis . . .

Az orvos vállat von. Odaértek a beteg elé; az unokának összefacsarodik a szíve. Susogva kérdezi:

— Miért sir? Nézze csak! . . .

Oda sietne, de a másik visszatartja. Hiába való dolog, csak neki okozna farsadságot.

Az unoka körülnéz, még egyszer, utoljára; völgyön, hegyen végig suhan a tekintete, megcsókol a szemével minden ismerős dombtetőt, elszorul a szíve, sirni szeretne. Megsárgultak az erdek, mint a beteg arca, haldoklik a természet, mint párnái közt nagyanya. Keblére ölelné az egész vidéket, nem lehet; azt szeretné mondani: — Isten veled, nagyanya!

hiába. — nem hallaná meg. Peregnek a levelek, peregnek a könnyek; önmagát siratja erdő is, nagyanya is. Egy percre még úgy érzí, hogy oda kellene borulnia a karosszék elé, átkul-

ról, melyet senki sem látott, senki sem olvasott, senki sem ismert, de mindenki emlegetett. A végig pedig kislútt, hogy nem is cikkről, hanem *magánlevélről* van szó, melyet a *Vaterland* írt *Gajári Ödönnek* s amelyben a bécsi lap szerkesztője konstatálja, hogy az ügy politikai részét: a cáfolat közzétételével elintéztettek tekintni, a személyi részt pedig nemkülönb, mert hiszen az első kérdésre kijelentette, hogy *Bánffy Dezső* személyét sérteni nem akarta. Végül — ahogy a folyosó tudni vélte — a bécsi lap szerkesztője visszautasította azt a tisztességes ujságba nem illő imputációt, hogy a hír beküldőjét ezek után is kiszolgáltassa.

A folyosón mégis csak csinalódott a hangulat. De a zárt ülés valahogy váratott magára. *Polónyi Géza* időközben már befejezte beszédét s a zárt ülés helyett — *Sághy Gyula* következett. A kereskedelmi politika legégetőbb kérdéseiről beszélt ő is, *Polónyi* is, de ugyan ki tudta volna most illő figyelemmel hallgatni, mikor a t. Ház fölött ott lebegett a pikantéria: a zárt ülés.

— Mikor lesz?

— Lesz-e? — hangzott a teremben is, a folyosón is a kérdés.

Végre *Rakovszky István* fölített valami ívet az elnökhöz s a kíváncsiak megnyugodtak, hogy már nincs messze a nevezetes pillanat. S déltájban, mikor *Sághy Gyula* is végzett, az elnök kihirdette:

— *Husz képviselő* aláírásával zárt ülés kérelvével, azt ezennel elrendelem.

No csakhogy már bizonyos. A publikum a szokásos öt percig szünetre kihuzódik a folyosóra, mialatt a terembiztosok lassankint kiürítik a karzatokat. S im egyszerre vad kopácslás zaja árad ki a folyosóra s az emberek riadtan keresik a zaj forrását. Akkor látják, hogy a szolgák a folyosóba nyiló összes ajtókra nagy táblákat szögeznek, hogy mindenki olvashassa róluk: *Zárt ülés*. Ez novum; idáig nem voltak ilyen jelző táblák.

Mindjárt meg is születik az első bonmot.

— Zárt ülés! Ez annyit jelent, hogy „megfelt!” Tehát érdemes bemenni. Ezentul, ha tartani lehet tőle, hogy a Ház határozatképtelen, csak ezeket a táblákat kell kifüggeszteni. Majd betödulnak a képviselő urak. . . .

A hírlapírók karzatának feljárói előtt posztot foglalt két rendőr, a közönség kelletlenül vonult ki az emeletről s az ajtók előtt szigoruan őrködtek a terembiztosok, nehogy valaki az ülés-terembe bejuthasson. Csak a választottak mehet-

esolni a beteg térdét, csókolni, ahol őri és mondani mégis:

— Isten veled, nagyanya!

De csak úgy érzí, nem teszi meg még se. Jól nevelt gyerek, noha könnyelmü; második természeté lett a meggyőződés, hogy az érzelmes jelenetek színpadra valók.

Elballag lassan, bucsuzás nélkül; egy elkésett pillangó repdes a feje körül. Belépve a fásor árnyékába megborong. Mintha egy kripta jeges lehellete csapta volna meg az arcát. Az avar zizege marad el a kocsi alatt, hervadt levelek hullanak a kalapjára; még egyszer visszanéz: a fásor nyílása előtt vakitva sárgállik a napfényben a nyaraló.

És a háta mögött újra leborul a csend. A terrasz előtti tisztáson, a rokokó ernyő alatt az orvos tovább lapozgat a kékfedeles füzetben. Nagyon melege van, törülgeti a homlokát.

Nagyanya arcán elálltak a könnyek, lassan körülnéz és látja, hogy *Károlyka* már elment. Gondolkozik. Megölelte, vagy nem ölelte meg? Gyenge, halálra gyötört elméje cserben hagyja; megölelte, vagy nem ölelte meg?

Meg akarná kérdezni legalább az orvost, — de torkán akad a szó. Ötször is neki fog, hiába; nem tud megszólalni. És gyöttri magát tovább: megölelte, vagy nem ölelte meg. Elment az unokája, idegenbe, örökre, mire visszatér, neki már nyoma sem lesz; hát megölelte?

Nem tudja.

Kínlódik, küzködik, megerednek a könnyei, peregnek le lassan, egymásután, megrekedve olykor, mint a falevel a barázdában.

Az orvos lapozgat, nagyanya sirdogál . . .

Lenn a völgyben, a százzsinű dombok alján, leiszántott földek közt füstölögve száguld tova a zvorsvonat.

tek be. A künnrekedtek ellepték a folyosókat s ott várták, ami belülről kiszivárog.

Fél egyre járt az idő. Az első hírnök jön: *Rakovszky beszél!* Pár kínos perc telt el így. Egyszerre zugó, riadó éljenzés hallatszik a teremről: ez bizonyosan a miniszterelnöknek szól. Ugy is volt. Csak néha-néha nyílik az ajtó, ha egy-egy későn érkező honatyá bemeleg s olyankor egy pillanatra látják a folyosón várakozók, hogy odabenn mi történik. Most meg a meglepetés moraja hallatszik ki. S nem sokára kitödul néhány képviselő a szélsőbalról, hírt hozni a pártjukbeli hírlapíróknak:

— *Ugron Gábor* írta a *Vaterland* cikkét!

Ez úgy hat, mint a bomba. Rohan mindenki a telefonhoz s közli lapjával a szenzációt. De csakhamar hatalmas bravó-kiáltások csalják vissza a künn várakozókat a szélsőbaloldalhoz nyíló ajtó felé. Onnan jön a bravó-riadalom.

Ez nem *Ugron*nak szól, azt tudta mindenki.

— *A honvédelmi miniszter beszél!* — hozzák hírlát a teremből.

— Bevallotta, hogy üres volt a pártkassza, azért nem lehetett felozlatni a Házat az obstrukció idején! — szólnak diadalmasan a szélsőbalról jövők s aztán sietnek vissza a terembe.

Már egy órája, hogy tart a zárt ülés. A folyosó mozgalmas, lármás. Csak egy valaki ül nyugodtan egy padon s szijja egykedvűen szivarját: *Tisza Kálmán*.

Hirtelen indiánus csatakiáltáshoz hasonló zaj támad a teremben. Ezuttal a jobboldalról jön. Mindenki odasiet s várja, hogy valakitől tudakolja az okát. Nyílik az ajtó. Tolongnak a kijövő képviselőkhöz, de menten vissza is huzódnak: *Szilágyi Dezső* az. Tőle senki sem tudakol ujságot. Nagyon haragosnak látszik.

Nagy sokára újabb hír szivárog ki belülről, amint éppen egy tapsvihar elcsöndesedik. Ezt *Rohonczy Gedeon* kapta — beszélük a hírnökök, — amiért kereken a szemébe mondta *Ugron*nak, hogy rosszul tette, amikor pártvezér létére abba az üzletbe belement s a helyett, hogy férfiasan beismerné hibáját, mást akar bemártani.

Rohonczy, miután kivette a maga részét a tapsból, kijött s odakünn fogadta az elismerést.

Félhárom óra van. S a zárt ülésnek csak nem akar vége szakadni.

— Most megint a honvédelmi miniszter beszél!

— Mindjárt vége lesz!

— Senki sincs már felírva! — jelentik néhányan, akik a füledt levegőből a folyosóra menekülnek s cigarettára gyujtva, elmesélik a történeteket.

Még egy riadó, hosszas éljenzés, és taps hallatszik a teremből s aztán kitarulnak az ajtók: a zárt ülés bevégeződött.

— Miért éljenzetek legutóbb? — tudakolja mindenki kíváncsian.

— Még egy párbaj lesz — mondják itt is, amott is.

— *Báro Fejérváry inkorrektnak* jelentette ki *Ugron* eljárását. Ezért volt a nagy éljenzés.

Ezzel a csattanóval végződött a zárt ülés.

Nyomban megnyitotta *Perczel Dezső* elnök a nyilvános ülést, de csak azért, hogy be is rekeszsze.

A részletes tudósítás erről a mozgalmas ülésről itt következik:

A képviselőház ülése március 8-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Hegedűs Sandor*, *Darányi Ignác*, *Báro Fejérváry Géza*.

Folytatják a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalását.

Polónyi Géza: Bevezetésül szemébe veti a parlamentnek, hogy a párbajok elvonják az érdeklődést. Foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy az arisztokracianak ne csak az legyen hivatala, hogy lenné a szegény embert, hanem hogy e nagy vagyonnal járuljon hozzá az általános jólét előmozdításához. A hitbizományoknak igen nagy kára van az ország közgazdaságára. Felhozza példának *Zichy Jenő* grófot, aki igen szép példát mutat arra, hogy hogyan kell a nép jólétét előmozdítani. Szívesen üdvözli *báro Fiath Miklós* tegnapi beszédét. Az iparpártolásnak legfőbb kel-

ség volt a zárt ülésre. A vita kimutatta, hogy az 1896-iki választásokra Bánffy igenis gyűjtött pénzt. Elhiszi Fejérvárynak, hogy a külföldről nem, de kérdi: hát Ausztriából sem? Erre Fejérváry ugye bár, nem mer nemet mondani? *Pedig akkor a kiegyezés állott hátszínben.* Széll Kálmán nyilatkozata teljesen kifogástalan volt. . . .

Mezei Mór: Ne dicsérel!

Polónyi Géza: Mit kifogásolsz te abban, hogy egy ellenzéki férfi megnyugvással fogadja a te pártvezéred nyilatkozatát?

Mezei Mór: Vajjon őszinte-e az elismerés?

Förster Ottó: Mór, nem áll jól neked, ha disputálsz! (Nagy derűtlenség.)

Polónyi Géza: Fejérváry beismerte azt is, hogy azért nem volt választás, mert pénz nem volt. Szép beismerés. A parlament arra kíváncsi, ki előtt számolt el Bánffy Dezső a választási pénzekkel? Ha munkások jótékony célra pénzt gyűjtenek s a rendőrségnek nem számolnak el vele, bezárják őket; hát akkor nem lehet beletörödni abba, hogy a miniszterelnök milliókat költsön el s még bizalmasan se számoljon el velük. Nem akar az ellenzék párttitkárokat megutálni. Elfogadja bírálak *Seilágyi Dezsőt, Fejérváryt s Széll Kálmánt.* Számoljon el Bánffy velük. Ha ők azt mondják, hogy korrektül ment minden, az ellenzék tisztelettel hajlik meg Bánffy gentlemansége előtt. En különben biztosan tudom, hogy 1898. decemberben Bánffynak volt pénze. Egy feltétlenül szavazható képviselőtársunktól tudom ezt. (Zajos felkiáltások jobbról: *Nevezze meg!*) Nohát nem fogom megnevezni, hiába kiabáltak. (Zajos derűtlenség.)

Rohonczy leleplezéséből tudjuk, hogy a megválasztott képviselők obligót vállaltak a költségen kapott összegeknek negyedévi részletekben való visszafizetésére. Ezek a visszafizetett összegek feltétlenül benn voltak a pártkasszában, tessék hát erről elszámolni, nem bánom, ha pusztán egymaga *Seilágyi Dezső* előtt is.

Szilágyi Dezső: Köszönöm! Köszönöm! (Derűtlenség.)

Polónyi Géza: Akkor aztán szent lesz a béke. De akkor is hazaáruló marad az, aki Ausztriától a kiegyezés hátszínében pénzt fogadott el.

Rohonczy Gedeon: Soha Bánffy személye ellen nekem kifogásom nem volt. Két évvel ezelőtt itt a Ház színe előtt beismertem, hogy 5000 forintot kaptam tőle költségen a választásra. (Felkiáltások balról: *Ahá!*) Hiszen, kérem, ez nem újság, a nyilvánosság előtt történt, de egyéni élt Bánffy ellen nem engedtem adni a dolgoknak s mikor Bánffy személyét gyanúsították meg miattam, már mint ellenzéki ember védelmére keltem, mert nekem az az elvem, hogy inkább fusson száz tisztességtelen, semhogy egy ártatlan szenvedjen. Ha külföldi pénz is szerepelt volna a választásnál, ez hazaárulás volna, rosszabb a Dreyfus ellen emelt vádnál, aki ilyesmit csinál, az Ördögsgzigetre való, ha pedig saját céljaira fordít ilyen pénzt, akkor börtönbe való. De hisz hallottuk Széll Kálmántól és Fejérvárytól, hogy semmi ilyesmi nem történt. És most hadt tegyek egy egyéni kijelentést. Ennek a *Vaterland*-ügynek az eredete a kereskedelmi kamarában történt felszólalásra mutat vissza. (Zajos derűtlenség.) Ugron Gábornak én voltam és vagyok egyik legjobb barátja. Az ő dolgáról most nem beszéllek, mert nem volna helyes prejudikálni az összeférhetetlenségi bizottság ítéletének. Sajnálom, hogy ilyesmi megeshetett, ugy is elég rossz a hírünk a külföldön. Ugron Gábor barátom, nem volt helyes, amit őn tett, midőn pártvezér létebe abba az üzletbe belement. (Élénk mozdás.) De még nagyobb hibát követett el őn, midőn így védekezett a *Vaterland* hasábjain. (Zajos helyeslés.) Ha én valamit teszlek, amit később röstelnem kell, akkor azt férfiasan beismerem, de nem mentem a hibámat úgy, hogy más vádolok be. (Zajos helyeslés és taps a jobboldalon.)

Gajári Ödön: Fel akartam szólalni még egyszer, de Rohonczy Gedeon szavai után nincs többé mit mondanom Ugron Gábornak.

Rakovszky István: A vita megmutatta, hogy helyes volt zárt ülést kérni. (Ellenmondás a jobboldalon.) Ha az uraknak úgy tetszik, kész vagyok nyílt ülésen is feltenni a kérdéseket. Én *Seilágyi Kálmánhoz* direkt kérdéseket intéztem, de direkt választ nem kaptam. Kérem tehát újból, volt-e pártkassa, vagy sem s készpénzben átvette-e a rendelkezési alapot Széll Kálmán, igen, vagy nem?

Széll Kálmán miniszterelnök: Teljes precizitással válaszoltam a kérdésekre. De nehogy bármilyen homályban maradjon, ismétlem válaszom lényegét. Az egyik kérdés az volt: mint a többségnek akkori tagja, tudok-e az 1898-iki választási kassza létezéséről? Erre azt feleltem és felelem most is, hogy sem aktív, sem passzív érintkezésem választási kasszával soha nem volt, semmiféle összeköttetésben választási kasszával soha nem álltam. (Zugó helyeslés jobbról.) Ami a rendelkezési alapot illeti, **Rakovszky** súlyt vet arra, hogy kész-

pénzben vettem-e át? **Rakovszky** ténybeli tévedésben van. Mondtam már, hogy ez az alap a miniszterelnökségben nem szerepel készpénzben, hanem mint budget-tétel havi részletekben utalványozatik ki. Elődöm csakis a januári és februári részletekről rendelkezhetett, a többitől nem volt módja rendelkezni. Elődöm közt és köztem — az ok nem tartozik ide — egyénenként elszámolás nem történt. Am az akták és minden egyéb az osztályoknál és az illető tisztviselők kezén maradtak. Gondolom, ez világos beszéd. Tessék ezt tudomásul venni.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: A hozzáam intézett kérdésre egész határozottan kijelentem, hogy nem csupán a külföldről nem jött pénz, hanem Ausztriából sem, amely szintén külföld. Ugyan miért adtak volna Ausztriából pénzt? (Felkiáltások balról: *A kiegyezésért!*) De, uraim, gondolják meg, hogyan fogadták Ausztriában a kiegyezést? No azért a kiegyezésért ott pénzt ugyan nem adtak! (Zajos derűtlenség. Felkiáltások balról: *De az ischli klauszúrárt!* Viharos ellenmondás jobbról.) **Báró Bánffy Dezső** ellen itt olyan súlyos vádak emeltek, amiket az utolsó tolvaj se tűrne. Magyarország méltóságával ez nem fér össze. Az ilyen gyanúsítást, akár a *Vaterland* hasábjain, akár másutt jelenik meg, bocsánatot kérek, én *korrektnek nem tartom.* (Taps és éljenzés jobbról.)

Elnök: Berekeszti a zárt ülést, amelyen a házszabályok szerint határozat nem hozható.

(A nyílt ülés.)

Elnök: Megnyitja az ülést, s a holnapi napirendre kitűzi a kereskedelmi költségvetés tárgyalásának folytatását.

Ezzel az ülést délután 1/23 órakor bezárja.

BELFÖLD.

A Lippal választás. *Aradról* táviratozzák: A lippai kerületben *Fülöp Béla* temesvári ügyvéd lép fel szabadelvű programmal. *Fülöp* a moraviai jelöléstől visszalépett. A románok hír szerint Lippán nem állítanak jelöltet.

Szenzációk napja.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, március 8.

A parlament elé vitték ma báró *Bánffy* Dezső ügyét és ezzel a szenzáció elérte a kulminációját. Az utóbbi napokban csak a folyosó volt érdekes; ma az ülésteremnek zárt ajtóik mögött lejátszódott izgató jelenetei minden mást háttérbe szorítottak.

A napok óta kavargó bonyodalmak ma esztanó kifejlődéshez jutottak. Drámai módon került össze a Bánffy-féle pártkassa ügye az Ugron-féle zabszállítással, amint Ugron megvallotta, hogy a *Vaterland* ismeretes hírének ő a szerzője. Erre a vallomásra rohamosan következett egyik esztanó a másik után: *Seilágyi Kálmán* miniszterelnök felszólalására a báró *Fejérváry* honvédelmi miniszteré, aki kijelentette, hogy *Bánffy*-nak 1898-ban nem volt pénze a választásokra; majd *Gajári Ödön*, aki szigorú hangon vonta kérdőre Ugront; *Polónyi*, aki folytatta a vádaskodást *Bánffy* ellen; majd *Rohonczyé, Rakovszkyé*, meg újra *Seilágyi Kálmáné*, aki végletekig fokozódó izgatottság közben szinte egymaga őrizte meg nyugalomát és újra kijelentette, hogy pártkasszáról nem tud; és végül újra báró *Fejérváryé*, aki az inkorrekttség bélyegét sütötte Ugron eljárására.

És mindezekon kívül a folyosó forrongása, amelyhez fogható csak a legszörnyűbb parlamenti viharok idején volt egynehányszor. Felfordult ma itt fenekestől minden.

Bánffy—Ugron.

Ugron Gábor mai beismerése hirtelen befejezéshez juttatta azt az inkvizitórius eljárást, amelyet tegnap óta báró *Bánffy* két megbízottja ismeretlen tettes ellen folytatott. A főudvarmestert becsületében megtámadó hír szerzője jelentkezett, *Gajáriék* tehát befejezték a nyomozást és befejezték a *Vaterland*-dal való dolgukat is, amelynek többé nem volt substrátuma.

Délután *Gajári Ödön* és *Daniel* Gábor provokálták báró *Bánffy* Dezső nevében; *Ugron* Gábertól elégtételt kértek a *Vaterland*-ban megjelent sértő közlemény miatt. *Ugron* Gábor kijelentette, hogy holnap fogja megnevezni segédeit.

Mint a báró *Bánffy* megbízottjai részéről a *Vaterland* szerkesztője ellen folytatott eljárás utolsó aktáját ide iktatjuk *Koller* urnak a *Vaterland* szerkesztőjének *Daniel*hez és *Gajári*hoz írt levelét:

Nagyságos *Daniel* Gábor és *Gajári* Ödön uraknak.

Tisztelt uraim! Mint a *Vaterland* megfelelő rovátának felelős szerkesztője ma megkaptam újabb sürgönyüket s van szerencsém arra a *Vaterland* szerkesztősége nevében a következőket válaszolni: A tisztelt urak tudomást vettek arról a határozott nyilatkozatunkról, „hogy nekünk a legtovábbalról sem állt szándékunkban lapunk szombati számában Magyarország volt miniszterelnökének, báró *Bánffy* Dezső ur ő nagyméltóságának személyes becsületét érinteni.”

Ezzel megadottól részünkről a legnagyobb lojalitással és eredeti szándékainkkal megegyezően már az első közlés alkalmával ő nagyméltósága becsületének megóvására (Wahrung) az az elégtétel, melyet tőlünk követelni lehetett és amelyet nekünk megadnunk kellett.

Az ügy politikai oldalára nézve ezután a tisztelt urak táviratilag helyreigazítást kértek. Mi ezt a helyreigazítást késedelem nélkül a *Vaterland* ma reggeli, ide mellékel számában közzétettük, noha a törvényes határidő által ilyen előzkénységre kötelezve nem voltunk.

Ezáltal a dolog személyes oldalára nézve ő excellenciájának minden képzelhető elégtétel megadott, az ügy politikai része pedig hírlapilag elintéztetett s így bennünket semmiféle kötelezettség immár nem illet.

Azt a föltevést azonban, hogy mi az önök követelése értelmében helyreigazított közlemény forrását megnevezzük, minden tisztességes újságnak vissza kell utasítania. Minthogy ahhoz, hogy éppen a bizalmi férfi megnevezése által e helyreigazítással időközben elintézett politikai ügyből személyes affér keletkezzék, segédkezem nem nyújthatunk.

Alázatos szolgálja

Koller Ede.

Ugron—Fejérváry.

Még egy affér született meg a képviselőház mai izgalmas zárt ülésének folyamán. Hír szerint ugyanis *Ugron Gábor* provokálni fogja báró *Fejérváry Géza* honvédelmi minisztert a zárt ülés alatt mondott második beszédének befejező mondata miatt. Ez a mondat kétféle alakban jutott nyilvánosságra a lapok útján. Az egyikféle közlés szerint a honvédelmi miniszter azt mondta, hogy azt, aki olyant tesz, mint *Ugron Gábor*, azt *inkorrektnek tartja*. A másik verzió szerint azt mondta, hogy az *eljárást*, amelyet *Ugron* követett, a nem bizonyított dolgokkal való vádaskodást, nem tartja *korrektnek*.

A mi értesülésünk szerint ez az utóbbi verzió a helyes.

A szabadelvű pártkörben.

Az országgyűlési szabadelvű pártkör termeiben már nagyon régen nem volt olyan zajos, mozgalmas élet, mint ma este. A klub tágas üléstermében néhány száz ember — miniszterek, képviselők, újságírók és a klub egyéb kültagjai — nyüzsgő csoportokban tárgyalták a szenzációk e mai napjának sokféle eseményét.

A *Bánffy*-ügy hirtelen fordulata volt a beszélgetések főtemája és a legváltozatosabb kombinációk keletkeztek a közel jövő fejleményeire nézve. A túlnyomó többség véleménye megegyezett abban, hogy legkivánatosabb volna, ha már a dolgok ennyire fejlődtek, ha a várható néhány párviadal befejeznék a szenzációknak ezt az egész kinos sorozatát. Ez volt az, amit csaknem mindenki óhajtott, de amit az optimisták is alig mertek remélni.

A zárt ülés egyes epizódjait újra meghányták-vetették és e közben sok szó esett arról, hogy egyáltalán van-e jogosultságuk a maihoz hasonló ügyekben kiforszírozott zárt üléseknek? A kérdést *Seilágyi Kálmán* miniszterelnök vetette föl egy népes csoport közepén, midőn arról volt szó többek közt, hogy a miniszterelnök felszólalásait nem mindegyik estilap közölte a valósághoz híven. A miniszterelnök körülbelül ilyenformán nyilatkozott:

— Én a zárt ülést csak a lehető legritkább esetben tartom helyeseltetőnek, olyan esetben

ha valamely nagy diszkreiciót követelő ügyről van szó, amelynek nyilvános tárgyalása az ország érdekeit érinthetné; de nem ilyen ugynevezett pikáns ügyekben. És kijelentem, hogy a mint eddig egy esztendő óta minden hozzám intézett kérdésre nyíltan feleltem, úgy felelek ezental is mindenkinnek, minden kérdésre, de csak nyilvánosan. De semmiféle kérdésre sem fogok többé felelni zárt ülésben, amelyről a legitim nyilvánosság ki van zárva, s tehát nem antientikus tudósítások kerülnek nyilvánosságra. Az ilyen zárt ülésnek nincs is értelme, mert hiszen nem titkos ülés, a diszkreició senkit sem kötelez, s az eredmény aztán az, hogy a történeteknek hamis képe kerül a nyilvánosság elé.

A Holló—Dienes-párbaj.

Ma délután 4 órakor fejezték be Holló Lajos képviselő, a Magyarország szerkesztője és Dienes Márton, az Egyetértés szerkesztője, a köztük felmerült lovagias ügyet. A párbajt kardra vitták a következő feltételekkel: az ütőekre bandage-ot alkalmazhatnak, a harc tart harképtelenségig. Holló segédei voltak: Olay Lajos, Komjáthy Béla; Dienesé: gróf Bethlen Bálint és Ivánka Oszkár, Orvosok: dr. Farkas László és dr. Boros Ernő. A párbajt a Fodor-Rákossy vívóteremben vívták meg. Miután a békítési kísérletek eredménytelen nem jártak, Ivánka, aki a párbajt vezette, kiállította a feleket.

A felek rendkívül hevesen csaptak össze s mindjárt az első összecsapásnál mind a két fél a homlok bal részén 10 centiméter hosszú vágást kapott. Az orvosok bekötötték a sebesülteket s Dienes lakására, Hollót pedig a Veres-Kereszt kórházba szállították. Egyiknek állapota sem veszedelmes.

Egy telegramm.

Bartha Miklós a következő táviratot küldte a Magyarországnak:

Cirkvenica, március 7.

Kérem ezt közölni:

Aki kohoita, hogy részem van az Ugron elleni hárszaban: gazember.

Aki terjeszti: ostoba.

Aki hiszi: számar.

Bartha Miklós.

KÜLFÖLD.

A háború.

Budapest, március 8.

(C.) A bátor kis boer nép dolga rosszul áll. Mintha az utóbbi időben végképp elhagyta volna a szerencse! És mintha már nem is volna ugyanaz a nép, amely a natáli haretéren győzelmet győzelemre halmozott és Paardebergnél hősiességével az egész világ csodálatát vívta ki. Már nem találkozunk előbbi furfangosságával, mozgékony-ságával, tántorhatlanságával, sőt alig előbbi bátorságával is. Az erkölcsi tényezőknek minden háborúban nagy szerep jut, a nép-háborúban pedig majdnem első sorban döntő befolyásuk van ezeknek. A kudarcok sorozata valamely rendes hadsereg szellemére is hátrányosan hat, egy nép-hadsereg pedig ily szerencsétlen körülmények között könnyen vesztheti el összetartását és önbizalmát, hamarabb züllik szét, mint ahogy összegyűlt.

Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy a boerok is már a szétbomlás stádiumába jutottak volna. Szó sincs róla. De tagadhatatlan, hogy szemmeláthatólag a paardebergi katasztrófa befolyása alatt állanak. Most, mikor a háború szerencsétlen kimenetele valószínűbb mint valaha, a fegyverkezett nép egyes tagjai komolyabban kezdenek fenyegetni magánügyeikről gondoskodni. Ennek a gazdasága, annak a családja vesztélyben van; gondolja, szíve ott van az övéinél és ha kitart is a sorban, csak félerővel küzd, mert végre is magamagát akarja fenntartani, még pedig saját tüzhelyének a védelmezésére.

Hozzájárul ehhez az, hogy a boerok jelenlegi hadműveleteire nemcsak sztratégiai szempontok irányadók, hanem, és pedig főleg a szövetséges Oranje államra való tekintet is. Támadó föllépésre nem lévén képes, a boer hadsereg az oranjei síkságon nem találja azokat a természet által már is megerősített állásokat, amelyekben sikeresen védelmezhetné magát. Jobb lett volna

hát, ha már az első döntő kudarc után mindjárt visszavonult volna a transvaali hatalmas hegyesek közé, hogy ott egy intakt hadsereggel még sokáig ellentárhasson. Csakhogy ez esetben kénytelenek lettek volna a szövetséges államot védtelenül átengedni az ellenség hatalmába. Erre pedig nem tudták magukat elhatározni; ami igen nemes önmegtartóztatás ugyan, de okos dolognak éppen nem mondható.

Rendes hadsereg úgy be van gyakorolva, hogy minden terepen úgy támadólag, mint védekezve tudna működni. A boerok csak ahhoz értenek, hogy erős állásokat nagy ügyességgel még jobban megerősítsenek és azokban az ellenség arctámadását, fegyvereikben bízva, elvárassák. Az oranjei síkságon csak elszigetelt kopjék emelkednek, melyek kedvező védelmi állást nyújtanak ugyan, de az ellenség által könnyen megkerülhetők. Az angolok, úgy látszik, most Roberts vezetésére alant, az arctámadásokat lehetőleg kerüljük; inkább az ellenségnek az egyik vagy másik szárnya ellen operálnak, még pedig sikerrel.

Joubert hadseregének a sorsa így valószínűleg az lesz, hogy egyes ütközetekkel visszashorítottatik a transvaali hegyesekbe; de lehetséges az is, hogy ha Buller tábornok hadosztálya idejekorán érkezik a hely színére, Cronje csapatainak sorsában fog osztozni. A szerencsésebb esetben is ott állnának azonban a boerok, ahol kedvezőbb körülmények között álltak volna, ha Roberts tulerejével szemben azonnal visszavonultak volna megvívhatatlan hegyláncok közé.

Még más megoldás is lehetséges. Lehetséges tudniillik, hogy a hollandusok fegyverrel fölkelése, mely esemény most egészen váratlanul érkezett, egyre terjed. Lehetséges, hogy a fölkelők az Oranje-folyó déli partján álló boer csapatokkal együtt elég erőseknek bizonyulnak ahhoz, hogy Roberts hadseregének étapevonalait komolyan veszélyeztessék. Ebben az esetben Roberts kénytelen lenne előrenyomulását abbahagyni és mindenekelőtt a Fokfölddel való összekötő vonalakat biztosítani. Időt nyerve, mindent nyerhet az ember, — ez különösen a háborúban áll.

Csakhogy a dolognak ilyen kimenetelére alig van kilátás. Az angolok többször hangsúlyozták, hogy eddig már 120.000 embernél több katonájuk áll Dél-Afrikában. Minthogy Roberts hadserege legfeljebb 50.000 emberből áll, Buller pedig körülbelül 20.000 emberrel rendelkezik, 20.000 nem a fegyveres állományhoz tartozót is beleszámítva, még mindig 30.000 harcos áll rendelkezésre a vasuti összekötő vonalok fedezésére. Ez a haderő pedig, legalább úgy látszik, feladatára elég erős.

Mai tudósításaink a következők:

(Visszavonulás Bloemfontein felé.)

Brittsezel, március 8.

A boerok az angolok tulnyomó ereje következtében kiűrték osfonteini hadállásukat és sietve vonulnak vissza. A boerok attól félnek, hogy az angolok körülzárják De Wettet, aki mindössze háromezer emberrel rendelkezik. A helyzet nagyon kedvezőtlen a boerokra nézve.

London, március 8.

Lord Roberts jelenti Osfonteinből tegnap esti kelettel:

A mai nap nagy sikereket hozott. Az ellenséget teljesen szétvertük. A boerok teljesen visszavonultak. Hadállásuk nagyon erős volt s arctámadás nagy veszteséggel járt volna. A harcban tulajdonképpen csak a lovasság vett részt. A lovak nagyon kimerültek. French tábornok azt jelenti, hogy a lovasságerőség nagy tevékenységet fejt ki. Veszteségünk körülbelül ötven ember.

London, március 8.

Roberts különösen annak köszöni sikerét, hogy French lovasságát, amely a brit hadállásnak legészakibb pontján volt, az utolsó pillanatban az ellenség nagy meglepetésére a Modder folyó déli partján koncentrált s nagy körben a boerok déli szárnyának megkerülésére küldte ki. Itt azt hiszik, hogy Robertsnek már most az a szándéka, hogy a boerok visszavonulását Stormbergnél és Rensburgnál elvágja s a Narvaiponttól Bloemfonteinba vivő vasutat elfoglalja.

London, március 8.

A Daily Newsnak jelenti Osfonteinből tegnap estéről: A boerok ágyuja az északi parton levő dombon volt föllállítva. Ez magyarázza meg

azt, hogy French manőverének, amelyel a boerok déli szárnyát megkerülte, csupán egy boer ágyú elvétele volt az eredménye. Az elmenekült boer sereget ezer emberre teszik. Ötezer kaffer dolgozik Pretória megerősítésén.

London, március 8.

A Daily Newsnak azt jelenti Osfonteinből 7-iki kelettel, hogy a Roberts lord által visszavert boerok számát tízezerre becsülik.

London, március 8.

A Reuter-ügynökségnek jelenti Osfonteinből 7-iki kelettel: A boerok visszavonulásuk alkalmával egy ágyút és sok takarmányt és sátrat hagytak a haretéren. French most a folyó északi partján üldözi a boerokat.

(Buller csatái.)

London, március 7

A Reuter-ügynökségnek jelenti a Glencoe mellett lévő boer táborból 7-iki kelettel:

Csütörtökön a boerok kétszer verték vissza a Ladysmithi angol csapatok támadását. A boerok folytatták visszavonulásukat. Kétezer szekeret vasut nélkül szállítottak el. Vasuton csak a nehéz ágyukat, a gyalogos katonákat és a sebesülteket vitték el. Az Elandslaagteből elindított utolsó vonatot egy munkásvonat követte, amely maga után lerombolta az összes hidakat s átkeléseket Ladysmith és Glencoe között. Előbb még az Elandslaagte mellett lévő kőszénbányákat is levegőbe röpítették s fölgyújtották. Az utolsó heti veszteségek száma az ambulanciák szétszórtsága és a visszavonulás miatt nem határozható meg pontosan. Hir szerint elesett tizenöt, megsebesült huszonöt burgher. Egy tüzérhadnagy megsebesült a főjén.

Krüger elnök visszatért Pretóriába. A burgherekhez intézett fölhívása újra börtöníti a boerokat, hogy a függetlenségért való harcban tartassanak ki.

London, március 7.

A Reuter-ügynökségnek jelenti a Glencoe mellett lévő boer táborból 3-iki kelettel:

A szövetségesek megszüntették Ladysmith ostromát és a Biggarsberg hegyláncra vonultak, amely Dundee-től délre Natálon keresztül húzódik. A visszavonulás egy parancsnok tévedése következtében történt, aki katonáit a kufespontról visszarendelte a nélkül, hogy ilyen hadmozdulatra oka lett volna. Rézben hozzájárultak ehhez a Modder folyóról érkező rossz hírek is. A boerok sok sátrat hagytak cserben, amelyeket Dundee mellett az angoloktól vettek el. Legjobb nehézséggel járt a Long Tom ágyú kiemelése a lövegtalpakból. Amikor az erre a célra szolgáló emelő szerkezetek már fel voltak állítva, a Ladysmithi hajóágyúk heves tüzelést kezdtek, aminek következtében két tüzér megsebesült. Félreértes következtében némi lövészt is ott hagytak a boerok, mert a csapatok nem követték az intézkedéseket.

(A királynő utjai.)

London, március 8.

Viktória királynő ma dében Windsorból ide érkezik s a Hydeparkon keresztül a Buckingham-palotába fog hajtatni. A királynő ma délután sétakocsizást tesz.

London, március 8.

A királynő elhatározása, hogy Irországot meglátogassa, óriási lelkesedést keltett. Azt hiszik, hogy a királynő így akarja az írnek hálját kifejezni az ír katonák bátorságáért. A királynő március végén érkezik Dublinba s négy hetet fog ott tölteni.

London, március 8.

Viktória királynő délutáni 1 órakor a Paddington pályaudvaron megérkezett és onnan a Buckingham-palotába kocsizott. Az egész utvonalon lelkes néptömeg szorongott. Az üzletek be voltak zárva. Az összes ablakokat, sőt a háztetőket is nagy nézőközönség lepte el. Sokan a birodalmi lobogókat lenggették és számos kocsis zászlókkal volt díszítve. Az egész vonalon diákok és iskolásgyermekok állottak sorfalat és a királynő érkezésekor a nemzeti himnuszt és a Rule Britanniam énekeltek.

(Békehangok.)

London, március 8.

A Volksstem, a transvaali kormány fölhívatalapja, pénteken a következőket írja:

A harcot folytatjuk még akkor is, ha Bloemfontein meg Pretóriát beveszik az angolok. Ha azonban az angolok meg akarják hagyni a boeroknak függetlenségét, akkor fogadjanak el olyan arrangement-t, amely bizonyos feltételek mellett meghagyja a boeroknak szabadságukat.

Paris, március 8.

Stanley egy lapudósító előtt így nyilatkozott:

— A pretóriai békekötéssel (1900 július havában!) Transvaal és az Oranje szabadállam angol

koronabirtok lesz. A lakosság magatartásától függ majd aztán, hogy Kansdáéhoz hasonló alkotmányt kapnak-e.

E hadjárat befejezése után, jövendőli *Stanley*, Anglia távol fogja magát tartani minden nagyhatalommal való viszálykodástól. A Franciaországgal való háboru tejesen ki van zárva. Anglia nem lesz oly botor, hogy Franciaországnak világhatalmi állását megrázkódtassa és hogy Németország utját egyenesse Hollandia, Belgium, stb. anektálására. Oroszország azonban nem fog India ellen komoly akciót intézni, ahol egy intésre félmillió jól felfegyverzett ember áll készen az angol birtok megvédésére.

(Háboru a késhegyig.)

London, március 8.

A *Daily News* értesülése szerint *Steyn* elnök kijelentette, hogy a boerok utolsó emberükig fognak harcolni. Pretória kapitulációját oly dolgok fogják megelőzni, amelyek egész Európát bámulatba fogják ejteni. Az oranjei háboru csak *gyerekkjáték ahhoz képest*, ami Transvaalban fog történni.

London, március 8.

A *Times* második kiadásában *Laurencio-Marques* jelenti e hó 6-áról: *Krüger* elnök Pretóriából Bloemfonteinba való elutazásának előestéjén kijelentette, hogy elutazásának célja kompromisszumot kötni. (?) Azt hiszi, hogy az ügyeket mindenkinek a megelégedésére fogják elintézni.

(Cronje Szent-Ilona szigetén.)

London, március 8.

A *Daily News* parlamenti tudósítója azt jelenti, hogy a kormány elhatározta, hogy *Cronjé*t és *katonáit Szent-Ilona szigetére viteli* s a háboru befejezéséig ott tartja őket.

(A hódító Anglia.)

Páris, március 8.

Anglia háborus szándékait illetőleg a *Matin* a következőket írja: Az angol imperialisták meg akarják mutatni a világnak, amely vereségeiken örvendtek, hogy erejük, különösen a tengeren, még érintetlen. Hogy ezt bebizonyítsák, egy nagy nemzetvel szeretnének megverekedni és Franciaország az, amelyen tekintetük megakadt.

London, március 8.

A *Times* a délafrikai köztársaságok anektálásának kérdéséről ezt írja:

Olyan területeket, amelyekről mindig azt állítottuk, hogy a birodalmunkhoz tartoznak és a királynő szuverenitása alatt állanak, noha nagy autonóm jogokat adtunk is nekik, *nem csatlakozhatunk a birodalomhoz olyan feltételek mellett*, amelyeket ezek a területek *sohasem respektáltak*, hanem kétségtelen, hogy mit kell velök tenni. Országunk nagy áldozatokat hozott, hogy megemisszítsen egy szervezetet, amely a birodalom dél-afrikai tekintélyével össze nem egyeztethető és a birodalomnak ellensége. Kétségtelen, hogy *ott magot sem szabad hagyni, amelyből ilyen szervezet újra kifejlődhetne*. Szerenese, hogy Oranje szabadállam magatartása megszabadított bennünket attól az akadálytól, amely okvetlenül előállt volna, ha Oranje *becsületlen semlegeséget tanúsított volna*.

(Vegey hírek.)

London, március 8.

A *Times* levelezője jelenti 6-iki kelettel: Ugy hallom, hogy egy háromezer főnyi ellenséges csapat *felajánlotta kapitulációját*, de teljesíthetetlen feltételeket szabott. E miatt az angolok visszaautasították az ajánlatot. Tegnap sok holttestet találtak az angolok és pedig hatvanat egy sírban.

Ugyancsak a *Times* jelenti, hogy a kabinetnek eltökélt szándéka, hogy a mai viszonyok között a *hadí foglyok kiéserlésére sem nem tesz, sem el nem fogad ajánlatot*.

Dordrecht, március 8.

Tegnap nem volt ütközés. A főhadserő most előrenyomult, hogy a boeroktól legutóbb elvett pozíciótól északra egy hadállást megszálljon.

London, március 8.

A mai lapok azt jelentik *Moltenó*ból mai kelettel, hogy az angol csapatok az éjjel megszállták *Burghersdorp*-ot, a nélkül, hogy ellentállásra bukkantak volna.

London, március 8.

A *Reuter*-ügynökségnek jelenti Fokvárosból: Két század irreguláris lovasság, amely egy február 13-iki jelentés szerint eltűnt, visszatért *Paardeberg*-be. Egy harmadik század fogságba jutott és Pretóriába vitetett.

London, március 8.

A tegnapi esti lapoknak az a durbani jelentése, hogy egy angol hadoszlop Zuluföldről benyomult Transvaalba, megerősítést nyer. A hadoszlop, amely lovasított gyalogságból, natáli rendőrségből és tábori tüzérségből meg néhány Maxim-ágyuból áll, egészen a Cotasa-dombig jutott, amely 9 mérföldnyire van a határon túl.

Fokváros március 8.

A natáli brit batóságok által nemrégben becsület-szóra Durbanba elbocsátás Homs és Struck angol alattvalókat most már feltétlenül szabadon bocsátották.

London, március 8.

A *Reuter*-ügynökség *Mafeking*ből február 19-ikéről keltezett táviratot kapott, mely azt mondja: Az asszonytáborban levő gyermekek közt tifusz és malária pusztít. A helyország közt jó táplálék, nevezetesen növényi anyagok hiánya következtében dizentéria és gyomorbetegség lépett fel. A kórházak zsúfoltak. A női tábor mellett levő gyermektemetőt hétről-hétre nagyobbitják. Az ellenség egy előretolt állásából a főteákat és a piacot bombázza. Az ostrom kezdete óta 292 ember esett el vagy lekása előtt. A helyország kiesiny, de mindenki el van tüköelve a kitarásra.

(Tüntetések.)

Bordeaux, március 8.

Egy csapat suhanc tegnap este *ellenséges tüntetést rendezett az angol konzulátus előtt*. A rendőrség szétverte a tüntetőket, akik azután a konzul lakása előtt akartak tüntetni, a rendőrség azonban közbelépett s három embert letartóztatott.

Bordeaux, március 8.

A rendőrség az éjjel még letartóztatott egy liceumi diákot, aki szintén résztvevett az angol konzulátus előtt rendezett tüntetésben. Még több letartóztatás is várható. Az államügyész ma kihallgatta a tüntetőket. A lakosság egyértelműen elítéli a tüntetéseket. A prefektus és a polgármester sajnálkozásukat fejezték ki az angol konzul előtt.

HIREK.

Croquet Windsorban.

Ott ül a királynő windsori kertjében, Udvarhölgyek ser'ge játszik körülötte. Játszik egy játékot, — s kacag hozzá szépen — Neve: croquet és az uj divat szülötte. Gurul a sok lapda, s a kijelölt körbe' Ügyesen és bátran foly a dámák harca, Nézi a királynő, uszik a gyönyörbe', Egyszerre elnémul... elsáppad az arca.

Olyanformán látja, amint odabámul, Kalapáccsal üzött lapdák helyett ime Száz meg száz emberfej mered rá a sárbul, Megaludt, fekete vérel telehintve. Asszonyfej, leányfej, feje gyermekeknek, Areukon a kinok rut kifejezése, Vértől ázott öble tátongó sebeknek, Lassu haldoklásnak szörnyű szenvedése.

Oh de im' egyszerre egy bájos leányka, Sáppadt királynőnek ifju esemetje, Egyik véres fejet homlokon találja, S odagurul éppen királynő elébe. Bodros, szökefűrtös, szép gyermek-fejecske, Gúgyögve panaszra nyil' szederjes ajka... Rémul a királynő... szemeit meresztve, Szívét örületnek karma tépi, marja!

— „Jaj segítség! Orvost! Szaporán, az égrec!” S rémes látomását halkán eladogja.

— „Nem esoda, királynőm!” — szól az orvos végre,

Szived' itt ez ujság híre marcangolja. Im a *Times* leírja, mint lett áldozatja Török gyűlöletnek Bulgária népe... Im' itt vannak csöppek... ez majd elmulasztja. Menj csak jó királynőm, ágyba, pihenésre!”

Kastélyába érve... bámul szerteszéjjel, Lassankint lezárul két nehéz pillája, Oh de borzalom! Né...! Telehintve vérel Biboros palástja! Arany koronája!... — „Jertek dús folyói szigetországomnak

Mossátok le rólam! Hagyjátok feledni!...

— „Fölsége királynő!” — halkan így csobognak „Ártatlanok vérét le nem mossza semmi!...

(Fordította: *Ambrozovics Desző*.)

Turgenev Iván,

Budapest, március 8.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 28-án uj előfize és nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Mínt hogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyekben a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztassanak feltüntetni.

— Személyi hír. *Berczik Árpád* miniszteri tanácsos külföldi utjaról ma visszaérkezett és elfogalta hivatalát.

— Kihallgatás a királynál. Bécsből jelentik, hogy a király ma az általános kihallgatás során a többek között báró *Beck* vezérkari főnököt és fiát, továbbá gróf *Szechenyi* Manót, a személye körüli minisztert fogadta.

— *Stefánia főhercegnő elutazása*. Ma este nyolc órakor utazott el Bécsből *Stefánia* főhercegnő Miramareba. Mint főhercegnő és özvegy trónörökösne távozott Bécsből, aho va mint grófné fog visszatérni. A déli vasút állomásán nem az udvari várótermet használta a főhercegnő, hanem egyenesen a heregi csarnokba ment be husz tagból álló kíséretével. A kíséret tagjai a trónörökös nő udvarához tartoztak, valamennyien virágbokrotával mentek a pályaudvarra. Fél nyolckor érkezett a főhercegnő az állomásra, sötétzöld köpenyt és ugyanilyen színű sapkát viselt. Vele együtt jött a leánya, *Erzsébet* főhercegnő. Három perccel később megérkezett a király is, hogy elbucuzzék menyétől. Ő felsége egyenesen a heregi váróterembe ment, ahol husz percig beszélgetett *Stefánia* főhercegnővel. Aztán karonfogva jöttek ki a perronra, ahol az udvari szalonkocsi előtt várták be a vonat indulását. Miután az állomásfőnök jelentést tett, hogy a vonat az indulásra készen áll, *Stefánia* főhercegnő mélyen meghajolt a király előtt, aztán kezét csókolta neki, mire ő felsége átölelte és többször megcsókolta. A vonat ablakából még kitekintett a főhercegnő és a király mindaddig a perronon maradt, míg a vonat végképp el nem tűnt.

Stefánia főhercegnő vőlegénye, gróf *Lónyay* Elemér március 10-ikén érkezik Miramareba s bécsi tudósítónk szerint, még 17-ike előtt meglesz az esküvő. A kastélyban és kápolnában már csaknem minden előkészület megtörtént az esküvőre.

— *Falk Miksa* ajándéka. *Falk* Miksa országgyűlési képviselő százötven kötetből álló könyvgyűjteményt adományozott a *Mária Terézia* nevét viselő 32-ik gyalogezred könyvtárának. A gyűjteményben nagyon becses régibb és újabb katonai szakművek vannak. Az ezredparancsnok, valamint az ezred könyvtárát kezelő *Sonnenfeld* kapitány megleghangos levélben mondott köszönetet az adományozónak.

— *A román miniszterelnök a királynál*. Bécsből jelenti egy táviratunk, hogy a király ő felsége ma délután külön kihallgatáson fogadta *Cantacuzene* román miniszterelnököt.

— *Nagyvárad új diszpolgára*. *Nagyvárad* város mai közgyűlésén egyhangulag és lelkesedéssel a város diszpolgárává választották *Winkler* címzetes püspököt, aki a város több humánus intézményét nemesszívű áldozatkészséggel támogatta. A derék főpap jószíve minden alkalommal megnyilatkozik, amikor a város szegényeiért, iskoláért tenni kell. A választás előtt lefolyt vitában *Várdy* Zsigmond, a református egyház egyik vezére mere is részt vett és elítélve a mai korszelemet, amely u-ra választalat emel a felekezetek közé, egyesülésre hívja fel a polgárokat a felekezetiesség leküzdésében.

— *Jubileum*. *Salacz* Gyula polgármester hivatalba lépésének negyedszázados évfordulóját *Arad* város nagy díszszel ünnepli meg. Az ünneplés holnap, pénteken, faklyámenettel kezdődik. Szombaton a város diszközgyűlést tart, amelyhez hatvanöt aláírással indítványt adtak be, hogy a polgármestert a város diszpolgárává válasszák. Nevére tízezer koronás

alapítványt tegyenek szegénysorsu tanulók segélyezésére, végül hogy fizetését kétezer koronával emeljék föl.

— **Magyar sarándokok a pápánál.** Rómából jelentik, hogy a pápa holnap, pénteken délelőtt tízenegy órakor fogadja a görög katolikus magyarok sarándoklatát.

— **A népkönyha albuma.** Az aradi jótékony hölgyek a népkönyhájuk javára emlékalbumot adtak ki. Nem afféle közönségeset, ami százával terem, hanem érdekeset. Évek óta gyűjtik hozzá a kéziratos s nemesek itthon, hanem a külföldön is és csupa irodalmi potentátia lesz a gyűjteményben, legalább azokon az oldalakon, amelyeknek anyagát legnehezebb volt összegyűjteni. Igen érdekes Jókai levele, valamint hazai irodalmunk más jelesléi is. Rendkívül fokozzák azonban a gyűjtemény magas értékét Európa irodalmi nagyságainak beküldött sorai, ugyszintén államférfiak, a franganu hölgyek, színművészek, nagynevű festőművészek, arisztokraták, főpapok és más celebritások egész sora, többek közt: Zola, Daudet, Björnson, Mark Twain, Stettenheim, Heredia, Dreyfus, Suttner Berta báróné, Metternich Paulina hercegnő, Odessalchy Julia hercegnő, Kinsky-Pálmai grófnő stb.

József főherceg Neuman-Fürst Mária urnehöz a következő sorokat intézte:

Bizalma által nagyon megtisztelve érezvén magamat, örömmel fogadom el a védnökséget jótékony célú lapjukhoz, azon óhajjal, hogy a népkönyha fölírászására és terjesztésére hasson.

Magamat szíves emlékébe ajánlva, maradok őszinte tisztelője

József fh.

Björnson a következő sorokat küldte be:

Vajha ezen sorok kenyré változnának, melyből valamennyi szegény jóllakhatnék!

Az album érdekességével bizonyára arányban áll majd a kelendősége is.

— **Egy bankigazgató balesete.** Minkus Jenő, a bécsi Union bank vezérigazgatója tegnap Budapestre érkezett s az Angol királynő szállodába szállt. Délelőtt el akart távozni a lakásáról s az első emeleti lépcsőn járt, amikor egyszerre megcsuszott s végigvágódott a márványkövön. Nyomban segítségére sietett a szálló cselédje s fölemelte, de nem birt lábára állni.

— Azt hiszem, eltörtött a jobblabam, — mondotta a bankigazgató.

Bevittek a szobájába, ágyba fektették s orvosokat hívtak hozzá. Az orvosok konstatálták, hogy jobb lábára eltörtött. Délután sinbe tették a törött lábát s holnap Bécsbe szállítják a bankigazgatót. A szerencsétlenség híre gyorsan elterjedt a fővárosban s több bankigazgató meglátogatta a beteget, mások pedig névjegyüket tették le a portánál.

— **Küzdelem a tuberkulózis ellen.** A tuberkulózis leküzdésére alakult népolyi egyesület az idén a jövő hó huszonötödikétől-huszonnyolcadikáig folytatja azt a munkát, amit tavaly a Berlinben rendezett nemzetközi kongresszus kezdett el. A kongresszus védnöke Margit királyné, elnöke pedig Olaszország kultuszminisztere, Baccelli. A kongresszus munkálatai az 1899-iki hasonló célú berlini kongresszus folytatásaképpen a következőképp oszlanak meg: 1. etiologia és profilaxis. 2. patologia és klinika. 3. Terápia. 4. szanatoriumok. Már eddig is sok érdekes előadást jelentettek be.

— **Elhunyt író.** Bécsből jelentik, hogy Silberstein Ágost író ma meghalt. Az elhunyt magyar származású volt s Budán született 1827. július 1-én. Fiatalkorában Bécsbe költözött s bár kereskedő volt, eljárt az egyetemre s hallgatta az előadásokat. Az 1848-iki forradalomban az akadémiai legűjgyezője volt s e miatt menekülnie kellett Ausztriából. A mikor 1854-ben visszatért oda, a hadi törvényszék öt évi börtönrre ítélte. 1856-ban visszakapta szabadságát s azóta mint író állandóan Bécsben élt. Több kötet verset írt, de írói hírnevét különösen ifjúsági műveivel és falusi történeteivel alapította meg.

— **Munkások Széll Kálmánról.** A magyar munkások nyugdíjintézetét létesítő bizottság küldöttése ma délután tisztelgett Széll Kálmán miniszterelnöknek mint belügyminiszternek és benyújtotta az egyesület alapszabályait. A küldöttség vezetőjének szószólója Kővári Miklós tisztviselő volt. Mint szellemi munkás — mondotta Széll Kálmán a válaszában — mindig szívem hordta a munkások érdekeit és örömmel üdvözli az egyesületet, amely hivatva lesz az elagrott munkásokat a nyomortól megmenteni. Át fogja tanulmányozni az alapszabályokat.

— **Szabadságünnep.** A székesfővárosi polgárság március 18-án, vasárnap délután nagyszabású szabadságünnepet tart a régi városháza előtti téren, amely hajdan a Szabadság-tere volt. Most, hogy a régi városházát, amely a márciusi nagy napoknak tanuja volt, sőt szerepet is játszott a viharos időkben, lebontják, a polgárság mintegy bucsuzól az előtte levő téren rendezési szokásos évi szabadságünnepét.

— **Högyes tanár huszonöt éves jubileuma.**

Högyes Endre miniszteri tanácsos, egyetemi tanár, a Pasteur-ínézet igazgatója ma töltötte be egyetemi tanárságának huszonötödik esztendejét. A tudós tanárt ebből az alkalomból ma fényes ünneplésben részesítették régi és mostani tanítványai. Az üllői-uti klinika nagy termében az egyetem tanári kara élén dr. Klug Nándor orvoskari dékánnal és az ünnepelt összes volt és jelenlegi tanítványai összegyűltek s üdvözölték a tudós tanárt. Az ünnepi szónok dr. Székely Ágost egyetemi magántanár, az ünnepelt régi tanítványa volt, aki meleg szavakban üdvözölte Högyest és beszéde végén pompás albumot nyújtott át neki, amelyben a jubilans összes régi és jelenlegi tanítványának arcképei benne vannak. Högyes erősen megalatva mondott köszönetet s örömet fejezte ki, hogy maga körül látja régi tanítványait is. Este nagy bankett volt Högyes tiszteletére a Pannónia-szállóban, amelyen a közélet több kiválósága megjelent.

— **Önképzőkör.** Bizony befellegzett az idők folyamán annak a gyönyörű helynek, ahol édes mindnyájan az első tapsot arattuk. Hol vagytok ti búbjájos fiatal évek, amikor az Önképzőkörben Kisfaludy-társaságot játszottunk és akárhányszor igazán olyan gyerekesek voltunk, akárcsak egy-nemely valódi Kisfaludyista?! Szerelmes verseket is faragtunk, sőt intrikáltunk is egymás ellen, amikor az Önképzőkör tisztikarának a betöltéséről volt szó. Vagyis beülesítésen készültünk el a nagy világ számára, — ki az élet iskolájába! De bármekkora gyermekeségeket is követtünk el abban az Önképzőkörben, — egy bizonyos, tudniillik az, hogy onnan hoztuk el magunkkal a magyar irodalom lángoló szeretetét. És azért is nagyon sajnáltuk, hogy az utóbbi években ország-szerzte hanyatlott az önképzőköri intézmény. A tanár urak nem jó szemmel nézték, hogy az ifjúság költői szárnypróbálgatással tölti idejét. A fővárosban különösen rossz volt az önképzőkörök sorsa. A sok munkával megterhelte tanárok nem igen áldozhattak föl szabad idejüket az ellenőrzésre és azért szívesen látták, ha az Önképzőkör eszöndesen kimúlt és a diákok praktikusabb tennivaló után néztek. Egyetlen hasznát vették eddig a fővárosi középiskolák Önképzőköröknek: március 15-ikén ugyanis, mikor az állami iskola hivatalosan nem ünnepeket, akkor az Önképzőkör rendezte a nem hivatalos ünnepeket. Az Önképzőkör föllendítését most hivatalosan tervezik. A fővárosi középiskolák igazgatói értekezletet tartottak, melyen kimondták, hogy ezenül az iskolai Önképzőkört jobban kell támogatni. Határozatokat fölterjesztettek a minisztériumhoz, amely a határozatot helyben hagyta. A jövő év elejétől tehát lehetőleg minden fővárosi középiskolában lesz Önképzőkör. És zeng majd még több vers a tavaszról és az őszi, a szőke hajról és a kék szemről, — de se baj, az Önképzőkör mégis csak fokozni fogja az új nemzedékben a magyar irodalom szeretetét.

— **A Nemzeti Kaszinó választmányi ülése.** A Nemzeti Kaszinó ma délután öt órakor választmányi ülést tartott. Felőlaszták gróf Cséko és Endre levelét, amelyben megköszöni, hogy a tagok bizalma benne összpontosult, de legnagyobb sajnálatára az igazgatói állást nem fogadhatja el. Ilyen körülmények között az igazgatóság kiegészítése végett elhatározta a választmány, hogy április elsejének délelőtt tízenegy órájára újabb rendkívüli közgyűlést fog összehívni, s addig is gróf Eszterházy Minályt, aki a folyó ügyeket eddig is vezette, ismét felkérte, hogy az igazgatóság kiegészítéseig tovább intézze. Gróf Eszterházy a legnagyobb készséggel vállalkozott erre.

— **Házasság.** Bölöny József, a kolozsvári Nemzeti Színház intendánsának és nejeinek, Nedeczky Ferikének nevelt leányát, Bölöny Ducit eljegyezte báró Wesselényi Ferenc.

Polgár Samu magyar államvasuti mérnök Dombóváról eljegyezte Schön Olga kisasszonyt, özvegy Schön Márkusné leányát Kaposvárról.

Dr. Damó kecskeméti törvényszéki orvos eljegyezte Dömötör Sándor kecskeméti királyi közjegyző leányát, Mariskát.

— **Erzsébet-kórház felavatása.** Zircről táviratozzák: Ma avatta fel ünnepélyesen Vajda Ödön apát az Erzsébet királynő emlékére alapított kórházat. Az ünnepély jelen volt: Fenyvesy Ferenc főispán, Kolozsváry alispán, aki a megye részéről átvette a kórházat; továbbá André Gyula, dr. Kemény Pál, Koller Sándor, Bibó Dénes, dr. Szalay Alfréd, valamint a járási notabíliások és a zirci konvent összes tagjai. Tiszteletükre Vajda apát ebédet adott.

— **Égő virágokréta.** Zilahy Gyuláné, született Singhoffer Vilma a napokban tudvalegleg az aradi színházban vendégszerelt. A Buvós vadász előadásának első felvonása alatt történt, hogy Zilahynak a zenekarból fölnyújtott eszokor tüldiszítése lángot fogott. A közönség rémülve ugrott föl. Müller karmester lélekjelenlétének köszönhető, hogy Zilahyné s a közönség pillanatnyi ijedelmeül nagyobb baj nem történt.

— **Az Ur háza, a gyűlölség háza.** Vanak az asszony életében némely olyan kritikák pillanatok, amikor nem igen törődhetik azsal, hogy micsoda nemzetiségű és micsoda vallású az a nőszemély, akinek a segítségét kikéri. A torontálmezei Réva-Ujfaluban is úgy esett, hogy egy magyar tudós asszonyság állott a beteg Tajca Erzsébet nevezetű oláh asszony ágya mellé, míg megszületett a kis Tajca, akit az isten sokáig éltesen. Az anya aztán arra is megkérte a tudós nőszemélyt, hogy vigye el a templomba a csecsemőt, ott majd megkereszteli a tisztelelő. De nem így történt. A tisztelelő atya a magyar bábát kidobatta a templomból a harangozóval. Előbb elvettette tőle a gyereket s összeszidta az összes magyar nemzetiségűt és azokat az oláh anyákat is, akik egy magyar nőre bízzák a gyermeküket. És mindez az Ur házában történt meg s ez az oka annak, hogy a jámbor tisztelelő törvény elő állítja a vallás és a nemzet ellen elkövetett sértés miatt.

— **Estély.** Gróf Apponyi Lajos udvarnagy és neje Andrássy-uti villájukban tegnap este fényes estélyt adtak, amelyen nagy számmal voltak képviselve a politikai, a tudományos és művészeti kitűnőségei, a püspöki kar itt időző tagjai, továbbá a tábornoki és konzuli kar.

— **Felolvasás a munkaközvetítésről.** A budapesti munkaközvetítő intézet tudvalegleg március 15-én kezdi meg működését. Az országos iparegyesület, amely az intézet létrehozásában és szervezésében élénk részt vett, most mindent elkövet, hogy az intézetet egy munkaadók, mint a munkások közötti köllöképp megismertesse és népszerűsítse. Ezt a célt szolgálta az a felolvasás is, melyet Celleri Mór iparegyesületi igazgató tartott ma délután az egyesület szakosztályainak egyetemes ülésén. Az egyesület tagas ülésterme egészen megtelt hallgatósággal, amelynek sorában igen sok munkás s több ismeretes munkászervező is volt. A felolvasó bevezetésképpen előadta a munkaközvetítő intézet létrejövételének előzményeit, ismertette ezután a külföldön, nevezetesen Franciaországban, Németország különböző városaiban és Bécsben fennálló munkaközvetítő intézmények szervezetét és működését. Ismertette az iparegyesület által a kereskedelmi miniszternek és a fővárosnak e tárgyban tett előterjesztést. Az országos ipartanács a múlt évi április hónapban tartott ülésén foglalkozott az egyesület felterjesztésével és ugyanakkor megállapította a létesítendő munkaközvetítő intézmény vezérével. A minisztériumban azután kidolgozták a munkaközvetítő intézet szabályainak előzetes tervezetét, melynek alapján a budapesti kereskedelmi és iparkamara, a székesfőváros, az országos iparegyesület és a különböző munkásegységek képviselőinek meghallgatása után megalkották a végleges szervezést. Előadó részletesen ismertette a szervezetet; megemlékezett az új intézet választmányának tegnap tartott első üléséről, amelyen a választmány elsőként Radocsa János országgyűlési képviselőt választották meg. Felelített, hogy a választmányi ülésen több oly intézkedés terve került szóba, amely hivatva lesz a munkaközvetítő intézet működését mennél hatályosabbá és a munkásokra néve mennél áldosabbá tenni. Kiemelte továbbá, hogy a minisztériumban terbe vették a munkanélküliek ideiglenes foglalkoztatására célzó intézmény létesítését is, amely arra lesz hivatva, hogy a végül szükséges megmentse azokat a munkásokat, akik télviz idején, mikor a rendszeren is nagyobb a munkahiány, a munkaközvetítő-intézet segítségével sem kaphatnak foglalkozást. Látnivaló mindezekből, hogy a miniszter intenciója tényleg az, hogy a munkások érdekeit előmozdítsa a mellett, hogy a munkaadókat is megfelelő munkásokhoz juttatja. Nincsen tehát egyéb hátra, mint hogy a március 15-ikén megnyíló intézet iránt egyrészt a munkaadó, másrészt a munkások bizalommal viseltessenek. Kezdetben talán nehézségekkel fog küzdeni az intézet, de ha mindkét részről kellő bizalommal és támogatásban részesül, nemcsak példásan fog működni, hanem ebből fognak kinőni egyéb oly intézkedések is, melyek a munkáviszonyok javítását fogják előmozdítani. Az előadást a hallgatóság feszült figyelemmel kísérte és végül lelkesen éltette az előadót. Nagyon érdekes, hogy a jelenlevő szocialista munkások részéről kijutott az ovációból Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszternek is, aki a munkaközvetítő intézet megalkotásával a munkásvilág halájjára szerzett érdemet.

— **Egy elbocsátott munkás merénylete.** Müller Ferenc napszámot a spodium-gyárból valami mulasztás miatt elbocsátottak. É lefelett való elkeseredésben megleszte tegnap este a gyár előtt dr. Messinger Karolyt, a gyár vegyészét és zsebkéssel nekiesett. Szerencsére a kés csak jelentéktelen sebet ejtett a vegyész halántékán. A merénylő napszámot a rendőrség mindentelre keresi. Mint utóbb kiderült, Müller azért támadta meg a vegyészét, mert elbocsátást neki tulajdonította. A vizsgálat ez ügyben még folvik.

— **Az anarkisták mozgolódnak.** A francia anarkistákról már majd hogy el nem feledkezett a világ. Szerencsére nem vették ki még a fajaikat, amit avval juttatnak most a világ eszébe, hogy tegnap este két dinamiterényletet kísértek meg egyszerre. A Citében, a Rue Vancaun Picard kiállítás főbízosa háza előtt egy kanóccal és táplálót ellátott dobozt helyeztek el, amely azonban semmi kárt sem okozott, még csak fel sem robbant. A Rue Richard le Noir egyik magánházának előcsarnokában azonban már csinált egy kis kárt az ott elhelyezett petárda, amely felrobbant s néhány ablaküveget zúzott be. A két merénylet nagyon jámbor merénylet volt s úgy látszik nem is akart egyebet jelenteni, mint azt, hogy az anarkisták unatkoznak.

— **Egy sportsman szerencsétlensége.** Szerencsétlen véget ért *Berlingieri* márkí, egy dús gazdag nápolyi úriember, aki egész jóvedelmét versenylovakra költötte. A márkí tegnapelőtt éppen kihajtatott training-telepére, mikor a Via Caracciolon lovai megbokrosodtak és a márkí kiesett a kocsiból. Olyan szerencsétlenül esett, hogy *szörnyet halt*.

— **Az asszumpcionisták póré.** *Párisból* jelentik, hogy a főlebvíteli törvényszék helybenhagyta az asszumpcionisták kongregációjának feloszlását kimondó ítéletet. Az ítéletnek arra a részére pedig, mely szerint minden egyes vádlott 16 frank pénzbírságra ítélték, kimondta a *Béranger-féle* törvény alkalmazását, azaz az ítéletet nem hajták végre.

— **Életunt tanár.** *Gerő* Viktor főreáliskolai tanár, aki tegnap reggel a London-szállodában főbe lőtte magát, még mindig a Rókus-kórházban fekszik Navratil tanár osztályán. A szerencsétlen ember a lövés következtében mind a két szemének világát elvesztette, mert a golyó szétrombolta látóidegeit. Dacára súlyos állapotának, kezelő orvosainak véleménye szerint, ha komplikációk nem lépnek föl, életben marad s kiheveri sebtét.

— **Zatonyra került magyar gőzös.** A *Szent István* gőzös, mint *fumei* tudósítók távirata alapján megírtuk, vasárnap a Medolino-öbölben zatonyra jutott. A szerencsétlenségnek — mint a *Magyar Tengerpart* írja — az volt az oka, hogy az órségettevő tiszt a Promontor-foki világítót, mely Isztria déli csucsán van, összetévesztette a Lovreta-világítót, mely valamivel érebb fekszik. A tévedés könnyen megtörténhetett abban az óriás ködben és viharban, amely vasárnap dominált az egész Adria tengeren. Vasárnap este, a görög-keleti vonalon érkező *Thebe* nevű Lloyd-gőzös éjjel 12 óra hosszat Lussin alatt vesztegelt a nagy vihar és köd miatt. Kapitánya azt állítja, hogy vasárnap olyan nagy köd volt a tengeren, hogy alig látott az ember pár méternyire. A *Nagy Lajos* magyar gőzös e borzasztó időben Velenéből Triesztbe 25 óra alatt tette utját, míg máskor 5—6 óra elegendő erre. A *Szent István* gőzösnél is a köd okozta a tévedést, mely szerencsére nem járt komolyabb következményekkel. A hajó kiemelésére odarendelték a hadi tengerészetnek *Pluto* és *Gigan* nevű vontatót Polából, ott van továbbá az *Elgré* nevű vontató és emelő-gőzös is. Valószínű, hogy a mai nap folyamán, miután az áru egy részét áthajózták, leemelik a zatonyról a hajót s azután *Falaba* vontatják, hogy az ottani dockban megvizsgálják. A munkákat *Klein* adriai hajózási főfelügyelő vezeti.

— **Életunt lakatoslegény.** *Baczoni* Jenő 22 éves géplakatos ma reggel a Róza-utca 76. száma alatt lévő lakásán agyonlőtte magát. A szerencsétlen fiatal ember az ágy szélére ülve golyót röpített a szívébe és holtan rogyott a földre. A legverdörrensére behozták a hazbellek és ott találták a boldogtalant nagy vértócsában holtan. Kezében szorongatta még a revolvert. Gyorsan a mentőért telefonáltak, de a mentők már csak a halált konstatálhatták. Holttestét beszállították a törvényszéki orvostudai intézetbe. Tet-tének okát nem tudják.

— **A márciusi tél áldozatai.** A fagyos vihar, amely mostanában oly kellemetlenül rácafol a kalendáriumok jóvendőmondóira, a hegyek között és a messzenyúló síkságon akadálytalanul végzi dermesztő munkáját. Egészen teljes világ van arra felé, csillag hólépel alatt bontakoznak ki a vetések, s a nagy hóvihar szedi áldozatait, akárcsak a tél közepén. A biharmegyei *Kerpenyén* egy koldusasszonyt ért utól a hóvihar, amint gyerekeivel a másik határba ment. Ugy találták meg holtan a gyerekeivel együtt az országúton.

— **Elhárított forgalmi akadály.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságának értesítése szerint a *Budapest—marchegg—bécsi* vonalon a pozsonyi alagutnál fennállott forgalmi akadályt elhárították. A forgalom ma, 8-án este a 114. számú vonattal megnyílt.

— **Tűzek.** Ó-Budán, a *Leipziger-féle* szeszgyár telepén levő egyik cselédszobában tűz támadt az este. A cselédeleányok tollat fosztottak s mikor fekdülni tértek, a tollat a padlón hagyták. A kályhából kipattanó szikra azután lángra lobbantotta a tollat, de szerencsére hamarosan eljött vették a nagyobb bajnak. — Ugyancsak tűz támadt tegnap a kőbányai *Dreher-féle* sörgyár telepén, ahol egy üres fapajta égett le. A kár körülbelül 300 korona. — Tűz volt

ma reggel a Ferenc-kört és Tüszoltó-utca sarkán levő *Bárczai és Balogh* cég fűszéres pincéjében. Dacára annak, hogy a tüszoltóság hamarosan ott termelt, a raktárt nem lehetett megmenteni. A kár nagyságát még nem tudják s éppúgy a tűzveszedelem keletkezésének oka sincs megállapítva.

— **A zsidó-nyelvi énekes társulat** ma a Somossy-mulató közönségének új művet mutatott be. Címe: *Alexander, Jeruzsálem trónörökösé*. Eppen oly kezdetleges szövevényű alkotás, mint a többi eddig bemutatott darab, de azért újabb tanúság arról, hogy mily eleven az irodalmi és zenei érzék ott, ahol ezek a művek szülemelnek. Hogy milyen *Alexander* volt az, akiről a bemutatott darab szól, bajos volna meghatározni. A zene, ahol népies motívumokra támaszkodik, igen dallamos. A közönség, amely a helyiséget zsufolásig megtöltötte, szívesen hallgatta és sokat tapsolt. *Silbert* tenoristát, úgy látszik, már megszerették. Egyik jelenetben erős drámai tehetséget árult el. *Lawitz* kisasszony ügyesen énekel. A szabolcs, de jóízű inas és szíve választottját ezuttal is *Topf* ur és *Silbert* asszony adta egészséges humorral.

A Théâtre Français leégett.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, március 9.

A világ első színháza, Páris büszkesége, a *Théâtre Français* ma délután leégett, teljesen elpusztult, színpadja, nézőtere porrá hamvadt. A színházban csak néhány ember volt, amikor a tűz kitört. Ezek közül egy, *Henriot* kisasszony, színésznő szénné égett, sokan súlyosan megsebesültek. A színházi muzeum, könyvtár és mügyűjtemény legértékesebb tárgyait csak nagynehezen lehetett megmenteni. A tüszoltóság nem tudta megfékezni a lángokat.

A nagy katasztrófáról szóló táviratokat itt adjuk érkezésük sorrendjében.

Feladták egy óraker.

Fél egy óraker vették észre a tüzet. Pár perc alatt lángokban állott az egész palota. Már fél 1 óraker olyan volt a színház, mint egy lángtenger. Hogy hol kezdődött a tűz, nem tudják. Ma délután egy óraker délutáni előadásnak kellett volna lenni a színházban. Nem lehetetlen, hogy a színpadon, vagy az öltözőkben ütött ki a tűz. A járókelők legelőször a rue Montpenserra nyíló ablakokból kituduló füstöt látták és azonnal jelentést tettek a tüszoltóságnak. Néhány perc múlva már mind a három façada ablakaiból gomolygott a füst. A rue Rousseaubeli tüszorség volt az első a színháznál. Akkor már menthetetlen volt az épület. A színpad, a nézőtér és az erkélyek lángban állottak. Mindenki csak arra gondolt, hogy a csarnokok drága festményeit és szobrait megmenthesse. Mások a legesekélyebb tüzjelre egész Páris tüszoltósága rögtön a tűz színhelyén terem, s ebben a nagy katasztrófában csak lassan s nagy időközökben érkeztek a tüszoltók. Az avenue de l'Opérán a rengeteg tömegben alig lehetett a gőzfeeskendőköt a veszedelem helyére vonatni. Még e pillanatban nem tudják, hogy emberéletben esett-e kár. A tüszoltók halálmegvetéssel dolgoznak és szerencsére eddig még nem esett bajuk. Majd szél kerekedett, s ez még növelte a tüzet. Még irtózatosabb lett volna a katasztrófa, ha valamivel későbbben üt ki a tűz. Egy órára ugyanis délutáni előadás volt kitűzve, s amikor a veszedelmet észrevették, már igen sokan voltak a kapuknál, akik az előadásra készültek. A művészek, munkások és dekorátorok kivétel nélkül helyükön voltak, ki az öltözőben, ki a gépek körül. Nem lehetetlen, hogy a fojtó füstben ott is rekedtek néhányan.

Eddig még nem jelentettek szerencsétlenséget. Valószínűnek tartják, hogy a villamos vezetékblől kipattant szikrák gyújtották föl a színházat. Négy óra felé lehetett, amikor az egyik erkélyen egy ur ingujjban megjelent és le akart ugrani. A tüszoltók intettek, hogy maradjon, jönnek érte. De a menekülő mégis leugrott és egy nagy omnibusz tetejére esett. Baja nem történt.

Csörömpölve zúzódtak össze az ablakok s a folyvást hulló üveg veszedelmessé tette a mentést. Nagyon kevés volt a víz s a gőzfeeskendők e miatt nem dolgozhattak teljes erővel. Beszélik, hogy a művészek közül többen az öltözőkben veszték. Állítólag *Lambert*-t nem látták kijönni. *Dudley* kisasszonyt, a tragikát súlyos égési sebekek hozták ki. *Henriot* kisasszonyt állítólag lakására vitték. *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök és *Lépine* rendőrfőnök

hamarosan ott termelt. Szemtanuk mondták, hogy amikor *Sardou* meglátta az égő színházat, *keservesen sirva fakadt*. Odább egy megható jelenet játszódott le. *Silvain* színész felesége, aki férjét elvesztettnek hitte, sikoltva rohant karjaiba, amikor végre meglátta a színház kapujában. Éppen most hoznak ki egy teljesen szénné égett női holttestet. Nem tudják, kicsoda.

Feladták fél kettőkor.

A tűz most kevésbé dühöng, s keresik a sebesülteket. A mentők kocsijai még üresek. A tüszoltók parancsnoka jelenti *Claretie* igazgatónak, hogy senki sem vesztett a tűzbe. De alig néhány perc múlva kitűnt, hogy a jelentés nem mondott igazat. Megismerték az elszenesedett holttestben *Henriot* kisasszonyt, a színház művésznőjét. A tévedés onnan volt, hogy a megmenekült *Lambert* azt mondta:

— Láttam, amint a kisasszony öltözőjéből távozott.

Lambert maga is súlyos égési sebekeket szenvedett a jobbkarján. Még nem tudták, hogy *Henriot* kisasszony a lángok közt vesztette el életét, amikor megjött anyja és kétségbeesetten tudakozódott lánya felől.

Feladták két óraker.

Henriot kisasszony holttestét a morgueba szállították. Még most is sokan azt mondják, hogy nem ő az, hanem az öltöztetőnője.

Larroumet kritikus, aki éppen a délutáni előadásra ment, a következőket mondja a színház pusztulásáról:

— Nehéz volt az oltás, mert a gőzfeeskendők alig dolgozhattak. *Dudley* kisasszonyt *mezben vitték ki*. Két tüszoltó bámulatos halálmegvetéssel keresi a holttesteket. Végre a harmadik emeleten ráakadnak egyre. Egészen megszenesedett. Kijönnek vele az erkélyre, amelyhez létra van támasztva. Már ide is kicsapott a tűz. Nem tudják elérni a létrát. Futva mennek vissza és a harmadrendű páholyok lépcsőjén lángok között hozzák le a holttestet. Menekülni kell az égő palota környékéről, mert a falak düledzenek. Akkor mentem el, amikor a nézőtér mennyezete beszakadt.

Feladták délután fél 5-kor.

Irtózatos recsegéssel, ropogással omlottak össze a melléklépcsőházak. Csak éppen a főlépcső áll még. De az sem sokáig. *Dudley* kisasszony a következőket mondja el:

— Az öltözőben voltam, már elkészültem a jelmezemmel, amikor a színpadról iszonyu dördülés hallatszott. Kirohantam, s rémülve láttam, hogy a díszletek lángban állanak. Hihetetlen gyorsasággal harapózott a tűz. Alig volt időm, hogy az öltözőmbe visszajussak. Egy tüszoltó-parancsnok megragadott és magával hurcolt. Másra nem emlékszem.

Marineau kisasszonyt ajultán vitték lakására. Iszonyu a pusztulás a színház könyvtárában és a drága mügyűjteményekben. A képeket loszaggatták a falakról, igen sok kilyukadt, a szobrok megsérültek. A szomszédos boltokba és tőzsdébe cipelték az emeletről lehajigált drágaságokat. *Voltaire* életnagyságu szobrát nem lehetett megmenteni.

Feraudy és *Nodier* felismerték a morgueban *Henriot* kisasszonyt karperecéről és asztrakán-gallérjáról. Később megtalálták szénné égett pinesikutyáját is. *Henriot* kisasszony a színház egyik legszebb hölgytagja volt, a közönség kedveltje. A művészeknek sok értékes holmija vesztett oda. Igy *Falconier*, aki egész vagyont öltözőjében őrizte, 25.000 frankját vesztette el. A lángok közé akart rohanni pénzéért, de *Lépine* rendőrfőnök visszatartotta.

Csak most, utólag veszik észre, hogy a katasztrófa nem lett volna olyan borzasztó, ha idejekorán leeresztik a vasfüggönyt.

Feladták fél 6-kor.

Deschanel elnök a képviselőházban jelentést tett a *Théâtre Français* égéséről és egyben a tüszoltóságról, amely csodálatraméltó odaadással fáradozott a színházban volt mükincesek megmentéséért, nagy dícsérettel emlékezett meg. (Általános helyeslés.)

A miniszterelnök a Théâtre Français igazgatójával abban állapodott meg, hogy az Odéon színházban fognak játszani ezental a Théâtre Français tagjai.

*

A Théâtre Français, amely irodalmi szempontból a legelső színháza volt Párisban, még XIV. Lajos uralkodása alatt készült. XIV. Lajos t. i. 1680. október 21-én egyesítette a Hotel de Bourgogne s a Molière-féle színtársulatokat, mely utóbbi mesterének halála után 1673-ban kénytelen volt a Palais Royal által elfoglalt termet elhagyni, hogy mindinkább tökéletesedjék. Ennek a társaságnak adta meg a király azt a jogot, hogy a tragédiát és a komédiát színpadra hozza és 12.000 frank évi támogatásban is részesítette, megszabván a színészek számát, valamint az igazgatásnak módját. Corneille és Racine műsora és Molière műsorának egyesítése által keletkezett Franciaország klasszikus színpada. A színészek „Comédiens ordinaires du roi”-nak nevezték magukat. 1689-ben a társaság a Fossés Saint-Germain-nál külön termet épített magának és a neve ezental Theatre de la Comedie Francaise volt. Abban az épületben maradt a színház 1770-ig. Innen a színház a Tuileriákba költözött át, tizenkét évvel később pedig egy újonnan épített terembe, ahol most az Odéon van. A forradalom idején soha nem volt a színház és újabb virágzás ideje csak 1803-ban kezdődött, amikor ismét beköltözhetett a Palais Royalba, ahol annak idején már Molière is működött. Ebben a színházban játszottak a világ legnagyobb művészei és előadói mindig mint előadók voltak.

Az egri sikkasztás.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 8.

Az Egri kereskedelmi és iparhitelintézetnél még folyik a vizsgálat, amelyet tudvalevőleg *Eliássy Ferenc* ügyvezető üggyilkossága következtében indítottak meg. Hozzávetőleg már megállapították az elsikkasztott összeget, amely négyezer és ötszáz forint között van. A tényleges hiányt hivatalosan még nem konstatahálták, mivel tizennyolc évre visszamenőleg terjed a könyvek megvizsgálása, amelyek kivétel nélkül mind hamisítva vannak. Azt hiszik, 18-ikáig befejezhetik a vizsgálatot, amikor a felügyelő bizottság közgyűlést hívott össze. Annyi már most is megállapították, hogy *Eliássy főkönyvelőnek büntársai* vannak. Erre vall az is, hogy a másodkönyvelőt a pénztár mellől csendőrök fedezete mellett kiserítették a fogdába.

A szenzációs esetről, amelyről már egri tudósítónk távirati alapján kétszer megemlékeztünk, az *Egri Újság* holnapi számában érdekes részleteket közöl. Az *Egri Kereskedelmi és Iparhitelintézet* 1873-ban alakult. Alapítókéje eredetileg 250.000 forintra volt előirányozva, amely 2500 darab 100 forint névértékű részvényből állott, ezekre darabonként 30 forint volt befizetve. Pár évvel ezelőtt az alapítókat a közgyűlés leszállította 125 ezer forintra, de egyszermind elrendelte a hiányzó 20—20 forintos befizetését úgy, hogy most az alapítóke 125 ezer forint teljesen be van fizetve. Ez az alapítóke-leszállítás most nagy szerencsésük a részvényeseknek, mivel különben most a hiányzó 125 ezer forint s illetve részvényenként 50 forint befizetésére is kötelezhetők lennének. A bank nagybárra váltóüzletekkel foglalkozott. Jelzálogos üzleteket csak keveset csinált. A váltóüzlet természeténél fogva nagy ellenőrzést és körültekintést igényel s azért az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak súlyos feladatai voltak. A bank vezetését csak néhány évvel ezelőtt vette át mostani igazgatója *Luga László* elődjétől dr. *Schwarz* Dávid orvostól, aki az intézetnél abban az időben vált meg, amikor az egri sörgyár részvénytársaság alapítója a *Grünbaum* testvérek elszármagok Amerikába és tetemes adósságot hagytak hátra. A Grünbaum testvérek, majd később a *Schwarz* Szilárd által az intézetnél élvezett hitel tetemes felszaporodásának okozójává dr. *Schwarz* Dávidot tekintették annak idején, mivel ő ugyszólván korlátlanul rendelkezett az időben a bankban.

A krízis közvetlen az idei rendes közgyűlés előtt ütött ki. Március 4-ikén lett volna a közgyűlés, a mérleg-és zárszámadásokat az ügyvezető már előkészítette s átadta a pénztárnoknak aláírás végett. *Palánki* pénztárnok azonban azt mondta, hogy a számadásokat addig alá nem írja, míg azok helyességéről meg nem győződik. Mikor az igazgató kérte az ügyvezetőtől a mérleget, *Eliássy* ezt felelte: Holnapra meglesz. Ez február 28-ikán történt s *Eliássy* Ferenc ügyvezető március 1-jének hajnalán üggyilkossá lett. Üggyilkosságának okát maga mondja meg abban a levélben, amelyet *Luga László* igazgatóhoz intézett. A levélben azt írja, hogy üggyilkosságának oka a bank teljesen zilált anyagi viszonyai voltak. Ő éveken át leplezte ezeket, de már tovább nem akar hamis mérleget csinálni, hanem a mások

miatt elkötött hibáért kimondja magára a legsúlyosabb ítéletet.

Az üggyilkosság természetesen óriási konsternációt keltett a bankban. Napokon keresztül vizsgálták a könyveket, hogy felfedezzék a hiányokat, s azok okait, de ez óriási munka és így még ma sincsenek abban a helyzetben, hogy a hiányokat pontosan megállapították volna. Hozzávetőleg 400—500 ezer forint között van a hiány, ami annyit jelent, hogy *nemcsak az egész alapítóke veszett el, hanem a betétek is óriási veszteséget szenvedtek.*

A válság híre a betevők csakhamar özönével lepteék el a bank helyiségeit, de a bank kifizetéseket nem eszközölt, csak egyszerűen reávezették a könyvekre a felmondások bejelentését. A betevők között szerepel *Hevesvármegye* is 37.000 forinttal. Van azonban kívül számos jótékonyul intézetnek betéte, több egyházi jellegű betét, összesen mintegy 480.000 forint. Teljes összegében még ez sem lett megállapítva, mert ezidőszerezt még csak mintegy 340.000 forint betét lett felmondva. Sok kis embernek összekapogatót gerasai voltak a bankban, akiket érzékenyen sujtott a hűkás. Volt egy eselédleány, aki éppen férjhez akart menni, s aki jajgatva panaszkodta, hogy „most már elmarad a szerencsésjéte” s könyörgött, hogy 500 forint betétjéből legalább 100-at adjanak ki, de persze nem tehetek eleget a kívánságának.

A három egri pénztézet tanácskozott a héten, hogy segítségére legyen a banknak a kibontakozásban. De már az első tanácskozáskor kiderült, hogy a bank megmentéséről szó sem lehet. A kereskedelmi bank felügyelő bizottsága rendkívüli közgyűlést hívott össze e hó 18-ára, amelyen a részvényeseknek jelentést fog tenni a bank ügyeiről. Bár óriási az izgalom az érdekelte hitelezők, részvényesek és betétesek körében arra a hirre, hogy a hiány közel felmíllított tesz ki, mégis egyértelmű a közvélemény abban, hogy sem az igazgatóság, sem pedig a felügyelő bizottság rosszhiszeműség egyáltalán nem terheli. Ők is, mint a többi érdekeltek jóhiszemű bizalommal viseltettek *Eliássy* ügyvezető iránt.

A válság híre csakhamar tudomásul vették azok a pénztézetek is, amelyekkel a válságba jutott bank váltó-visszleszámitolási viszonyban állott. Ilyen visszleszámitolási hitele volt a banknak:

A Hazai Takarékpénztárnál	80 000 frt.
Osztark Magyar Banknál	15 000 „
Egyesült Fővárosi Banknál	15 000 „
Hevesm. Takarékpénztárnál	60 000 „
Egri Takarékpénztárnál	20 000 „

Ezeknek a hitelezőknek a követelése azonban nincs veszélyben, mivel csak a váltózálog jobb anyaga.

Az egyesült fővárosi takarékpénztár részéről Egerben járt *Szécsényi* igazgató, hogy információkat szerezzen be. Tegnap érkezett a Hazai Takarékpénztár megbízottja is, hogy a bank könyveit a revízió alá vonja. Ennek a munkája ma már annál könnyebb lesz, mivel az előkészítő munkákat *Gáspár* és *Gottfried* Albert főkönyvelők már megcsinálták. A bank segédkönyvei teljesen rendben vannak és csak az évi mérlegnek vannak megamíltva, úgy, hogy a segédkönyvek alapján évről-évre meg lehet csinálni a helyes mérleget s így meg lehet állapítani az évenként felmerült hiányokat.

FŐVÁROS.

(*) A választók összejárása. A központi választmány ma délután ülést tartott *Halmos* János polgármester elnöklése alatt, aki előadta, hogy a kuriai bíráskodásról szóló törvény értelmében az idén az országgyűlési képviselő választók összejárásának korábban kell megtörténnie, mint eddigéle. A mai ülésen, mint új tagok, letették az esküt: *Stiller* Mór és *Novák* Sándor. A központi választmány ma megalakította az összejáró küldöttségeket. Mielőtt ez megtörténné, *Ehrlich* G. Gusztáv és *Radozsa* János azt kérték, hogy a VII-ik illetve VI. kerületben az eddigi három küldöttség helyett négyet alakítsanak. A központi választmány mind a két kívánságnak eleget tett. Az összejáró küldöttségek tagjai vasárnap teszik le az esküt a polgármester előtt. Az összejárás megkezdésének az ideje március 19-ike s 31-ikére be kell fejezni. Főhivják az összejáró küldöttségek az illető kerületekben levő egyesületeket, intézeteket stb., hogy a beltárgaik névsorát március hónap 20-ikáig közöljék. Ugyanerre hívják föl az összes minisztériumokat, valamint a honvéd és közbeszáradereg parancsnokságait, hogy a tisztviselőik s illetőleg ez utóbbiak a nyugalmazott tisztiek listáját küldjék be.

(*) A közlekedésügyi bizottság ma délután ülést tartott, amelyen *Arstein* Henrik megszürette az Erzsébet királyné-utjára tervezett vasút építését. *Szabó* Károly tanácsos azt javasolta, hogy az ügy elintézése most van a kereskedelmi miniszter

döntése alatt, mert az államvasutak igazgató-sága órást emelt a közgazgatási bejárásom kontemplált ama terv ellen, hogy a közúti vasut sinei keresztek az államvasutak sineit. A bizottság a tanácsnok előterjesztésére kimondta, hogy a kereskedelmi miniszterhez feliratot intézzenek az ügy elintézését sürgetve. A bizottság *Kollár* Lajos felszólalására felhívandónak tartja a csavargóztársaságot, hogy a Lánchidnél és a Vigadónál hosszabb kikötőt létesítsen, hogy egyszerre két hajó is kikötthesen. A budapesti közúti vasutársasággal kötött szerződés értelmében a társaság köteles az összeköttetést létesíteni a lánchidfői és a Rudasfürdő felé vezető vonal között. Elhatározta erre nézve a bizottság, hogy a közúti vasutársaság által bemutatott harmadik alternatívát az utólag végzett módosítással elfogadja. E szerint a vonal a budai lánchidfői vonalból kiindulva, a lánchid előtt alaguton vezet, folytatódik a felső rakparton, az Apród-utca fölmege a Szarvas-térig, ahol bekapcsolódik a meglévő vonalba. A bizottság annak az óhajátának is kifejezést adott, hogy a vasut az alagutót az eskü-téri hidig aiso vezetékkel lattassék el.

(*) A választókérletek beosztása. Még 1897-ben merült föl az az indítvány a közgyűlésen, hogy a tanács tegye tanulmány tárgyává, miként lehetne a kerületek újabb beosztását keresztülvinni. Azóta ebben a dologban nem sok történt, de most, hogy a községi választások nemsokára ismét bekövetkeznek, több bizottsági tag sürgette a kérdés elintézését. Hogy ennek a kívánságnak eleget tegyen, *Halmos* János polgármester ma délután 1/2 órára értekezletet hívott össze a kerületek vezérferfiából. Az értekezlet, amely bizalmas jellegű volt, kimondta, hogy ez idő szerint nem tartja kívánatosnak a kerületek mai beosztásának a megbotyogatását. Ahhoz azonban hozzájárult az értekezlet, hogy ha valamely kerület kívánja, egyenlő több összejáró küldöttség is alakítható. Azt is kívánatosnak tartja az értekezlet, hogy az összejárás április hónapban, tehát a lakasváltóztatások előtt be legyen fejezve.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A Kleopetra harmadikszor. Zsuffolt ház, viharos és szakadatlan ismétlések: a mai harmadik előadásnak is ez volt a szignatúrája. A Magyar Színház szerencse-csillaga emelkedőben van. Verő érdekes, vidám darabja, és a főszerepben *Abrányiné*: szenzációs vonzerőt gyakorol a közönségre. A mai előadásra délig minden jegy elfogyott és a következő előadásokra éppen úgy szaporodnak az elővételre vásárolt jegyek, mint akkor, amikor miss *Halton* először vendégszerepelt Budapesten a Gésákban. A Kleopetra ma ügyesen alkalmazott rövidítésekkel ment és ezek a kuritások nagy előnyére válnak a szellemes operettek. Most a prózából csak az maradt benn a darabban, ami feltétlenül mulatságos. És ezt a mulatságos szöveget a két kitűnő komikus, *Sziklai* és *Boross*, páratlan leleménnyel aknázza ki. *Abrányiné* a maga graciózus játékával, élénk temperamentumával és briliáns énekével estéről-estére jobban elragadja a közönséget. Énekszámai valóságos slágerek. Az első fejezősében a belépőt, a másodikban a mazurkát és a harmadikban a kuplét ma is meg kellett ismételnit, különösen a táncal végződő angol kuplét, mely a szó szoros értelmében frenetikus hatást tett. *Sziklai* táncja, játéka és kupléja szintén falrengető kacagásokat provokált egy aktuális rögtönzésével együtt. Roppant derűtség támadt a földszinten, amikor azt mondta *Ráthonyinak* (Cassia gróf): Liferálók önnek hus-konzervet, de ha akarja, zabot is szállítok! Az egész előadás gyors, élénk tempóban folyt és a zenekar is kitűnően végzte feladatát *Fekete* karnagy vezetése mellett, akinek a biztos kezét, finom árnyalásait sok operai karmester megirigyelhetné. *Mátrai*, a jóízű olasz korcsmáros, ma redukált félfogattal jelent meg, de jobban teszi, ha visszahívja Falstaff-termetét, mert ez a szerep nem diszkrecliót, hanem minél vastagabb színeket kíván. Reklamáljuk — Jónást!

** A Vígsház főpróbája. A Vígsházban holnap, pénteken, tartják meg *Feydeau*: *Pajkos férjek* (Le Dindon) című új bohózatának a főpróbáját, amelyre kizárólag csakis a sajtó képviselőit hívták meg. A bohózat bemutatója szombaton lesz a következő szereposztással:

Vatelín közjegyző — *Hegedűs*, Lucienne, neje — *Lányai* I., Pontagnac — *Fenyvessy*, Clotilde, neje — *Kalldor* P. Soldignac — *Gál*, Meggy, neje — *Haraszthy* H., Redállon — *Góth*, Armandina — *Pécsi* P., Pinchard, törzsorvos — *Balassa*, Pinchardné — *Nők*.

** Népszínház. A Szép *Heléna* párisi reprizének óriási sikerét legjobban bizonyítja az, hogy Offenbachnak e klasszikus műve holnapután, szombaton, százhuszadik előadását éri meg négy hónap lefolyása alatt, vagyis estéről estére szünetlenül ezt játszották a Varietés színpadán, még pedig mindannyiszor a bevétel maximumával, mint Párisban mondani szokták.

A Népszínházban holnap pénteken és azután vasárnap este kerül színre a *Szép Heléna*, a címszerepben Kürty Klárával. Páris és Orestes szerepében holnap Gábor József és Bojár (Baligovich) Teruska, vasárnap pedig Z. Bárdi Gabi és Kápolnai Irén lépnek föl. Egyebekben a kiosztás minden előadásán változatlan marad. — Szombaton a *Kadétkissasszony* kerül színre, melynek eddigi tizenkilenc előadására állandóan megtelt a Népszínház nézőtere.

**** Kiténtetett osztrák színész.** A király Reimersnek, a bécsi Burg-színház tagjának, a Ferenc József-rendet adományozta.

**** Kubelik szerelme.** Oh, nem a közönséges szerelmek közül való! A szíve nem egy szívért dobog, hanem egész Hungáriáért. A szerelmi vallomást a *Kolozsvári Újság* tárcarovatában rebegte el Kubelik, a csodahegedűs. Egyebek között ezt írta meg csehül Kubelik:

— Mikor először hegedültem nyilvános hangversenyen, akkor — kimondom, nem szégyenlem, — nagyon, de nagyon elfogult voltam. Nem láttam semmit se, csak játszottam. Ugy látszik, jól, mert sokat tapsoltak. Kedves hazámból — melyre sokat visszagondolok — eljöttem Budapestre. Oh, milyen szép város ez. És milyen kedves benne mindenki. És mennyire büszkék arra, hogy magyarok. Elmondok itt egy kis epizódot.

Mikor a második hangversenyen bevégeztem játékomat, mindenki odátotult a pódiumra, kezét fogtak velem, elhalmoztak udvariaságukkal. Csak egy kis aranyhajú fiú, aki közvetlen mellettem állt, nézett rám nagyon haragosan. Olyan értelmes arca kis gyerek volt, hogy kíváncsivá tett, hogy mért olyan haragos. Az impresszárióm megkérdezte tőle magyarul:

— Miért haragszol kicsikém?
— Csak — mondta ducéusan. Addig hizelegtek neki, míg végre megmondotta:
— Nem szeretem azt a hegedűlős bácsit, mert azt mondják, hogy nem magyar!
Hamarosan megnyugtatták:
— De nagyon szereti a magyarokat.
Felderült az arca, és most már mosolyogva nézett rám.

Igen, én nagyon szeretem a magyarokat. Hallottam már nagyon sok jót róluk, de most hogy köztük vagyok, még igazabban szeretem. Sehol sem tapsoltak annyit nekem, mint Magyarországon.

**** Premier a vidéken.** Hevesi József színtársulatánál e hónap 13-án kerül bemutatásra *Kerekes Mihálynak Istentűlés* című népszínműve. A darab tárgya a szász népeletből van merítve.

**** Színházi herceg.** *Szombat* orosz herceg *A század leánya* cím alatt színművet írt, amely a pétervári udvari színházban kerül színre. A hercegnek, aki hazájában kedvelt színműlőr, ez már a második darabja. Első darabjának *A régi gárdából* volt a címe s azt a berlini udvari színházban is nagy sikerrel adták.

**** Ledófszky Gizella Miskolcon.** Ledófszky Gizella, a Magyar Színház szubrett-primadonnája három estén a miskolci színházban vendégszerepelt. A fiatal művésznő, aki ezuttal először játszott a miskolci közönség előtt, *Lilit*, a *Szulamith* Abigailját játszotta s harmadik este a *New York szépeiben* lépett fel s a miskolci színházban régóta látott sikereket aratott. A színház mind a három estén a szorongásig megtelt.

**** Landi Camilla második dal estéje.** Landi Camilla, az európai híri dalénekesnő holnap pénteken, rendezti második dal estéjét a *Vigadó* nagytermében. A művésznő estéjének érdekes műsora a következők:
I. a) Scarlatti. (1649—1728.) Siciliana. b) Francesco Cavalli. (1600—1667.) Donzelle fuggite. c) Tomaso Giordani. (1744.) Caro mio ben. II. Saint-Saëns. Air opera „Samson et Delila.” (Samson rechercheant ma présence.) III. Strauss Richard. Traum durch die Dämmerung. Schubert Fr. a) An die Musik. b) Gruppe aus dem Tartarus. IV. Chaminate. Reste. Godard. „La Lettre” de l'opera comique „La Vivandière. Grieg. Garde l'ami.

**** Színigazgatók koncessziója.** Az Országos Színész-Egyesület központi tanácsa eddig tizenhét vidéki színigazgatóknak a koncesszióját terjesztette fel pártolón a helyi miniszterhez. Ezek a színigazgatók a következők:

Tiszay Dezso, Somogyi Károly, Leszkay András, Makó Lajos, Cséka Sándor, Micsay György, Szalkay Lajos, Komjáthy János, Krecsányi Ignác, Kunhegyi Miklós, Szendrey Mihály, Mezei Béla, Pesthy-Iház Lajos, Dobó Sándor, Kiss Pál, Deák Péter és Szabadhegyi Aladár.

**** Vendégszereplés.** Pécsről írja tudósítónk: A kolozsvári Nemzeti Színház ifjú hősnője, Bajor Riza, kinek a kolozsvári színpadon már igen szép sikerei voltak, tegnap mutatkozott be, mint vendég, szülővárosára, Pécs közönségének Denise címszerepében és olyan sikerben volt része, amilyen pályája kezdetén lévő színésznőnél eseményszámba megy. Jóllehet, négy-szer fölémelt helyekkel Kubelik hangversenye volt hirdetője, a színház mégis teljesen megtelt s Bajor Rizát még az Országos Színi Akadémiából megelőző jó hír fölszigazta a közönség várakozását, de játékával azt messze felülmúlta. Tömör hang, sugár alak, rendkívül fejlett értelem párosulnak nála és így természetes, hogy magával ragadta a közönséget, amely nyílt színen is viharos tapsokkal jutalmazta és fővonalasvénokon hatszor, létszer is a lámpák elé hívta. Tel-

jes volt a sikere és a pécsiek büszkék arra, hogy ilyen nagy reményekre jogosító művészi erőt adtak a magyar színművészetnek. Pénteken az *Idegen* nében mint Seymour hercegnő buosuzik Bajor Riza a pécsi közönségtől, mely ezuttal nagy óvációban készül őt részesíteni. Márkus Eliza óta Pécssett drámai színésznőnek még ilyen sikere nem volt.

**** A Telefon Hírmondó házihangversenye.** A Telefon Hírmondó ma este fél 9 órakor előfizetőinek szórakoztatására hangversenyt rendez. A mai hangversenyt a Rikosi Szidi színésziskolájának növendékeinek előadása fogja kitölteni. Herman Aranka úrnő vezetése alatt. A hangverseny programja a következők: 1. Cigarette dal a Kis szökevényből, éneklő Szelestey Elza úrhölgy. 2. Madrigal, éneklő Révfy úrhölgy. 3. Délia románé, éneklő Gönczi Bella úrhölgy. 4. A bontereben, előadja Zalay Irma úrhölgy. 5. A piruló királyleány, dal a Kis szökevényből, éneklő Szelestey Elza úrhölgy. 6. Májusi dal Meyerbertől, éneklő Vidor Laura úrhölgy. 7. A város, dal Schubertől, éneklő Farkas Ferenc ur. 8. Hajdó dal Tarnaytól, éneklő Brunnenstein Fanny úrhölgy. 9. A szamarak hídjá, előadja Tihanyi Miklós ur. 10. Francia dal, éneklő Révfy úrhölgy. — A hangverseny után 10 óráig érdekes híreket olvastat fel a szerkesztőség, majd 11 óráig még katona és cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül.

MŰVÉSZET.

□ A Nemzeti Szalonban március 10-ikén délelőtt 11 órakor nyitják meg a Székely-kiállítását és a nemzetközi grafikai kiállítását. Az ünnepélyes megnyitásra a meghívottak már szétküldték.

□ A Lex Heintze és a német művészek. Németország szellemi előkelősége tömör falanxba állott az érthetetlen *lex Heintze*vel szemben, amely állszeneskedő szabványaival megakadályozná az irodalom és művészet további szabad fejlődését. A fűgefalevél-rend lovagjai, élükön a centrum-párttal, minden áron törvényűző akarnak emelni ezt a hőbortos javaslatot. De most úgy Berlinben, mint Münchenben hirtelenül hatalmas reakció támadt. A művészek közül Adolf Hensel, Reinhold Begas, Anton von Werner vezetik az ellenzék, az írók közt Hauptmann, Sudermann, Wildenbruch, a tudósok közt pedig az öreg Mommsen. Csupa jelentős, sőt nagy név, amelyek köré egyre sürribben gyülekeznek az apróbb esillagok. Mi több, már a berlini művészeti akadémia is állást foglalt a *lex Heintze* ellen. Az akadémia igazgatósága a kultuszminiszterhez beadványt intézett, amelyben bizonyos garanciákat követel a művészet érdekében, így azt, hogy az összes nyilvános és magán műkiállításokat bántatlanul hagyják, hogy a rendőri hatóságok, az ügyvédségek és a bíróságok mellé szakértő tanácsosokat osszának be s hogy végül a rendőrök számára szabályzatot dolgozzanak ki. A császári akadémia ennél tovább nem mert menni, de a művészek szövetsége radikálisabban fog hozzá a küzdelemhez s mindenütt remélik, hogy a *Lex Heintze*ből még sem lesz törvény. A mozgalom különösen Dél-németországban erősödött napról napra. Mint művészi tudósítónk táviratozza, a művészek és írók tegnap a *lex Heintze*-re a művészetre vonatkozó rendelkezéseivel ellenző gyűlést rendeztek. Jelen volt körülbelül négyezer ember. Sok ezer ember künnrekedt. Dr. Hirth, a gyűlés vezetője felolvasta Heysse Pal poétikus üdvözlését s a müncheni művészegyesület elnökségének egy levelét, amelyben kijelenti, hogy hozzájárul a tiltakozáshoz. Azután beszédet mondott dr. Conrad, Lipps egyetemi tanár, Stollberg, a müncheni Schauspielhaus igazgatója, Vollmar képviselő, Halbe Miksa és Bernstein írók, akik mind a jelen voltak élénk helyeslések közben egy tiltakozó határozatot érdeklően szöveltek föl, amelyet a gyűlés egyhangulag el is fogadott.

□ A sörgyáros mecenás. Müncheni tudósítónk táviratozza, hogy a bajor főváros nemesokára hatalmas szoborművel gyarapodik meg. Mathias Pschorr, a világszerető ösmert sörgyáros saját költségére életnagyságon felüli, monumentális lovasszobrot emelt Bajor Lajos császárnak. Az emlékmű a Kaiser Ludwigplatzra kerül.

□ A Műcsarnokból. A gróf Nemess Eliza hátrahagyott műveiből rendezett kiállítás állandóan előkelő közönség látogatja a városi régi műcsarnokban. A belépő díj két korona s a kiállítás jövedelme a művészek özvegyei és árva nyugdíjalapjára. Ugyancsak a művészek nyugdíjalapja javára rendezett jótékony sorsolás sorsjegyjét két koronáért kaphatók a Műcsarnok jegypénztaránál. A kisorsolandó művek a Műcsarnok egy külön termében minden belépő díj nélkül megtekinthetőek.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ A Magyar Földrajzi Társaság március 5-én délután 5 órakor dr. Bródy Béla elnöklété alatt ülést tartott, melyen először az elnök bemutatta Párisnak egy iskolai használatra készült térképét, abból az alkalmából, hogy nálunk is ehez hasonló módon akarják a főváros térképét az iskolák számára kiállítani. A térképen a város nevezetesebb részei, az utolsó padokból is láthatók. Azután Berecz Antal bemutatta *Salvator Lajos* főherceg. „*Bougie*” című lozuiabb munkáját,

mely 1878. óta 36-ik megjelent munkája a főhercegnék. Végül dr. Jankó János olvasta föl dr. Czibusz Gézának „A magyar Alföld keletkezéséről” című munkáját. Czibusz, geotectonikai alapon a magyar Alföld új beosztását adja.

□ Hamlet. A Szabad Liceum előadásai során Hamletről olvasott fel ma este a Magyar Tanítók Kaszinójában Béla Henrik, az ösmert kiváló kritikus és publicista. Tudatában van, mondotta bevezetésében, annak a nehézségnek, amely előtte van, amikor ezt a sokat megvilágított tárgyat választotta, de a dán királyfi tragédiájának kifogyhatatlan téma, amelyhez az újságíró hivatásának azzal a kötelezettségével nyúl, hogy mindentől ne csak beszéljen, hanem mondjon is valamit. Azután egy órán át mindvégig érdekesen és sok szellemmel foglalkozott Hamlet alakjával. Egy kis kitéréssel vonatkozásba hozta a most annyira aktuális spiritizmust az akkori korszellemmel, amely alkalmassá tette Shakespearenek, hogy darabjaiban a szellemeket is szerepeltesse, boncolgatta Hamletet mint tragikus hőst. Hamlet voltaképpen nem is a drámai szabályoknak megfelelő tragikai hős, aki azért bukik, mert erős összeütközésbe jutott a világgal. Inkább a végzet áldozata s inkább Claudius, az álnok király az, akinek bűne miatt buknia kell s akin Hamlet csak nagysokára állhat bosszút. Előbb nyilvánvalóvá kell tennie a gaszágát, és kimélnie kell anyja becsületét. És ez végül teljesen sikerül neki. Különösen foglalkozott még az előadó Hamlet és Ophélie találkozásának sokféle képpen kommentált szakítási jelenetével, amely véleménye szerint teljesen világosan mutatja Hamlet lelkiállapotát. Hamlet öntudatosan, egyenesen dolgozik arra, hogy Ophéliát elriassza magától. Ez volt váza nagyjából az előadásnak, amelyet a nagyszámú distingváltság közönség állandó érdeklődéssel kísért és megtapsolt.

□ A Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben ma este Kossalka János ismerteté az ezredévi emlékmű nagy oszlopába alkalmazandó lehorgonyzó szerkezetét. Az emlékmű lehorgonyzását egy emlékkarra alkalmazott 53 métermagú suly eszközzel.

□ A Szülgeti Társaság március 11-én, vasárnap tartja rendes évi közgyűlést a nagyváradi városba közgyűlési termében. A gyűlésre a társaságnak a fővárosban lakó tagjai közül is számosan randulnak le Nagyváradra.

MULATSÁGOK.

□ Az Otthon mulatsága. Az Otthon Írók és Hírlapírók Körének vasárnapi mulatsága iránt rendkívül nagy az érdeklődés. Az estély végleges műsora már meg van alapítva. A próbák serényen folynak és már ezekből előre megállapítható az estély nagy sikere. A műsor a következők:

Személyeskedő felolvasás, tartja . . . Rikosi Viktor.
Opera-áriák, éneklő Szilágyi Arabella.

Egy szó.

Dramái jelenet. Irta: ifj. Bokor József.

Rendező: Balassa Jenő; Margit — Négrádi Jolán.
Történet a színházi főrendező szobájában.

Dalok, éneklő Bojár Teruska.
Opera-áriák, éneklő Gábor József.
Kuplék, előadja Kovács Mihály.

Az élet olyan, mint a lánchíd.

Vadregényes opera i felvonásban. Irta: Balla Miklós.

Személyek:

Felész — Bojár Teruska. Udváros — Gyöngyi Izé.
Férj — Kovács Mihály. Inas — Győző Lajos.
Karnagy: ifj. Bokor József.

Előadás után cukrázs- és hideg büffé és tea. Éjfél előtt kezdődik a táncmulatság, amelyhez a zenét Balogh Károly, az Otthon házi primása szorgalmazta. A kitollott és négyest Mazzantini, az Opera volt balletmestere rendezi. Az estélyre szóló még meglévő jegyek átvehető a bizottság titkárnál, Keszihegyi Ernőnél, az Otthon helyiségében, (Dohány-utca 76.) naponként délután 2—3 óra közt. A mulatság napján semmi körülmények közt nem adnak ki jegyeket.

SPORT.

* Postagalamb sport. A Columbia fajgalamb tenyésztők köre e hó 1-én tartotta Maloschki Ferenc vendéglőjében rendes havi ülést dr. Dürner Lajos elnöklété alatt. Az ülésen az elnök bejelentette, hogy a kör multikori felhívásának, melynek értelmében minden budapesti lakos, aki a körbe rendes tagnak lép be, öt pár postagalambot kap ingyen, nagyon szép eredménye lett. Nagy számmal jelentkezték budapestiek, sőt vidékiek is, ami arra enged következtetni, hogy ez a hadászati szempontból is fontos sport hazánkban rövid idő alatt nagy lendületet fog nyerni. A postagalambokat apríusban osztják ki dr. Dürner Lajos elnök kitünő tenyészdőjéből. „Mintán az

igazi postagalambok tenyésztésénél legelső feltétel a galambok beszerzése, a galambkedvelő feladata, hogy ismert postagalambtenyésztőtől szerezzék a galambokat s csakis az ilyen galambokból leszármazottakat nevelje. A galambok beszerzéséhez legalkalmasabb idő a tavasz, mikor a galamb téli pihenése után erős, egészséges fiakat nevel. A Columbia körbe lépő tagok a következő kedvezményekben részesülnek felvételük esetén: Ingyen, tehát minden díjazás nélkül 5 pár tiszta fajpostagalambot, az egyesület szakközlönyét, a Baromfitenyésztési lapokat ingyen és bérmentve s végül a galambtenyésztési ügyekben minden felvilágosítást kap évi 4 fnt (8 korona) tagsági díj befizetése után. Akik a körbe belépni szándékoznak — minthogy ez az idején a legalkalmasabb — elhatározásukat a kör helyiségébe (VIII. Népszínház-utca 15. sz.) jelentésük be.

*. A rákosi gátverseny terhel. Az urlovasok handikaperje ma közli hivatalosan az év első nagy versenyének, az április elsőjén eldőlt rákosi gátversenynek terheit. A toherelozás olyan jó, hogy a huszonöt lö chanceal közt a legavasabb fogadó sem tud eligazodni, annál kevésbé, mert a cracok sorában több olyan is van, mely gátpályán eddigelé nem szerepelt. A főszűl, 77 kilót, *Sehr möglich* kapta, utána, talán kissé igazságtalanul *Gallirac* következik, kemény 75 kilóval, míg a sikkpályán kiváló klasszisu *Kissasszony* 74 kilót kapott. A többi lovak így következnek egymásután: *Buda* 73, *Formosa* 71½, *Sylvester* 70½, *Virginie* 69½, *Futár* 69, *Junius* 68, *Fée* 68, *Fiddlestick* 67, *Tartuffe* 66, *Szeszely* II. 65½, *Osiris* 65, *Maholnap* 64, *Ladron* 63, *Eregy* 62, *Bokhara* 61, *Remény* 61, *Ujjalu* 61, *Bokros* 60½, *Bugris* 60, *Esthajnal* 60, *Grimaldi* 60, *Matura* 60. Aránylag előnyös a terhe *Maholnapnak* és *Fiddlesticknek*, de a két nagyterhű: *Sehr möglich* és *Kissasszony* tekintélyes terhével is elsőrangú szerepet játszhatnak a versenyben.

TÖRVÉNYSEK

§§ Igazságügyi kinevezések. Az igazságügy-miniszter Lutter Nándor budapesti törvényszéki aljegyző a budapesti büntető törvényszékhez, dr. Éder Hugó budapesti törvényszéki aljegyzőt a pestvidéki törvényszékhez, dr. Révai Bódogot a budapesti ítélőtáblához berendelt bírósági aljegyzőt és dr. Radicz Gyula budapesti büntető törvényszéki aljegyzőt a budapesti büntető törvényszékhez jegyzökké nevezte ki.

§§ Fluck Márta rehabilitálva. Kecskeméti tudósítónk táviratozza, hogy a törvényszék vádтанácsa Kis Ferenc táblai bírő elnöklele alatt ma tárgyalta azt a vádat, melyet a kecskeméti ügyészség emelt Fluck Márta ellen. A Fluck Márta esetéhez sok mendedmondát fűzött a gyanu, de a vádhatóság csak annyit tudott megállapítani, hogy Fluck Márta a büntető-törvénykönyv 283. §-ába ütköző bűncselekményt követett el, tudniillik: *öngyilkosságra bírta Gottescha Gyulát s e célra annak eszközt adott a kezébe*. Az ügyész vádiratára Fluck Márta ügyvédje, dr. Szehló Kornél kifogásokat terjesztett a törvényszék elé s a bíróság a mai napra tűzte ki a kifogások tárgyalását. A vádтанácsban Kis Ferenc táblai bírő elnököt, az előadó Bárány Károly törvényszéki bírő volt, a vádhatóságot dr. Kiss János királyi ügyész képviselte. Fluck Mártát nem idézte meg a törvényszék, hanem a védőjét, dr. Szehló Kornélt. Az elnök pontban kilenc órakor nyitotta meg a tárgyalást s dr. Kiss János ügyész fenntartotta a vádiratban foglalt vádat, amit Fluck Mártának a vizsgálóbíró előtti beismérésére alapított. Dr. Szehló Kornél azt vitatta, hogy mindaz, ami ebben az ügyben az akták szerint megtörtént, még nem állapítja meg a rábírás kriteriumát. Aki a rábírás bűncselekményét be akarja igazolni, annak első sorban azt kell igazolnia, hogy az öngyilkosnak nem volt meg az öngyilkosság elkövetésére való szándéka. A konkrét esetben pedig minden kétséget kizáróan be van igazolva az, hogy Gottescha Gyula egyenesen avval a szándékkal indult a Fluckék kastélya felé, hogy életét kioltsa, sőt ha lehet, menyasszonyát is elpusztítsa. Hogy Gotteschának csakugyan ez volt a szándéka, az a bűnygyi iratokhoz csatolt levelekből is kitünik. Be van igazolva minden levélből, hogy a szomorú véget ért ifju a saját elhatározásából lett öngyilkos s hogy ezt a szándékát nem Fluck Márta érlette meg lelkeben. Fluck Márta ellen egyetlen egy körülmény bizonyitana, az, hogy a leány bevallotta, hogy a fegyvert ő adta Gotteschának. Ez a vallomás azonban ingadozó, nagy lelkifelindulás idején hangzott el, olyankor, mikor Fluck Mártára a gyanúsított olyan nagy súlytal nehezedett, hogy öntudatából és szabad akaratától is megfoszthatta. Az ügyvéd s az ügyész beszéde után a törvényszék tanácskozára vonult vissza. Az elnök kihirdette a vádтанács határozatát, mely szerint elutasította az ügyész vádiratát s beszűntette Fluck Márta ellen a további eljárást. A határozat indokait a védő által előterjesztett kifogásokból ismerhetjük a vádтанács. Dr. Kiss ügyész a határozat ellen jogorvoslattal élt. Az öngyilkos családja, miután az ügyész csak a bík. 283. §-ára alapított vádat,

gyilkosság miatt emelt panaszt, a törvényszék azonban ezt a vádat elutasította, ami ellen Gotteschák felebbezéssel éltek.

§§ Első tárgyalás. Nagyszébenből táviratozzák: Ma tartották meg itt az első esküdtszéki főtárgyalást egy gyujtogatási és lopási bűnygyben. A bíróság elnöke, Jovian táblabíró, üdvözlő beszédet intézett az esküdtekhez, hangsúlyozva azokat a fontos jogokat, amelyeket az új büntetőeljárás az esküdtek számára biztosít. Csizinszky királyi ügyész pedig kiemelte beszédében, hogy az új eljárás következtében ledőtt az a válaszal, amely az unió dacára a magyarországi és az erdélyi bünyvadi eljárás között fennállott. Három esküdtt visszalépett, mivel nem beszélik az állam nyelvét. A vádlott Pál Péter mindkét bünyvet beismerte. Az esküdtek egyhangulag bünynek mondták ki, mire a bíróság a vádlottat három évi fegyházra ítélte.

§§ A Népvészér szerkesztője. A budapesti törvényszék két napi tárgyalás után háromévi börtönrre ítélte Tóth Pált, a Népvészér című újság kaulosikkasztó szerkesztőjét. Berger Somát, aki a vezér sikkasztásában hűségesen segédkezett, bünyréségességért nyolc havi börtönrre ítélte a bünytetőtörvényszék.

Nyiltér.

Kaphatók Budapesten, Károly-körút 9. szám és vidéken minden jobb üzletben, mely magvakat tart.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Filippopolisz, március 8. Konstantinápolyból érkezett jelentések szerint Szelani bég igazságügy-minisztériumi tisztviselő ma egy angol gőzösen megszökött.

Osztrák parlamenti bizottságok.

Bécs, március 8. A képviselőház közgazdasági bizottsága változatlanul elfogadta a találmányok, védőjegyek és minták kölesönös védelme dolgában Ausztria-Magyarország és Spanyolország között kötött egyezményt. A mérnök cím megállapítása ügyében kiküldött bizottság a kormányknak azt a javaslatát tárgyalta, amely a mérnök cím használatának jogáról szól. Az általános vita során Hartel közoktatásügyi miniszter azt mondta, hogy a mérnök-doktorátus kérdése a diploma-vizsgálatok reformja előtt nem tárgyalható. A diploma-vizsgálatokra vonatkozólag már kidolgoztak egy tervezetet, a reform végrehajtásának azonban törvényes akadályok állnak útjában, mert némely főiskolára nézve a törvények kötelező rendelkezéseket tartalmaznak a vizsgálatokra vonatkozólag, tehát előbb ezeket a törvényeket kell módosítani a törvényhozás útján.

Az iparügyi bizottság elfogadta Erb képviselőnek azt az indítványát, hogy a bizottság elnöke kérje meg a miniszterelnököt és a kereskedelmi minisztert, hogy a bizottságot állandósítsák. A bizottság azután áttért az ipartörvény módosításáról szóló kormányjavaslat részletes tárgyalására.

Magyarok a pápánál.

Róma, március 8. A pápa ma fogadta gróf Revertera osztrák-magyar vatikáni nagykövetet, ki szerencsekívánatait fejezte ki a pápa 90-ik születése napja és megválasztásának évfordulója alkalmából. Holnap fogadja ő szentsége a magyar zarándokokat.

Viktória királynő — Krüger.

London, március 8. Amidőn Viktória királynő ma reggel a Buckingham-palotába érkezett, a várudvarban a felsőház és az alsóház tagjai várták, kik födetlen fölvel a „God save the Queen” énekelték. Délután a királynő Battenberg Frigyes és Christian schleswig-holsteini hercegek nejei kíséretében a Buckingham-palotából a város fontécin keresztül körtra indult. Mindenféle nagy embertömegek álltak sorfalat és rendkívüli lelkesedéssel üdvözölték a királynőt.

London, március 8. A Reuter-ügynökségnek jelenti Lourenco-Marquesen át Pretoriából e hó 5-ikéről: Krüger elnök a mult éjjel Bloemfonteinba utazott, hogy a szabadállamban lévő tábor meglátogassa.

Választások Ausztriában.

Lemberg, március 8. A lemergi kerületben az elhunyt Smolka helyébe Pientak miniszter 4372 leadott szavazott közül 2943 szóval tartománygyűlési képviselővé választották. Daszynski roichrathi képviselő 1928 szavazattal kisebbségben maradt.

Lemberg, március 8. A bochnai kerületben ma lefolyt tartománygyűlési pótválasztáson Stojalowski páter 219 beadott szavazat közül 155 szóval képviselővé választották.

Obstrukció Olaszországban.

Róma, március 8. A kormány a következő alternatíva előtt áll: vagy feloszlatja az országgyűlést, vagy pedig megkísérli a házszabályok revizióját, hogy a napról-napra erősebb obstrukciót megtörje. A Ház feloszlatásával nem sok érhető el, minthogy a mostani részleges választások bizonyítják, hogy egy új általános választás inkább az ellenzékét erősítené.

Hus-uta Berlinben.

Berlin, március 8. A birodalomgyűlés mai ülésének napirendjén a vágómarha- és husvizsgálatról szóló törvényjavaslat tárgyalása van. A Ház mindezekelőt együttesen tárgyalja a törvényjavaslat 1., 2. és 14. §-ait. Az 1. §. általánosan elrendeli a husvizsgálatot. A 2. §. a husvizsgálat alól kivonja a saját háztartás számára vágott állatokat. A 14. §. rendelkezéseket tartalmaz a külföldről való husbehozatalra nézve. A 14. §. megtiltja a beszózt hus behozatalát, kivéve a sertés-sonka, a dobozokban való hus és a kolbászkok behozatalát. Egyébként a husbehozatal 1903. évi december 31-éig csak úgy van megengedve, hogy friss hus csak egész testekben, kikészített hus pedig csak akkor hozható be, ha ártalmatlan volta bebizonyítható. A 14. b) §. elrendeli, hogy a behozott hus hivatalosan megvizsgálandó. A behozatal csak bizonyos meghatározott vámhivatalokon át történhetik. A 14. c) §. szerint utra való vad, szárnyas és más hus kivétetik az említett rendelkezések alól. A 14. d) §. felhatalmazza a szövetségtanácsot, hogy más korlátozásokat is léptethessen életbe.

A vita folyamán Gerstenberger a centrum nevében csatlakozik a törvényjavaslatához.

Frasse szerint ez a törvény a munkásosztályok kizsákmányolására vezet, még pedig az agráriusok javára, a nélkül, hogy a mezőgazdaságnak az a haszna volna ebből a törvényből, amit tőle várnak. Amerika csak kárörömmel nézheti ennek a törvényjavaslatnak a megszavazását. A bizottság szövegözését a szónok pártja nem fogadhatja el.

Klinkowström védelmezi a javaslatot. Majd többek felszólalása után a vita folytatása holnapra halasztják.

A bányász-sztrájk.

Rokitzan, március 8. Rubes Vencel és Schönbach Vencel köszénbányáinak munkásai e hó 6-án megegyezésre jutottak a tulajdonosokkal, a mivel a sztrájk ebben a két bányában véget ért.

A pestis.

Buenos-Ayres, március 8. Itt sok megbetegedés fordult elő, valószínűleg bubó-pestisben. A hatóságok szigorú óvintézkedéseket tettek.

Közgazdasági táviratok.

New York, március 8. (Értéktőzsde.) Váltó Londonra 4.84½. Váltó Berlinre 94¾. Ezüst 59.70.

New York, március 8. (Terménytőzsde.) (Zárlat) Gyapok: New Yorkban helyben 9½ (9.9½). Áprilisra 8.95. (9.20). júniusra 8.94. (9.19). New-Orleansban helyben 9¼ (9.9½). — Petroleum Stand white New Yorkban 9.85. (9.90). Stand white Philadelphában 9.88. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.9. (16.8). — Zsír: Western steam 6.20. (6.15). Robe és Brothers 6.45. (6.40). — Tengeri irányzata szilárd. Márciusra —. — (—). Májusra 40¾. (40¾). Júliusra 40¾. (40¾). — Buza irányzata igen szilárd. Piros őszu helyben 78½. (77½). Szeptemberre 72¾. — (72.). Márciusra 76½. (74¾). Májusra 73. — (72¾). Júliusra 72½. (72½). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3¼ (3¾). — Kévé: fair Rio 7. sz. 8.6½. (8½). Áprilisra 6.85. (6.90). júniusra 6.85. (6.90). — Liszt: Spring Wheat clears 2.70. (2.70). — Kukor: 3.9½. (3.9½). — Őz: 34.50. (34.25). — Riz: 16.50. (16.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 8. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata igen szilárd. Márciusra 65¼. (64½). Májusra 66¾. (65¾). — Tengeri irányzata igen szilárd. Májusra 35½. (35.—). — Zsír: Márciusra 5.82. (5.77). Májusra 5.92. (5.87). — Szalonna short clear 6.—. (5.95). — Sertésbű: Februára —. — (—). Májusra 10.67. (10.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Orosz igazságszolgáltatás.

Az orosz igazságszolgáltatásnak sohasem volt a kultúr népek előtt tekintélye. Az éppenséggel nem ellenőrizhető *administratív* büntetések, amiket *politikai* hatóságok hajtottak végre minden törvényszéki eljárás nélkül, nem tetsző, „kellemtelen” polgárokon teljesen diskreditálták az igazságszolgáltatást. Szó volt róla, hogy Oroszországban is életbeléptetik az európai értelemben vett esküdtszéki eljárást. De a szó csak szó maradt. Valóban nap-nap után olyan érdekes ítéletek mondanak ki az orosz esküdtszék urak, hogy érdemes ezekkel foglalkozni. Ime néhány eset:

Tulában egy fiatal erőteljes parasztlégénynek nem ment sehogysem a fejébe, hogy az édes apja tisztességes, munkás embert akar belőle nevelni, porázon tartja és éppenséggel nem tűri, hogy a fiu nap-nap után holtrészegen jöjjön haza. Minden skrupulus nélkül elhatározta, hogy elteszi az őreget láb alól, szövetkezett is egy hasonszórú legényvel, aki néhány liter vutkiért megígérte a segítségét. Meg is ölték az őreget s az esküdtek *felmentették* a fiut, mint aki „nagy felindultságában” követte el a tettet.

Vagy például egy másik eset. Egy fiatal parasztnő szerelmi viszonyt folytat Pétervároztól egy katonával. Gyermeke születik s a minden emberi formából kivetkőzött anyja parafadagot töl le az ártatlan kis gyermek torkába, végignézi a gyermek halálát, egy bérház léposóházába teszi ki, rajtakapják, elfogják, az esküdtek előtt állatias nyugalommal mondja el az egészet, s az esküdtek — tizenkét *apa* — felmentik őt.

Figyelemreméltó az a verdikt, amit a közelmúltban hoztak valami *Linevic* nevű asszonyság ügyében. Ez az asszony a legképtelenebb raffineriával kizinoza hónapokon át nevelt leányát. Valóságos mártírság volt a kis tizenhárom esztendő Katija élete, akit *Linevic*né hónapról hónapra a ház egy félreeső zugában tartott, rugdosott, vert, késsel szurkált, koplatatott. A teljesen elsenyvedt leánykán végre megégett a szomszédok szíve, följelenték *Linevic*né, s az esküdtek *hosszas megfontolás* után nem tartották őt elítélhetőnek.

A legkülönösebb mégis csak a *Konowalow*-ügy, amelyet karácsony előtt tárgyalt a pétervári bíróság. Rettenetes képét adja ez a teljes erkölcsi züllöttségnek, az orosz nép batonás butaságának.

Konowalow Péter, jóra való lakatosmester 1894-ben nőtt vette *Kisselew* Annát, egy csodaszép, de annál romlottabb parasztleányt. A menyecske a házasság első hónapjában ott hagyta már az urát, egy másik orosz községbe költözött, hogy ott kényelmesen folytathassa könnyelmű életét. A

ritka szép nőnek akadtak is csakhamar barátai, s tulajdon édes anyját, meg valami *Pawlow* Anna nevű barátnőjét is maga mellé vette s ezek képezték a hetéra szolgazemélyzetét. Igen ám, de orosz törvények szerint a férj kényszerítheti az asszonyt az együttélésre. A férj eleinte rimádkodott, könyörgött s midőn az esdeklés nem használt, élni akart a jogával. Ekkor tehát elhatározta az asszony, hogy bármilyen módon, de megszabadul tőle. Bámulatosan felépített tervszerűséggel kezdett a munkába. *Agyon akarta itatni* lassankint a vézna testalkatú és szervezettű férfit. Heteken át döntötte belé a legerősebb pálinkát, — mindhiába. Elérkezett ekközben a: „Csodatevő Miklós” napja. A nagy ünnepen az asszony, az anyja, a barátai óráig imádkoztak csodatevő Miklós szentképe előtt, hogy legyen nekik segítségükre s imádkozás után — megfojtották *Konowalow*-ot. Elrejtették a holttestet s csak harmadféltév múlva került napvilágra a dolog. S az esküdtek *nem* találták bűnösnek.

— **Abban az órában.** Egy párisi lapban érdekesen szceniozított hírt olvasunk egy szerelmes pár történetéről. Alkalmas arra, hogy a spirtiszták malmára hajtás a vizet, pedig minden tulságos szellemi elközeltség nélkül megérthető az eset. Ime különben a történe. Neullyben, Paris egyik külvárosában élt csinos falusi házacsájában D. asszony *Frigyes* fiával és hugával, *Mártával*. A két ifju teremtés között hevesebb érzelem fejlődött, mint a megszokásé, a rokonságé, meg a barátságé; és D. asszony szívesen adta beleegyezését tervezett frigyükhöz, mielőst *Frigyes* elvégzi építészeti tanulmányait. Február közepé tájára volt kitzüve a menyegző, hat héttel ezelőtt azonban tüdőgyulladásba esett a 23 éves ifju és meghalt. Márta vőlegénye betegsége alatt nem mozdult el annak ágya mellől s a gyászborult anya a temetés után erővel vitte el a gyászszobából *Paris*ba egy rokonához. A leányka a vigasztaló környezet előtt mindig csak azt ismételte:

— Vőlegényem halála előtt megígérte, hogy nem hagy idelell egyedül a földön. Nehány perccel azelőtt, hogy kilehelte lelkét, így szólt hozzám: „Ne sirj, szerelmesem! Azért mi egymásé leszünk. Egy hónap múlva érde jövök. Ugyanabban az órában várj reám szobádban, amelyben utolsót lehelek. Magammal viszek s örökké egymáséi leszünk.”

D. asszony előtt elittokoltak ezt a különös beszédet és Márta néhány nap előtt látszólag megnyugodva tért vissza nénjéhez Neullybe. Ma egy hete éppen egy hónapja volt annak, hogy *Frigyes* — esti 11 órakor — meghalt. Márta feltűnően bánatos volt aznap, reggeli után szobájába tért és egész nap ott maradt. Tizenegy óra tájban, mielőtt D. asszony lefeküdt volna, benézett hugához, hogy utána nézzen, mint érzi magát. Alig nyitja ki az ajtót, megret-

tenve áll meg: Márta ott ült a szoba közepén egy karosszékben, nem gyászruhájában, hanem abban, amely eljegyzésekor volt rajta, *Frigyes* jeggyűrűje az ujján és mereven néz az ingaórára, amely 11 előtt 5 perccel mutat. D. asszonyt nem is vette észre. Ez közelebb lépett hugához, mikor egy váratlan szélroham föltépi az ablakot és eloltja a lámpát, ami az asztalon állott. Márta még mindig mozdulatlan maradt, D. asszony szeliden vállára teszi kezét. Márta ekkor borzalmas rémkiáltással előre bukik, arccal a földre és nem mozdul többé. — Az orvos már csak a halált tudta konstatálni.

— **Háborus keresztnevek.** A délafrikai háborúnak különös hatása van Angolország anyakönyvi kerületeinek a könyveire. Hazafias érzelmű szülők büszké, ha gyermekeiknek olyan neveket adhatnak, amelyek a most dúló háborúból pattantak ki. Így például *Lancaster* híres városában egy újszülött a *Mafeking* névnek örvezdehet majd. Ezt a nevet a nagybátya tiszteletére adták neki, aki a mafekingi helyőrségben *Baden-Powell* ezredes parancsnoksága alá tartozik. Más gyermekeket *Volunteer* (önkéntes) névre keresztelték. Az eddig vivott csatáknak is nyoma van az anyakönyvi lajstromokban. Így *Glencoe* nagyon kedvelt keresztnev jelenleg, továbbá *Dundee* és *Eland* is (ez egész név Elandsiagot egy kicsit mégis csak hosszú volt). *Belmont*, ez nagyon kápos név leányok számára, míg *London* közelében egy fiúcskát a *Glencoe-Modder* névvel ajándékozták meg. Egy leányka *London* északi részében a *Roberta* Pretoria szépen hangzó névhez jutott. Csak arra nem volt még eddig bátorsága senkinek sem, hogy csemetéjét *Bloemfonteinre* kereszteltesse. Ellenben *Kimberley* nagyon kedvelt és gyakori keresztnev mostanában. Angolország egyik nyugati városában egy fiu már régebbi idő óta hallgat a *Cecil Rhodes* Robertson névre.

— **Siketnémák kongresszusa.** A kongresszusok sorához, amelyeket *Paris*ban a kiállítás idején tartani fognak, csatlakozik egy igen érdekes kongresszus, a siketnémáké. Augusztus 6-ikától 8-ikáig fog tartani a kiállítás kongresszusi palotájában. A kongresszus rendező-bizottsága ez alkalommal be akarja mutatni, hogy milyen mértékben vettek részt a szellemi életben száz év óta a siketnémák. Előadásokat fognak tartani a siketnéma oktatásról, a felnött siketnémák foglalkozásáról s a siketnéma egyesületeknek az állam és magányosok részéről való támogatásáról. A kongresszusnak két osztálya lesz, az egyik kizárólagosan siketnémákból fog állani, a másikban csoportosulnak a beszélő résztvevők, a siketnémák barátai és tanítói.

— **Tóth Jolán a nevem.**

Ezen már nevetett volna a Terézváros zsurnajain felnött Éva, de a lány oly furesán nézett rá, hogy nem tudott nevetni. Fölhasználta az alkalmat, s amíg kezét fogtak, jól megnézte a pesti asszonyt. És ez úgy érezte, hogy ismerősök.

Együtt sétáltak visszafelé, elől Éva a tisztel, mögöttük a többi. A tiszt számarságokat beszélt és Éva a vérszegény tengeri pókra gondolt. Oly furesán nézett rá a lány, mintha kegyelmet kérne tőle. Így nézhetnek a bárányok a mérszárokn. Nagyon furesán, félelemmel, szinte kéroleg nézett.

Amikor elváltak a tisztékől, s fölfele mentek az igazgató házában, az asszony még mindig erre a nézésre gondolt. És nem is gondolta meg a dolgot, hanem csak úgy könnyedén, mintha valamiben kérdené, szólt:

— Van ennek a lánynak itt valakije?

A ritter is csak félvállról válaszolt:

— Valami ménök.

— Szerelme?

— Olyasforma. De inkább szükség. . .

V.

Othton, a bányatiszték tisztá kis lakásában izgatottan tért aludni *Jolán* kisasszony. Evék óta, amióta csak itt lakott, még nem volt komolyan izgatott. Életének legnagyobb, talán egyetlen eseménye, a *Richter*rel való tisztességes viszony oly lassan, szinte természetesen avatkozott bele az életébe, hogy nem volt egy izgató zökkenése sem az egésznek. Szegény *Jolán*nak az élete különben sem volt zökkenésekre és izgalomra berendezve. Vannak, akiknek az életük arrogáns lázadás a természet akarata ellen. Gyerekek, akik fiatalokkorukban halálos bajokból menekedtek meg, akiket az orvosok eldisputáltak a haláltól, kiverkedtek a sírból, visszaerőszkoltak az életbe. Az ilyennek nincs joga élni. Ilyen volt ez a jelentéktelen kisasszony is. És most izgatott volt.

(Folytatása következik.)

REGENY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Irta: MOLNÁR FERENC

(6)

Hogy lejobb értek, mindent megmagyaráztatt magának: az uton keresztülfutó sineket, a nagy légszivattyút, a zuzókat.

A munkások, ahogy szembejöttek velük, mélyen megemelték a sapkájukat. Erre az irtózatoss mély, szinte rabszolgai köszöntésre maga az igazgató is elég ok lett volna. Hát még ha egy ilyen szép, finom hölgy megy vele, egy idegen, aki úgy megnézi a bányászok arcát, aki — legalább eleinte — viszonzozza is a köszöntést. S ahogy a szembejövők emberek köszöntek nekik, vitték fölfele a híruket a faluba. „Itt van egy asszony *Pestről*” — járt szájról-szájra. „*Pestről*” — ez nagy dolog volt. Nekik *Pest* nem is város volt, hanem valami borzalmasan szép tündérvilág. A fűszeresnek például, aki nem volt zsidó, már sokszor lett volna pénze és alkalmá, hogy megnézzé *Pest*-et. De nem mert. Tudja isten, miért nem. Csak tovább álmodtak otthon emeletről, villamos vasutról és tömöntelen sok emberről, annyiról, hogy ha az ember valamennyi kabátosnak köszönni akarna, akár otthon is hagyhatná a kalapját. És most közibük jött, itt van egy asszony, aki pesti, aki egy darab *Pest*-ből, odaváló a ruhájá, a cipője, talán ott is született.

Mentek lefelé, s az asszony karjába kapaszkodott a ritternek. Fáradt volt, csak most érezte. És a ritter büszkén vezette végig az uton, szerette volna, hogy szembejőjön a doktor, vagy az állami tiszt, de egyre csak munkások jöttek, mindnek egyforma arca volt, mind oly mélyen, oly tisztelettel köszönt, majd hogy keresztet nem vetett. Az asszony már kezdte nem viszonzozni a köszöntésüket.

Egészen lenn aztán lassabban kezdett menni a ritter:

— Itten — mondta — már vége van a világnak. Menjünk visszafelé.

Az asszony már meg is akart fordulni, amikor előrenézve egy kis ház mellett meglátta a bányatiszt feleségét.

— Egy asszony — mondta.

A ritter szinte vigasztalólag hagyta rá:

— Oh, vén száraz néni.

— Nézzük meg. . .

És mentek tovább, most már szembe jött velük az állami tiszt felesége, s a ház mellől előkerült maga a tiszt is, *Jolán* kisasszonnyal. Az öt ember egymás felé ment, egymást kereste és szinte sietett, hogy ez a jövevény minél hamarabb olvadjon be a társaságba. Már együtt is álltak. Az állami tiszt mosolygott, mint amikor várja az ember, hogy bemutassák neki azt, akitől már annyit hallott. És a ritter is mosolygott, sőt Éva is. Még a karó — a bányatiszt — is valami savanyu, cukros-cet izü mosolygást erőltetett, amikor a ritter kissé zavartan szólt:

— Engedd meg, hogy bemutassam. . . *Csenke Pál* bányatiszt urat. . .

Csenke Pál bányatiszt ur kezét akart csokolni és Jevette a kalapját. Mindez fájt a feleségének, de mindez nem akadályozta meg abban, hogy amugy vidékies módra be ne mutatkozzék ő is:

— *Csenke Pálné* vagyok.

Éva igen nagy gráciával esett tul ezeken a formaságokon. A bányatisztnevel mindjárt beszédbe is akart elegyedni, amikor észrevette a lányt. A többiek is csak most vették észre. Általában a vérszegény *Jolán* mindig utolsónak és mindig csak véletlenül vették észre. Ő úgy elolvadt a társaságban, mint azok az állatok, amelyek lakóhelyük színehez alkalmazkodnak, mint valami kis tengeri pók, amely olyan, mint egy darab kő, ha a sziklára veszi magát. Ő olyan színű volt, mint a környezete. Szürke, sápadt, hallgatag, jelentéktelen. Most ő is bemutatkozott:

† Stanley a háborúról. A Journal egy munkatársának hosszabb beszélgetése volt Londonban Stanleyvel, aki a transvaali háborúról érdekesen nyilatkozott. Stanley véleménye szerint az angolok jogos dolgát cselekedtek, mikor megindították a háborút. Henry Stanley nem kételkedik az angolok győzelmében.

— A háborúnak akkor lesz vége — mondotta — ha Pretoriában leszünk. És egy percig sem kételkedem abban, hogy bevonulunk oda. Feltéve, hogy semmi különös baleset vagy szerencsétlenség nem ér bennünket. Azt hiszem, seregünk három hét múlva eléri Bloemfonteint és két hónap múlva Pretoriában lesz. Még lesznek nagy csaták, sok vér fog még folyni, a boerok aludozni fognak, majd újra felveszik a fegyvert; talán másodszer is tárgyalásba bocsátkoznak majd velünk, hogy azokat ismét félbeszakítsák, de mindezeket egybevetve, azt hiszem, a háború július elején be lesz fejezve. Az ellenségeskedés kezdetén áprilisa vagy májusra számítottam a háború végét. Igaz, hogy nem hittem a boerokat képeseknek ilyen erős és csodálatos ellenállásra. Senkisért tartotta őket olyan félelmeteseknek.

Chamberlain-ról így nyilatkozott beszéde végén: — Önök valószínűleg csak az angol liberális újságokat olvassák és ezért tartják Chamberlain-t, aki igen kedves ember — emberevőnek. Igenis Chamberlain kedves ember. Nyílt, lojális, egyenes és nem büszke. Ha ismernék, bizonyára tetszenék önöknek. Ha Chamberlain jobban beszélné francián és elmenne a Sorbonne-ra felolvasást tartani, biztos vagyok abban, hogy rendkívül népszerűvé válnék az önök országában.

Napirend.

Napló. Péntek, március 9. — Római katolikus: Jéz. Lándz. — Protestáns: Franciska. — Görög-orosz: (február 25. Taráz. — Zsidó: Veadar S. — A nap két óra 10 percek. — Nyugszik 5 óra 39 percek. — A hold két órával 11 óra 9 percek. — Nyugszik éjjel 2 óra 9 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.
A fővárosi pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délután 10 órakor a régi városban.
A fővárosi középítési bizottságának ülése délután 4 órakor az új városban.

Művészeti bonctani előadás d. u. 6 órakor a Tüzoltó-utca 59. sz. a. anatómiai intézetben.
Az Iparművészeti Múzeumban Morelli Gusztáv tanár felolvasása a sokszorosító művészet eljárásairól délután 5 órakor.

Nagybőjtői felolvasás a katolikus körben délután 6 órakor. Erdősi Károly: „Szent év — szent hangulatok.”
A kereskedelmi szakmunkásképző terjesztő egyesület felolvasása este fél 9 órakor (Arany János utca 29.).
A magyar országos állatorvos-egyesület szakülése este 6 órakor az állatorvosi főiskola szébszati termében.

Nemzeti múzeum Régiségtára, nyitva délelőtt 9 órától d. u. 1-ig. — Többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglátogathatók.
Nemzeti kiállítás a városligeti Műcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától d. u. 5 óráig. Belépődíj 2 korona.
Országos Képtár az Akadémiában nyitva délelőtt 9-1-ig.

Iparművészeti múzeum zárva.

UJ FÖLD

Irta: KNUT HAMSUN

(28)
Hogy is lehetne Henrik gyilkos? Mondjátok meg. Mondjátok ti, akik ismertétek? Aztán enyhítő körülmények is voltak, nem szabad, nem lehet elítélni. Nem! Nem fontolták meg. Nem, Henrik nem ölt; hát ti, akik ismertétek őt, jól ismertétek, ti hallgattok? Nem érttem, nem értem, hogy miért hallgattok.

— Aztán kivitték azt a hölgyet. Ez a szerelem.

Ágotát meghatotta ez a történet. Olyan szép volt és olyan megható! Aztán kivitték azt a hölgyet... Ez a vége? No, ez igazán szomorú.

— De nincs kizárva, hogy egy kissé tulzolt a dolog — mondta Irgens. Ilyen erős szerelem nem terem minden bokrban.

— De azért van ilyen szerelem is? Ugy-e van?

— Igen, talán valami elhagyott szigeten, a lelkek szigetén... Ennél a szónál felébredt a költő: a lelkek szigete! Bizonyosan estligneknek hívják azt a szigetet, ahol minden zöld s ahol olyan mélységes csend borul a tájra s ahol ez a két ember él. Egy férfi és vele egykoru asszony. Az asszony szőke, fehér s úgy sugárzik, mint a hatyu tolla. A férfi pedig sötét alak. Két ember, aki egymást hipnotizálja, két lélek, aki mosolygva bámul egymásra, néma mosolygással imádja egymást s mosolygva karolja át egymást. És két hegyek néznek le rájuk...

Irgens hirtelen megállt.

— Bocsánat! Igazán neveltség — mondta.

— Ülünk le erre a padra!

Leültek. A nap egyre mélyebben szállt a láthatár mögé, egyre mélyebben. A városból idehallatszott a toronyóra ütése. Irgens tovább beszélt, hangulatosan, félig álmodozva, meleg, re-

Közlekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-12 délután 2 óráig. Tuliakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelmi-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-inari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításiakat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kiemeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.
Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk műsor.

Folles Caprice. VI. Révay-utca 13. Naponta fényes műsor.

Budapest kávéházi. Andrássy-ut. Naponta Banda Marci és fiai hangversenye.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest leg-olcsóbb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körút. Étterem. Elegáns kávéház. Látnyóosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kávéházterem.

Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Újonnan berendezett fényes étterem.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Putzer-pince Deák-ter naponta a pince ét-terekben Debronyi Géza I-ső rangú zenekarának hangversenye.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

H. S. Temesvár. Felületes és igazságtalan vádak azok, amelyekkel ön a modern irodalmat és művészetet illeti. Isbent és Sudermann nem lehet két sorban letárgyalni. Böcklin, Klingor, Thoma, Puvis de Chavannes, Stuck, Rodin, Meunier mind szép helyet kapnak a műtörténetben. Ezeket az embereket meg kell becsülni és egy kissé meg is kell nézni a munkáikat.

L. S. Pozsony. A monológ címe: Az öngyilkos. Irta Gabanyi Árpád. Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető.

Szerény. Minek ajánljuk önnek szereket, amelyek nem használnak? Inkább megmondjuk nyíltan, hogy azokat nem lehet eltávolítani. Várja be türelmemel, míg maguktól elpusztulnak. Orvosserük nincs.

T. P. S. Tapolca. Csak bírósági uton lehet behajtani. Az nem baj, hogy külföldre küldték ki, azért innen kepta a fizetést s így az elfoglalható.

W. G. Budapest. 1. A kértetett kifejezések akadémiailag is helyesek. 2. W. S. VII. Damjanich-utca 5. szám, özv. D. J.-né pedig VIII. József-körút 69. szám alatt lakik. 3. Még a minisztériumban sem tudják. — M. J. Brassó. 1. Nem lehet, középiskolai VIII. osztály bizonyítványával azonban igen. De akkor csak a saját költségén szolgálhat. 2. Igen, azelőtt ott volt az üzlete. — B. J. Budapest. 1. Markovics J. A gyorsírás Gabelsberger rendszere szerint. Két rész. Ára 1 fnt 60 kr. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalánál. 2. Az Olaszország Remekai című

megő hangon. A nyáron talán elutazik — mondta — a tengerpartra megy, lehever egy kunyhó ajtajába. Éjjel pedig esónakon fog járni. Képzelve el, csónakázni csendes éjszakákon.

Most az az az érzése volt, mintha Ágota az idő miatt nyugtalanokodnék. Hogy megnyugtassa őt, így szólt:

— Ne higgye, Lynum k. a., hogy én mindig a kék hegyekről feesegek. De most az egyszer igazán ön az oka, igen, ön az oka. Olyan hatással van rám, úgy elragad magával, ha a közelében vagyok. Tudom én jól, hogy mit beszélnek. A tekintetében van az a varázs, az a fehérség s ha egy kissé oldalt hajtja a fejét, így... En az eszthetikus szemével nézem őnt.

Ágota Irgensre pillantott. Azért mondta Irgens, hogy az eszthetikus szemével nézi. Ágota talán nem is értette, nem tudta, hogy miért mondja Irgens s éppen szólni akart, mikor kísérfője közbevágott a gondolatának:

— Remélem, hogy nem igen untattam a feleségemmel? Ha igen, úgy még ma este lemegek a kikötőbe s a vízbe ugrom. Igen, ön nevet, de... különben biztosítottam őnt, hogy nagyon illik önnek, mikor haragszik és nincs megelégedve velem, nagyon jól láttam az elébb, amint réam pillantott. S ha megengedi, hogy még egyszer eszthetikus módra fejezzem ki magamat, akkor nem mondhatok egyebet, mint hogy úgy nézett rám, mint a vad, de mégis szelid őz, mikor felemeli a fejét s a levegőt szaglászsa.

— De most majd én mondom önnek valamit — felelt Ágota, miközben felállt. — Hány óra? Azt hiszem, hogy ön egy kicsit úgy — úgy — megbomlott. Igen, menjünk! Ha én vagyok az oka annak, hogy olyan sokat beszélt, bizonyára ön az oka annak, hogy én meghallgattam s elfeledtem az idét.

Sietve hagyták el a parkot s lementek a hegyoldalra.

Mikor a múzeum elé értek, Irgens azt mondta, hogy talán ma már el is késtek a

mű már a napokban megjelenik. Nem tudjuk még, milyen sulya lesz egy füzetnek, azért a portóját sem mondhatjuk meg. — Fogadás. Ha nincs idegen nyelvű szereplő, az operát nagyon természetesen magyarul énekelik. A Parasztszüleltet is. Szerződött tagnak csak kivételesen enged meg az intendatura, hogy olaszul énekelje a szerepét, más nyelven semmiesetre sem. — Mémók. 1. A Pályaudvar című cikk szerzőjét nem vagyunk felhatalmazva megnevezni. 2. A Tudományos apróságokat P. R. jegy alatt Pollacek Rezső műnők írja. 3. Csak külső munkatársak. 4. Jó munkát mindenkéül elfogadunk. — R. J. Keszegyalva. Nagyságos címzés illeti meg. — P. L. Budapest. Ez a helyes: önként. — H. J. Lénárd. Dávóc. Kérdésére márt válaszoltunk. A Budapesti Napló valamelyik múlt heti számában meg is találja a választ, ha utána néz. — Feketehegy. Bent tilos a dohányzás.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az állami háztartás. A múlt év utolsó negyedében, 1899. évi október elsejétől december hó végéig az állami pénztárak bruttó bevételei, a hozánk beküldött hivatalos kimutatás szerint 151.805.760 fnt volt. Ezzel szemben a bruttó kiadás 109.821.138 forint. A múlt évvel összehasonlítva, a bevételek összege 16.513 forinttal kedvezőtlenebb, mint volt az 1898. év IV. negyedének mérlege. Az egész évi bevételek összege 3.205.519 fnttal kisebb, az egész évi kiadásoké pedig 792.418 forinttal nagyobb, mint az 1898. évben s így az 1899. év mérlege 3.997.979 fnttal kedvezőtlenebb, mint az 1898. év mérlege. Tekintettel azonban arra, hogy a közösgyek tárgyalására kiküldött bizottságok által az 1897. és 1898. évekre megszavazott póthitelek részbeni fedezésére az 1898. évben a közös aktívából származó rendkívüli bevételképpen 4.710.000 forint számoltatott el és hogy az 1899. évben ilyen rendkívüli bevétel már nem fordul elő, a mérleg nem kedvezőtlenebb, hanem tulajdonképpen 712.021 forinttal kedvezőbb az előző év mérlegénél.

A biztosítási reformja. A biztosítási ankét ma folytatta tanácskozási formát újra Flósz Sándor igazságügyminiszter elnöke alatt. Mindenekelőtt tárgyalás alá kerültek a törvénytervezetnek azok a nagyfontosságú rendelkezései, amelyek megjelölik, hogy a díjtartalékok mily értékekbe kell fektetni és megszabják, hogy ezeket az értékeket az állampénztárba kell beszoigáltatni. A tervezet megengedi a jelzőlogkölcsonokban való elhelyezést is. Ez utóbbi rendelkezés tekintetében a többség véleménye az volt, hogy a jelzőlogokba való üzletszerű elhelyezés visszaélésekre adhat alkalmat, az állampapirokban való elhelyezés kvótális megszabását a felszólalók

dologgal. Hogy talán más napra halasztanák a dolgot? Vagy nem?

Ágota megállt s egy pillanattal gondolkodott. Aztán nevetett s így szólt:

— Igen, de mégis el kell mennünk. Hogy számolunk be? Igazán, milyen nagyon vétezik az ember.

Tovább mentek.

Az, hogy a véték együttesen akarták jóvá tenni s hogy közös titkuk is volt már, valami titkos örömet keltett Irgensben. Valamit mondani is akart, mulattatni akarta, de Ágota már nem érdeklődött aziránt, amit Irgens mondott. Nem halgatott rá, egybe siettetto, hogy még jókor érjenek a múzeumba. Sietve szaladtak fel a lépcsőn egy-egy pillantást vetve a mellöttük elhaladókra s a kiállított tárgyakra, hogy legalább azt mondhasssák, hogy a kiválóbb dolgokat látták. Ágota siettetto Irgens.

— Hol a Laokoon-csoport? Gyorsan! Látni akarom! — aztán tovább szaladt. A Laokoon-csoportot kereste. Ekkor kitűnt, hogy még tíz perencyi idejük van. Meglátsították lépteiket.

Egy pillanatra azt hitte, hogy egyik sarokból Koldevel sötét tekintete mered reá, de mikor egy lépessel odébb ment s a sarok felé nézett, nem látta ott a sötét tekintetű szemeket. Nem gondolt többé a dologgal.

— Kár, hogy nincs több időnk — mondta többször s hol itt, hol ott állt meg egy-egy szobor előtt.

Mikor az első emeleti termeket mind végignézték már, az idő is elmúlt. Menni kellett. Hazamenet Irgenssel beszélgett s nagyon megelégedetnek látszott. Az ajtónál kezét nyújtott neki s kétszer is megköszönte a szivesességét. Irgens bocsánatot kért, hogy nem mutathatta meg elég tüzetesen a múzeumot. Ágota mosolygott s azt kérdezte, hogy hogyan is mondhat ilyet. Hisz éppen olyan jól mulatott. De azért egy kissé összeráncolta a homlokát.

(Polytatása következik.)

valamennyin helyeselték, de többen 50% helyett elégnék tartanának 20-25%-ot. A biztosító társaságok képviselői velük még többen elleneztek azt, hogy a díjtartalék az állampénztárba helyezessék, mert gátolná a társaságokat szabad mozgásukban. Szerintük bizalmatlanságot is jelent a társulatok iránt. Majd azt a kérdést tárgyalták, vajjon a nyereségtartalékok is ugyanazokba az értékekbe kell-e befektetni, mint a díjtartalékokat, végül az a kérdés került még vitátás elé, milyen joga van a biztosított félnek a biztosító vállalat átruházása vagy ily vállalatok egyesülése esetén. Az értekezlet szombaton délután 5 órakor folytatja tanácskozását.

Az Országos Iparegyesület végrehajtó bizottsága tegnap *Mattekovits* Sándor elnökelete alatt ülést tartott. *Gelléri Mór* igazgató bemutatta az egyesületi dísztermék okmányainak tervrajzát, melyet *Hegedűs László* festőművész készített. A bizottság a művészi kivitelű rajzot kivételre elfogadta. Bemutatta az igazgató a kereskedelemügyi miniszter leiratát, a melyvel tudatja, hogy a budapesti munkaközvetítő intézet 15-én megkezdte működését és felkéri az egyesületet, hogy az intézetet ajánlja tagjainak figyelmébe. A bizottság elhatározta, hogy az egyesület hivatalos lapjában, a *Magyar Iparban* ismételtén felhívja az egyesületi tagok figyelmét a munkaközvetítő intézetre. Bejelentette az igazgató, hogy az egyesület által indított országos iparpártolási akció dolgában szétküldött felhívásokra több kamarától és az erdélyi iparpártoló bizottságtól érkeztek válaszok, melyek kivétel nélkül lelkesen csatlakoznak a mozgalmhoz. Az igazgató jelentést tett továbbá az iparművészeti múzeumban rendezett próbakiállításról, továbbá a királynak *Thék Endre* egyesületi alelnök és *Junfer Gyula* igazgatóság tag egyúttal tett látogatásáról. A bizottság örömet fejezte ki a bejelentett dolgok fölött. Az elnök azonban sajnálatát fejezte ki a miatt, hogy a párisi nemzetközi kiállításra küldendő művészi kivitelű szobaberendezések, különösen az új országháznak bemutatott bútorai nem hazai, hanem idegen fából készültek, amelyek a magyar stílusnak, a magyar ízlésnek nem lehetnek hi kifizetői. Az igazgató ezután több folyó úgyról tett jelentést.

Magyar Jelzálog Hitelbank. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság által jóváhagyott, 1899. december 31-ével lezárt mérleg szerint a bruttonyereség az 1898. évről áthozott 337,938 frt 66 kr hozzászámításával 3,021,183 frt 34 kr és a tiszta nyereség, a kezelési költségek és adók levonása után, a múlt évben kimutatott 2,310,436 frt 98 krral szemben 2,414,951 frt 70 kr tesz ki. Az igazgatóság a f. hó 25-re egybe-hívott közgyűlés elé azt az indítványt fogja terjeszteni, hogy a forgalomban levő 150,000 drb részvény után részvényenként, a múlt évi 24 frankkal szemben ez idén 25 frank osztlalék fizetessék, továbbá 100,000 frt az árfolyam különbözőzeti tartalékalap, 15,000 frt az intézeti nyugdíjalap javadalmazására, 15,000 frt az intézeti tisztviselők és szolgák külön jutalmazására és a fennmaradó 358,344 frt 15 krajcár = 716,688 kor. 30 fillér a folyó évre elővitessék.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár e hó 24-ikén délután négy órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen egy igazgatósági tagot választanak. Ehhez a közgyűléshez a részvények e hó 21-éig deponálандók.

Vasúti személykocsik szaporítása. Mint értesülünk, a *Kassa-óderbergi* vasút 5 darab I./II. osztályú, 5 darab II. osztályú és 5 darab III. osztályú személykocsit szerez be. Az 1870-73-as évekből származó, kislejtezett személykocsik alvázait podgyászkoosik előállításához fogják felhasználni.

Fizetőkép telenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetőkép telenségeket jelenti: *Schönfeld* Jakab bórkereskedő *Szolnok*, ifjabb *Gallós* Ignác kereskedő *Ó-Moravica*, *Messinger* Manó kereskedő *Nagy-Becskerek*, *Grossberger* Barna (hagyaték) bórkereskedő *Salgó-Tarján*, *Steiner* Géza kereskedő *Kapospár*, *Popovics* Sándor és társa cég *Belgrád*, *Obersohn* Benedek üzvegy *Keszthely*, *Gross* Jenő kereskedő *Esztergom*.

Szeszarak. A kontingens nyersszes ára *Budapest* 36.50 korona pénzben, 37.— korona áruban. *Bécs*ben a nyersszes ára 39.60 korona pénzben, 40.— korona áruban.

Szarvasmarhavasár. (A budapesti marhavasár-
téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Fel-
hajítás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1511 darab, ma-
gyar tehén 562 darab, szerbiai ökrök 239 darab, szerbiai
tehén 11 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén —
drb, bivaly 123 drb, bika 123 darab, összesen 2579 drb.
Gazdasági marhák: Igás- és hizlali valók ökrök 73
darab, fejős tehén 136 darab, igás bivaly 12 darab,
tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási
árak ezen tudósítás zártáig, vágómarhákért: Ma-
gyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-tól 65.—
K-ig, kivételesen — K., 100 kilónként 65 suly-
ban, középmínőségű 51.— K-tól 58 K-ig, silányabb
minőségű 44 K-tól 50 K-ig. Magyar paraszmarha
jobb minőségű 50 K-tól 58.— K-ig, kivételesen —
K-ig, silányabb minőségű 44 K-tól 48 K-ig.
Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 62 K-tól 66.—
K-ig, középmínőségű 52 K-tól 60 K-ig, silányabb
minőségű 46 K-tól 50 K-ig. Szerb és boszniai
ökrök legjobb minőségű 45 K-tól 60.— K-ig, ki-
vételesen — K-ig, silányabb minőségű 44.— K-tól
47.— K-ig, bika jobb minőségű 52.— K-tól 64.—
K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 44.—
K-tól 60 K-ig. Bivaly 34 K-tól 44 K-ig, kivételesen

— K. Magyar tehén 42.— koronától 56.— koronáig, kivételesen 61.— koronáig. Tarka tehén 44.— koronától 64.— koronáig, kivételesen — koronáig. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű 60 K-tól 63 K-ig, kivételesen — K 100 kilónként, 680 K-tól 700 K-ig páronként, közép — K-tól — K-ig, 640 K-tól 680 K-ig páronként. Hizlali valók ökrök fehér 100 kg-ként — K-tól — K-ig. Fejőstehén keresztet színes 140 K-tól 240 K-ig drbnként, bonyhádi faj 250 K-tól 340 K-ig drbnként. Igás bivaly — K. páronként. Vágómarhából közel 200 darabbal kevesebb volt a felhajítás mint a múlt héten, a szükséglet változatlan mara-t, azért közepes és silányabb minőségű marhából ma több volt felhajtva mint rendszeren, ezek élénk irányzat mellett mult heti árakon keltek. Jármos ökrökre mérsékelt kereslet van. Fejős tehenekre a kereslet meglehetősen élénk, utóbbiaknak ára darabonként 10-20 koronával emelkedett.

Borjuvásár. 1900. évi március hó 8-án. (A budapesti marhavasár-
téri vásári pénztár részvénytársaság-
tól.) Felhajítás: Belföldi 65 borju 504 drb, leölt borju 22 db, bécsi 65 borju — db, — db, horvát, nö-
vendék marha — darab, bárány 65 40 darab, leölt bárány 1466 darab. Árjegyzés azonos teletelekből: Ár-
jegyzés. Belföldi 65 borju 66-74 f-ig, I. r. 76-80 f-ig, kivételesen 86 f. kilónként, leölt borju 34-86 f-ig, I. r. — f-ig, kivét. 88 f. kilónként, le-
vonás nélkül. Bécsi leölt borju — f-ig. Növen-
dék marha — f-ig kilónként, I. r. — f-ig. Bárány 65 13.50 k., leölt bárány 68-15 k., kivé-
teles ár — k-ig páronként. A vásár lanyha volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi
petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskon-
zumvásár árjegyzése 1900. évi márc. 8-án. Készlet 256
darab. Elkért 727 darab. Összesen: 983 darab. —
Eladatott 610 darab. Maradt 373 darab. — *Napi
árak:* 120-180 kgr. sulyban 98-100 koronáig,
220-280 kgr. sulyban 98-100 koronáig, 320-380
kgr. sulyban 98-100 k-ig. Öreg nehéz páronként
400-500 kilos 84-90 koronáig. Malacok 74-80
korona 100 kilónként. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjele-
nése.) A mai juhvásáron a felhajítás 501 drb juh
volt. Az irányzat valamivel emelkedett árak mellett
gyorsan realizáltak az üzleteket. Árak: I. rendű juh
58-60 fillér, kivételesen 60-66 fillér kilogrammja.

Bécsi szarvasmarhavasár. (Saját tudósítónk tele-
fonjelentése.) A mai vásárra felhozott 3859 darab
borjut, 2125 darab 65 sertést, 501 darab levágtott
sertést, 225 darab levágtott juhot, 2525 darab bárányt.

Eladási árak: Levágtott borju 76-90 fillér, első-
rendű 94 és 1 K, 04 fillér —, kivételesen — fillér,
65 borju 1 K, 08 fillér és 1 K, 16 fillér, legelsőrendű
1 K, 16 fillér és 1 K, 20 fillér. Batal sertés 50-56
fillér, levágtott nehéz sertés — fillér, husra hizalt
sertés 72-88 fillér szára hizalt sertés 66-70
fillér, elsőrendű sült 52 fillér és 58 fillér, levágtott juh
16-32 fillér, bonyhák silányabb sertések — fill, és 0 K.
kilogrammonként. Bárány — korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 8.

Az eladók tartózkodása következtében a kínálat mérsékelt volt és mivel csak néhány malom vásárolt, a forgalomban mérsékelt volt. Forgalomba került 11,000 métermázsza buza szilárd irányzattal, változatlan áron.

Eladatott:
Buza Tiszavidéki: 100 mm. 82 k. 8 K. 20 f. (felső), 300 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 1500 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 72 k. 7 K. 85 f. (felső), 100 mm. 78 k. 7 K. 84 1/2 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 72 1/2 f.

Pestmegyei vidéki: 300 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 400 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 74 k. 7 K. 30 f.

Csabai: 300 mm. 76 k. 7 K. 75 f.
Kálcsai: 100 mm. 75 k. 7 K. 50 f., üsz-
kös, 500 mm. 75 k. 7 K. 60 f., 1900 mm. 75 k. 7 K. 60 f.

Tolnai: 3000 mm. 74 k. 7 K. 27 1/2 f.
Hódmező-Vásárhelyi: 300 mm. 79 k. 7 K. 72 1/2 f.

Mind 8 hónapra.
Rozs: 200 mm. 6 K. 30 f.

Középénfűtés mellett.
A készüri hivatalos jegyzése a budapesti ár-
s értéktözsde szokásai szerint, középszenben 50
kilogrammonként. — A minőség hektofiterenként és
kilogrammonként.

Típus	Képes	50 kilogramm ár		50 kilogramm ár	
		K-tól	K-ig	K-tól	K-ig
iszavidéki	6	70	7,40	7,15	7,10
"	6	71	7,45	7,20	7,15
"	6	72	7,50	7,25	7,20
"	6	73	7,55	7,30	7,25
fehértornyos	6	70	7,35	7,10	7,05
"	6	71	7,40	7,15	7,10
"	6	72	7,45	7,20	7,15
"	6	73	7,50	7,25	7,20
pestvidéki	6	70	7,30	7,05	7,00
"	6	71	7,35	7,10	7,05
"	6	72	7,40	7,15	7,10
"	6	73	7,45	7,20	7,15
bánási	6	70	7,20	7,00	6,95
"	6	71	7,25	7,05	7,00
"	6	72	7,30	7,10	7,05
"	6	73	7,35	7,15	7,10
békési	6	70	7,10	6,90	6,85
"	6	71	7,15	6,95	6,90
"	6	72	7,20	7,00	6,95
"	6	73	7,25	7,05	7,00

Egyéb gabonafajták	Képes	50 kilogramm ár	
		K-tól	K-ig
Rozs	uj elsőrendű	6,25	6,20
"	másodrendű	6,10	6,05
Arpa	uj elsőrendű	5,65	5,60
"	másodrendű	5,45	5,40
Zab	uj elsőrendű	5,85	5,80
"	másodrendű	5,65	5,60
Tengeri	uj elsőrendű	12,00	12,00
"	másodrendű	11,50	11,50
Repece	uj elsőrendű	6,50	6,50
"	másodrendű	6,30	6,30

A határidőüzlet folyamán a következő köte-
sek történtek:

Buza áprilisra . . .	7.43-7.44
Buza októberre . . .	7.67-7.68
Rozs áprilisra . . .	6.26-6.27
Rozs októberre . . .	6.44-6.45
Zab áprilisra (1900) . . .	4.90-4.91
Tengeri 1900. májusra . . .	5.13-5.14
Repece augusztusra . . .	12.30-12.40

**Déli éjszakai a következő záróárakat állapí-
tották meg hivatalosan a tözsden:**

Buza (1900.) áprilisra . . .	7.14	pénz	7.45	árú
Buza októberre (1900) . . .	7.83		7.69	
Rozs áprilisra (1900) . . .	6.26		6.27	
Rozs októberre . . .	—		—	
Zab (1900) áprilisra . . .	4.90		4.91	
Tengeri (1900.) máj-ra . . .	5.12		5.13	
Repece augusztusra . . .	12.30		12.40	

Déltűn fél 5 órakor záru:

Buza áprilisra (1900.) . . .	7.43	—	7.44
Buza októberre (1900.) . . .	7.67	—	7.68
Rozs áprilisra (1900) . . .	6.25	—	6.26
Rozs októberre (1900.) . . .	—	—	—
Zab áprilisra . . .	4.90	—	4.91
Tengeri májusra 1900. . . .	5.10	—	5.11
Repece augusztusra . . .	—	—	—

A budapesti értéktözsde.

A külföld ismét gyengébb magatartást tanusít, főleg tekintettel a dél-afrikai háboru fejleményeire s a némileg pénzszűkebb viszonyokra. Ezen pesszimista-
tikusabb nézet befolyása alatt nálunk is barátságla-
tan hangulat kerekedett tulsulyra, mibe az berög-
zött üzletelenség hozzájárulván, a mai előtözsde igen
rideg képet nyújtott. Az összes értékek elnyughaltak
s lanyhán zárultak.

A helyi piac üzletellen és gyenge volt. A kö-
zépbankok részvényei, mint Leszámitoló- és Jelzálog-
bank kínálva voltak, mi vevők hiányán 2-3 korona
árvesztésged eredményezett bennük.

A déli tözsde változatlanul gyenge maradt.

A helyi piacon Salgó 1-2 koronával javult,
később ugyanannyival visszaféledött. Ugyszinte vil-
lamos, mely e héten elért árnyeréséget ismét elvesz-
tette.

Valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtözsde: lanyha.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 746.50-747.—
Osztrák hitelrészvény 751.80-752.60. Osztrák-magyar
államvasut 657.—658.80. Jelzálogbank 458.50—
462.—. Leszámitolóbank 498.50-499.50. Közúti vasut
673.—678.50 korona.

A déli tözsde: változatlanul gyenge.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 746.—750.—
Osztrák hitelrészvény 751.60-752.30. Osztrák-magyar
államvasut 657.50-658.60. Jelzálogbank 459.—460.50.
Leszámitoló bank 498.—499.—. Közúti vasut 671.—
672.— korona.

**Forgalomba került: 4%-os koronajáradék 94.—
41 1/2%-os regálékötvény 98.90.** Kereskedelmi bank
2750.—. Salgótarjáni 622.—. Városi villamos vasut
342.—341.50 korona árfolyammal.

Utótözsde. A 4 órai zárátlakor maradt:
Osztrák hitelrészvény 751.—. Magyar hitelrész-
vény 747.—. Leszámitoló bank 498.50. Rimaranyai
vasúti részvény 626.50. Osztrák-magyar államvasut
656.—. Közúti vasut részvény 671.—. Városi villamos
vasut 341.— korona.

A hivatalos záratok a következők voltak:*)

I. Államadósság.				
a) Magyar Államadósság.				
	Pénz	Áru	Pénz	Áru
	100 kor.-kint	100 kor.-kint	100 kor.-kint	100 kor.-kint
Aranyárjadék 4%	98.50	96.—	—	—
Koronajáradék 4%	93.80	94.25	—	—
Közúti vasúti köl- csönök 4 1/2%	99.50	100.50	—	—
Államvasúti arany- kötvény 4 1/2%	100.50	101.00	—	—
Államvasúti ezüst- kötvény 4 1/2%	99.75	100.75	—	—
Vasúti kölcsönök 5%	115.80	117.00	—	—
Magyar nyeresé- kötvény (200 K)	163.—	164.—	—	—
Egyes papírjára- dék 3 1/2%	99.—	99.50	—	—
Egyes államjára- dék 3 1/2%	99.—	99.50	—	—
Aranyárjadék 4%	99.—	99.50	—	—
Bolgár vasúti köl- csön 5%	83.—	86.50	—	—
Ezer 100 frankos sorsjegy 2 1/2%	—	—	78.—	74.—
II. Más kölcsönök.				
Bonyhák kölcsön 4%	90.60	91.50	—	—
Budapesti fővárosi kölcsön 4 1/2%	98.—	100.50	—	—
Temes-bányavölgyi kölcsön 5%	—	—	12.75	94.50
c) Idegen Államadósság.				
Koronajáradék 4%	99.—	99.50	—	—
1864-es sorsjegy 4%	192.—	196.—	—	—
1866-os sorsjegy (1000)	—	—	157.—	138.—
1868-as sorsjegy 4%	—	—	209.—	201.—
Ezer 100 frankos sorsjegy 2 1/2%				
—	—	—	78.—	74.—
III. Más kölcsönök.				
Budapesti fővárosi kölcsön 4 1/2%	—	—	98.50	94.50
Temes-bányavölgyi kölcsön 5%	—	—	12.75	94.50

* Az I-V. alatt jegyzett papirok árfolyamai 100 koronánként értendők, a VI-XVI. alatt jegyzettekét pedig darabonként koronákban.

III. Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table listing various bonds and loans with columns for issuer, amount, and price. Includes entries like 'Belvárosi lakóházi zálogl.' and 'Jelzálogbank kősz.'.

IV. Elsőbbségi kötvények.

Table listing priority bonds from various institutions like 'Adria elbocsátó kősz.' and 'Kassa-oderbergi kősz.'.

V. Bankok részvényei.

Table listing shares of banks such as 'Kereskedelmi és Hitelbank', 'Magyar Államkassza', etc.

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Table listing shares of savings banks like 'Belvárosi', 'Első budapesti', etc.

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Table listing shares of insurance companies such as 'Bécsi biztosító', 'Magyar Allianz', etc.

VIII. Gőzmalmok.

Table listing shares of steam mills like 'Concordia', 'Első budapesti', etc.

IX. Bányák és téglagyárak részvényei.

Table listing shares of mines and brickworks such as 'Borsodi bánya', 'Budapesti téglagyár', etc.

X. Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table listing shares of iron works and machine factories like 'Gandari gyár', 'Dombóvár', etc.

XI. Könyvnyomdák részvényei.

Table listing shares of printing houses such as 'Athensium', 'Franklin', etc.

XII. Különféle vállalatok részvényei.

Table listing shares of various companies like 'Áll. vassz. társaság', 'Bécsi villamos', etc.

XIII. Közlekedési vállalatok részvényei.

Table listing shares of transport companies such as 'Adria tengeral.', 'Bécsi kősz. vasút', etc.

XIV. Sorozások.

Table listing various series of bonds or shares like 'Szállás', 'Belvárosi', etc.

XV. Pénzművek.

Table listing shares of financial institutions like 'Vest arany', '10 frkos arany', etc.

XVI. Külföldi váltók (látra).

Table listing foreign exchange rates for Amsterdam, London, and other cities.

A budapesti terménytőzsde.

Text describing the Budapest commodity exchange, mentioning various goods like wheat, corn, and oil, and their prices.

A bécsi gabonátőzsde.

Text describing the Vienna grain exchange, mentioning wheat, corn, and other grain products and their market status.

A bécsi értéktőzsde.

Text describing the Vienna stock exchange, mentioning various stocks, bonds, and market movements.

Külföldi értéktőzsdeik.

Text describing foreign stock exchanges, including Berlin, Frankfurt, and Hamburg, and their market conditions.

Text mentioning bank exchange rates and prices for Paris and other international locations.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Text reporting on the pig market in Budapest, mentioning various breeds and their prices.

Kivonat a hivatalos lapból.

Official news and reports, including government announcements, ministerial reports, and administrative matters.

Időjelzés.

Weather forecast and meteorological data for Budapest and other regions.

Vizárlás.

Table showing water levels and measurements at various locations, including Danube, Tisza, and other rivers.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1900. március hó 9-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ,
Péntek, 1900. március hó 9-én.
Új betanulással először:

Gringoire.

Vígjáték 1 felvonásban. Irla Banville Tódor.

Fordította E. D.

Személyek:

Gringoire	Ivánfi	Le Daim	Hetőnyi
XI. Lajos	Gyenes	Nicole	Paulayné
Fournier	Gabányi	Lujza	Molnár R.

Utána:

Először:

A kis marquisné.

Vígjáték 3 felvonásban. Irla Meilhac és Halévy.
Fordította Adorján Sándor.

Személyek:

Boisgommoux	Dezső	Henriette	Csillag T.
Kergazon	Náday	Juliette	Nagy I.
A lovag	Gabányi	Martine	Palotai
Mouche	Náday B.	Georgette	Keczeri
Joseph	Narcisz		

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 9-én.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 9-én.

Tudós professzor Hatvani.

Verses színjáték 3 felvonásban, előjátékkal. Irla Makai Emil. Zenéjét szerzerzte s részben összeállította Kun László.

Személyek:

Hatvani	Hegedűs	Dömsödi Pál	Balassa
Veronka	Nógrádi	Széplaki	Bárdi
Orsolya	Nikó L.	Máté	Szerémy
Bence	Tapoleczai	Gábor	Szöke
Palkó	Halász I.	Menyasszony	Pécsi
Naszályi	Fenyvesi	Vilégény	Gyöző
Derkó néne	Hunyady	1. diák	Kassai
Bíró	Szathmáry	Esztike	Varsányi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 9-én.

Szép Helena.

Operette 3 felvonásban. Irták Meilhac és Halévy
Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzerzte Offenbach.

Személyek:

Páris	Gábor J.	Achilles	Kiss M.
Menelaus	Kovács	1. Ajax	Ujvári
Helena	Küry	2. Ajax	Szerdahelyi
Agamemnon	Tollagi	Orestes	Bojár T.
Calchas	Németh	Leoona	Radványi

A 3-ik felvon. **Páris almája.** Táncoz némajáték.
Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 9-én.

Ábrányiné Wein Margit assz. vendégfelléptével.

A Kleopátra.

Operette 3 felvonásban. Irla és zenéjét szerzerzte Verő György.

Személyek:

Cassia grófné	Ábrányiné	Elias	Giréth
Niotta	Rózsa	Jim	Sziklai
Cassia Valér	Ráthonyi	George apó	Mátrai
Reguard	Boross	Milleleur	Margó Z.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Péntek, 1900. március hó 9-én.

Spanyolország.

Irla Pekár Gyula.

206 vetített képpel, 4 spanyol táncos és 11 a bika-
viadalt ábrázoló mozgó fényképpel.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

10,000 frt tisztanyereséget

a legkisebb rizikóval

érhet el évente mindenki, a ki egy egyesületbe

az egész osztrák-magyar monarchiában megengedett, biztos értékpapírosok kihasználására

mint tag belép.

Haviilleték 6 frt, fél illeték 3 frt.

Tagsági föltételeket ezen **kiválóan szolid** intézményről ingyen és bérmentve küld

(Levelek 10 kr., levelezőlapok 5 kr. postadíj)

AMSTERDAM Nicolaas Witsenkade 13. A Commerce- & Credietbank igazgatósága.

Ügyes képviselők kerestetnek.

Sneidig egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 17. szám.

*** NEW-YORK ***

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyeresemények a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből:

Aktívák összege	1.099 millió korona
Évi bevétel	227 " "
1898-ban a biztosítottaknak kifizetett	107 " "
1898-ban kötött új üzletek összege	760 " "
Tízta fölösleg 1898. végén	132 " "

Az 1898-ban a biztosítottaknak kifizetett nyeresémosztalékok összege **14 millió koronára** rugott.

A New-York a művelt világ összes országában bir fiókokkal.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, Erzsébet-körút 9—II., New-York palota.

Hirdetmény.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy idegen járműveknek gőzöseivel való vontatása tekintetében f. é. március 20-ától számítandó érvénylen új vontatási díjszabás jelenik meg, a mely díjszabás módosított viteldíjakat tartalmaz.

Az új díjszabás megjelenésével az 1898. évi november 1-től érvényes vontatási díjszabás hatályon kívül lép. Az új díjszabás a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatóságánál kapható, ára 40 fillér.

Az igazgatóság.

Magyar királyi államvasutak.

Magyar-adriai vasuti kötelék. **Hirdetmény.**

Az 1900. év január hó 1-től érvényes magyar-adriai díjszabás II. részének 1. füzetében a 2. külön díjszabás díjtétele a bukovicai-fiumei viszonylatban 148-ról 145 fillérré helyesbítendő.

Magyar királyi államvasutak, a részles vasutak nevében is.

Utánnymomat nem díjaztatik.

Igazgatóság.

Díjtétel helyesbítés.

FOLIES CAPRICE

Ma

Schönberg

jutalomjátéka.

Uj csattanó kuplék. Előadja a jutalmazandó.

„Die miesse Frau“

„Der Regenwurm“

„Neue Ansichtskarten“

„Der Himmeloffen“.

Erkély incognito páholyok.
Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Butorok hitelre

helyben és vidéken a legolcsóbb áráért minden elfogadható fizetési feltétel mellett. Nagy választék egyeztetés és finom butorokból, u. m.:

teljes lakberendezések, menasszonyi kelengyék, valamint egyes butordarabok. — Fölvilágosítással szolgál

VARGA IGNÁC hitelfőnök

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. butorraktárban.

A legujabb árjegyzéket több mint 300 képpel 25 krnak bélyegben vált beküldése ellenében franko küldjük.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-ker. Kezdeté 8-ker.

A bibliai operett-társulat vendégjátéka Wolfsthal és Weinberg urak igazgatása alatt. Pontban 9 óraker.

Sándor, a jeruzsálemi trónörökös.

Bibliai operette **Minkovszkytöl.**

Szenzáció! Először Budapesten!

Schwartz testvérek

eredeti **Varieté** parodisták.

La belle Dagmar Hansen

német, dán excentrikus énekesnő.

Charles és Frederik

Wildwest a bicyclin.

Ugymint fellépte az összes ujonnan szerződött műerőknek.

Minden ünnep és vasárnap délutáni előadás, félhelyárakkal, kezdeté fél 4 óraker.

Jegyek elővetelben kaphatók Weiss A. nagytőzsdé

Károly-körút 26. és a nappali pénztáránál.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárok által készítették.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházfőbírák, valamint más hitelképes egyének kedvező **szociális feltételek** mellett kapnak szállás **szármányu asztalos- és kárpított butorokat.**

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz.

Sas-nécsa sarok, I. em.

Árjegyzéket 25 kr. levéljeggy beküldése ellen bérmentve küld fenti cég B. osztálya. 5197

A magy. kir. osztálysorsjáték főhúzása kezdődik március 14-én és tart április 11-ig.

1 Millió **1/4 Millió** **1/2 Millió** **1 Millió**

Korona nyerhető 1/8-ad sorsjeggyel, ára **Korona nyerhető 1/4-ad sorsjeggyel, ára** **Korona nyerhető 1/2 sorsjeggyel, ára.** **Korona nyerhető egy egész sorsjeggyel, ára.**

20 korona. **40 korona.** **80 korona.** **160 korona.**
Ezen húzásban 30.000 nyeresemény sorsoltatik ki 9 millió 550.000 korona összegben.

FLEISSIG SÁNDOR

főelárusító, bank- és váltó-üzlet

Budapest, VII., Erzsébet-körút 2.

Még a következő számokból van raktáron:

1/8 sorsjegy: 5101-től 5125-ig, 6251-től 6275-ig, 35576-tól 35600-ig, 36601-25-ig, 36776-800-ig, 66351-75-ig, 66-01-25-ig, 94101-25-ig, 1/4 sorsjegy: 12101-25-ig, 24176-200-ig, 70826-50-ig, 1/2 sorsjegy: 77426-50-ig, 1/1 sorsjegy: 47909, 16, 20, 21, 24.

Oh jaj!

megfolt ez az átkozott köhögés.

Távirat:

Évek hosszú során át kitűnő eredménnyel használom az Egger-féle mellpasztillát. Kérem küldjön stb. Trautenaun (Csehország), 1898. június 17. Verner Nándor igazgató.

Egger-mellpasztillája gyorsan és biztosan hat köhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszerertárban és drogeriában. Doboza 50 kr. és 1 frt. (Próbadozár ára 25 kr.) Fő- és az elküldési raktár: **Náder-gyógyszer Budapest.**

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar megszabadított, éljen!

VI. Váci-körút 17. szám.

ANTISEPTIKUS

GUMMI és HALHÓLYAG

egyedüli biztos sikerrel használható óvszer, valódi eredeti francia gyártmány, kitűnő minőségben. Gumminak tucatja 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.—, 8 frt. Halhólyag tucatja 2.—, 4.—, 6.—, 8 frt. Próbaküldemény különféle minőségekből 2.50 frt. Egyedüli szétküldés a Manufaktura de gummy hygienique Paris budapesti főraktárából: Kerpel, Budapest, V., Lipót-körút 28. szám.

Első es. k. szab. Duna-Gőzhajózási-Társaság.

A személyszállító hajók tavaszi menetrendje.

A személyszállító hajózás a Dunán a következőleg indították meg.

Bécs és Pozsony között (naponkénti járatok)

első menet Bécsből (Weisgärber) márc. 3-án d. u. 4 órakor.

„ Pozsonyból március 4-én, 6 órakor reggel.

Budapest-Kalocsa és Mohács között (naponkénti járatok)

első menet Budapestről márc. 10-én, déli 12 órakor

Mohácsról „ 11-én d. e. 10 óra 20 p.

Belgrád-Orsova-Turn-Szeverin és Galac között (hetenként háromszor)

első menet Zimonyból Galacba márc. 9-én

„ Orsováról „ 5-én

„ Orsováról Zimonyba „ 7-én

„ Galacból „ 4-én

Budapest-Zimony-Orsova és Galac között (hetenként háromszor)

első menet Budapestről márc. 20-án 10 óra éjjel

Zimonyból felfelé márc. 22-én 5 óra 30 p. reggel.

Szeged-Tiflis és Zimony között (hetenként háromszor)

első menet Szegedről felfelé márc. 21-én 5 óra reggel

Zimonyból felfelé „ 18-án 8 óra este

Sabác és Belgrád között) hetenként háromszor

Belgrád és Dubrovica)

(e vonalokon a forgalom a Zimonyban, Belgrádban, Sabácban és Dubrovicában közzétett helyi menetrendek szerint már megindult.)

Galac és Tulcia között hetenként háromszor) (e járatok már megindul-

Zimony-Belgrád és Pancsova közt naponként) (e járatok már megindul-

tak, és pedig a Galacban, Zimonyban, Belgrádban és Pancsován közzétett helyi menetrendek szerint.)

Bécs és Budapest közt (naponkénti járatok)

első menet Budapestről Bécsbe ápr. 5-én esti 6 órakor

Bécsből Budapestre „ 7-én reggeli 7 órakor.

Engelhartzell és Linz közt (hetenként hatszor)

első menet Linzből „ márc. 22-én 1 óra d. u.

„ Engelhartzellből „ 23-án 5 óra 35 p. reggel.

Krems-Spitz és Melk között (hetenként hatszor)

első menet Kremsből Melkbe és vissza márc. 22-én

Spitzből Kremsbe márc. 23-án.

Menetrendekkel és felvilágosításokkal a társulat igazgatósága készsé-
sen szolgál.

Budapest, 1900. február 28-án.

A forgalmi igazgatóság.

Apold a szépségedet!

CZERNY-féle eredeti

Orientalische Rosenmilch.

(Keleti rózsatej)

A legjobb szar a szépség megtartására és úde arcbőrt szerez, mely semmi más hasonlót tartalmaz. Az állal el nem érhető; kitűnő hatást gyakorol az arcra és a bőrnek bármilyen tisztáltsága ellen, megújítja a sárga vagy barna arczint. Ára 2 korona.

Sonnenblumenoehl-seife ára 70—100 fill.
hozza Balsamin-szappan 60 fill.

ANTON J. CZERNY Bécs,

XVII. Carl Ludwigstrasse 6.
Bpesti főraktár: Török József gyógyszerészi Kírtly-u. 12.
továbbá minden gyógyszerészetben, drogeriákban és parfume-
riákban. Székiadás utánról. Megrendelések oly
helyről, hol még raktár nincs, fenti cégek egyikéhez inté-
zendők. — Prospektus ingyen.

Valódi parisi gyártmány, jótállás mellett, eredeti csomagolásban.

Gummi és halhólyag tucatont . . . 1 frtől 6 frtig
Parisi női szivaoska 5 „
Irigator 1.50 „
Eredeti pessarium ocularium (Peliporus) Menzinger kátr
szerint vezetével 1.80 trtól 2.50 frtig. Szabad, harminc
elleni kötelek „Dianna-6“ 3.50 trtól 5 frtig. — Gyűjte-
mény uraknak 3 frtól 10 frtig. 10 frtnyi megrende-
lésnél 15% árkedvezmény.

Megrendelések pontosan és diszkrétan eszközöltenek.
cs. és kir. szab. közzeg-ügylet
KELETI J. Budapest, IV., Kőröncz-utca 17.
Eltér beirat az újsárol. Arányok ingyen. Zár bontékon

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész és szülész-tanár,
volt csásár, kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig,
este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobbat figyelemmel választották
és gyógyszerükön is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Urgenciai megjelölés a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-
nál megrendelhető **NEPSZERU UTMUTATÓ** (már
10-ik kiadásban megjelent) némi betegekről és azok
észlelti gyógyszereléséhez elmi könyv, volt ára 2 ir 50
kr., most csak 50 kr. A könyv jól becsomagolva lesz
elküldve, 1 iri beutódása mellett bórmenüve v. gy 90 kr.
utánvétel mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nem
élet ábréde. — III. Az öntefőtés és az éjjeli magom-
lések. — IV. Húgyókatár (tripper) és húgyveszékületek.
— V. A bujakór (síphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. El-
gyerült térhef. — VIII. Női megfázás. IX. Az ivar-
szervek megbetevedésnek főtünetei. — proctitid.

Olaszország Remekai.

Olaszország és az olaszok műkincesinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye.

Remek diszalbum hosszukás negyedréte formában.

A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fill.

Megjelenik havonként kétszer.

Igazgató: LAURENCIC GYULA.

A magyar kiadás szerkesztője: Boross Vilmos.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében ki-
zárólag a legkiválóbb intézetekben készül, *művészi elrendezése és fényes kiállítása*, valamint nagy,
pompás és tiszta fényképfelvételei által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világon.

A műbe felöltelt képek, melyek *teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincesinek*, az olasz vidék beható ismerete s az ottani *építészeti, festészeti és szobrászati páratlan műveinek alapos tanulmányozása* alapján választattak össze és rendeztettek el.

A füzetek két hosszukás nyolcadrészt oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népei és műkincesinek, *lebilincselő szöveg* szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt.

E mű össze nem hasonlítható az eddigi Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalanul nyomott clichével; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek *értéke minden időben maradandó lesz* s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszelebbebb köreiből éppen úgy, mint *a művészetet kedvelők, művészek és tudósok között* a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyttal *nélkülözhetetlen forrásmunka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.*

A füzetek 1 korona 20 fillérinyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó. Előfizetések elfogadtnak a

„Budapesti Napló“ kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár:

6 füzetre	7 korona	20 fillér.	18 füzetre	21 korona	60 fillér.
12 „	14 „	40 „	30 „	36 „	— „

A kiadóhivatal,

Budapest, V., Méréleg-utca 11. szám.

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

Minden szó egykori beiktatása post... betűkből 2 kr. Címmeletti hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegű jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRO HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

felvételnek a BUDAPESTI NAPLO részére a kiadóhivatalban József-körút 18. számánál a következők dány-tiszteletben: Breuer Némek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkán.

Nemesek-féle tőzsde Pefőti-ter.

Benda Józsefné, Andrásy-ut 50.

Schwartz hirdetői iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., donány-nagy-tőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutch Miksa, Andrásy-ut 38.

Szántó Mór tőzsdéjében. Kecskeméti-utca 14.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Alerdészi

állás töltendő be április 1-re. Pályázhatnak oly erőlyes fiatal (nő) szaképített alerdészek, kik megfelelő vizsgálat birtokán és kik egy a magyar, valamint két nyelvet szótban és írásban teljesen bírják. Évi fizetés 720 korona, 2 darab marha legeltetési jog, 2 hold szántó, megfelelő rét, lakás (Gránasztó közég, Szepes megye) megfelelő fellemlémmel, valamint az erdei és legeltetési károk egy harmada. Ajánlatok, bizonyítványok másolatával, Roth Dani tulajdonoshoz Miskolcra címzendők. 5855

Okleveles

német nevelendő éves bizonyítványokkal, finom női munkában jártas, megfelelő állást keres egész évig felnapra. Szives ajánlatokat kér „S. A.” jelige alatt a kiadóba. 2818

Kereskedelmi

iskolát végzett könyvelő, ki jelenleg is ny minőségben van alkalmazva, állást változtatni óhajta. Címe a kiadóhivatalban. 2804

Raktárnoki,

pénzbeszedő, üzletvezető vagy más efféle állást keres intelligens jó megjelenésű kereskedő, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Címe a kiadóhivatalban. 2768

Kereskedő urak

figyelmébe. Kereskedelmi iskolát végzett könyvelő, ki a könyvelést egy elsőtől nagyobb üzletben önállóan végzte, kitűnő kifizető irással bír és szolid megjelenésű van, egyelőre szerényebb igények mellett állást keres. Szives megkereséseket „Szerény” cím alatt kér a kiadóhivatalba. 2789

Házmeesternek

ajánlikok egy jelenleg is ny minőségben levő tisztességes egyén. Címe megtehető a kiadóhivatalban. 2712

Magyar gyorsíró

nő, ki a Remington és Yost-gépet kitűnően kezeli, hosszabb idő óta íróban működik, állást változtatni óhajta. Szives megkereséseket „Szorgalmas” jelige alatt a kiadóhoz továbbít. 2800

Egy

nagyon nagy expeditor keres havi heti lap vagy folyóiratnál beosztást. Címe a kiadóban. 2737

Óvadékképes

29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnok, mint pénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérék „2000—3000 korona.” 2723

Elárúsítónő,

dohánytőzsdeben jártas, óvadékképes, elezámó ársra, igen előkelő fizetben fölvetetik. Cím a kiadóhivatalban. 5857

Hetilap

734 előzetesével, elhalálozás folytán potom árért eladó. Cím a kiadóban. 5856

Állást óhajt

változtatni egy jó család-ból származó fiatal ember, ki jelenleg is egy nagyobb részvénytársaság hivatalnok, kívánatra óvadékkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 2820

Irodai

vagy pénztárnoki alkalmazást keres egy szépírású hölgy. Cím a kiadóhivatalban. 2796

50 év óta fennálló

nagyforgalmu urti dívet és norinbergi-üzlet egy 40.000 lakossal bíró városban (megyei székhely) családi okok miatt kedvező feltételek mellett eladó. 5—6000 ft szükséges a vételhez. Venni szándékozik „50 év” jelige alatt a laphoz forduljanak 2792

Kossuth Lajos

életnagyságu kitűnő melléke (kézfestés) díszes aranyozott keretben 30 forint eladó. Megtekinthető a lap kiadóhivatalában. 2685

Az anygalföldi

rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 370/31 olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalba. 2744

Egy jókarban

levő keveset használt 36 collos kővekek ellátott kőjárata malom, valamint egy 17 soros Nicholson-féle teljesen kijavított vízgép jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2804

Teljes ellátást

keres egy ügyvéd irodában alkalmazott tisztviselőt oly intelligens családnál, vagy idősebb özvegynél, ahol kellemes, családias otthon taláható. Ajánlatot „Arva” címen a kiadóhivatalba kérék. 2816

Olesó telek eladó.

Pest közelében 1500/—81 telek azonnal eladó, esetleg négy részbe is osztható. Cím a kiadóhivatalban. 2537

Papagáj kalicka,

nikkel, alig használt és elegáns dísznőbőr kézi utazóbordó eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5852

Eladó

két hétig használt egy szoba fényezett butor, továbbá zsír, új ágytoll, szappan stb. Cím a kiadóhivatalban. 5854

Déliházi-és

Buiovszky-utca sarkán kiadó május 1-től egy 6 szobás lakás, kertbászálattal, esetleg istállósá, bővebbetugyanott. 5853

Jó forgalmu

kőeser fűstűthús árúda italmérési engedélyvel, hol intelligens urak étkesnek, elutazás végett azonnal eladó. Cím a kiadóban. 2805

Fiumebóli

kitűnő természetes dalmáciai és olasz borkokat jutányos áron szállít Pauk Géza. Arlap bérmentve.

Fűszerüzlet.

14 év óta fennálló kitűnő fűszerüzlet azonnal átvehető, az átvételhez 1500—2000 forint szükséges. Az üzlet menetéről személyesen meggyőződhetni. Cím a kiadóhivatalban. 2762

Frakk és szalon-

öltöny egyenkint 15 forintért eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2787

Lakást és ellátást

keres intelligens családnál egy fővárosi tanítónő, lehetőleg a Dohány-utca közelében. Ajánlatokat „Tanítónő” jeligével a kiadóhivatalba kérék. 2815

Bolthelyiséget

keresek az Erzsébet-köruton

a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kirakattal, esetleg egy kisebb hátsó üzlettel vagy udvari rakattal. Ajánlatokat „H. J.” jeligével a laphoz küldendők. 2713

Kerékpár

különbözes angol sűrű fogaskerekekkel sürgősen, halhatlan olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5850

ERENYI-féle

Ichtiol-Salicyből egy téglgy megszüntető: bőrvitákat, mindennemű sömörbetséget, bőrkütséget, izsádat. Szagtalan. Ártaimatlán. 1898

Nászajándéknak

alkalmas szobadiszkek, legújabb tárgyak, a kiváló olcsó árak feltűntetésével. Olajfestmények, színes acélmetszetek, aquarellék, vörös, zöld és barna színekben; Etagek, esz opok, csinosok, írő, dohányzó, jout-szalón és fantasztikus asztalok, tükrök (asztali és fém) lámpák és fenetagek 25% engedménnyel, paravánok, képalbumok, órák, írő-készletek, bronz-és porcelandiszkek stb. Keretek rendelésre minden nagyságban Hegedűs Zsigmondnál, Andrásy-ut 56.

Most jelent meg!

Szellem,

Erő,

Anyag

Szellemválasz

Büchnernek

Kraft und Stoff

című könyvére. Írta Adelma, fordította Tótvölgyi Titusz. Ára 3 korona. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában B U D A P E S T, József-körút 18. sz.

KÉPES

levelező

lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után. Finom fényvornat. Hazai készítmény. Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te. Bihari Sándor: Munka után. Innocent Ferenc: Fátolytánc. Karvaly József: Vásárlás. Konkak Ida: Havasi pásztorkodás. Margitai Tihámér: Ronót Pál históriája. Márk Lajos: Ezernyolcszázhuszban. Márk Lajos: Terelőre és Szerelmi dal. Neogrady Antal: Vesztet boldogság. Senyeli Károly: Szökőkút, Kecskapásztor. Szentes Fülöp: Kása nem étel. Teles Ede: Enyelgés. Tolnay Akos: Diana és Enyelgés. Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák. Vajda Zsigmond: Kedves írő. Neogrady Antal: Az erdő titka. Pechán József: Utols grufa. 20 darab ára 1 ft bérmentes küldéssel. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám. Magy. kir. államvasutak. Pályázati hirdmény.

Köznepszoztaly

Frakk 5 ft. Nadrag 3 ft. Mellyeny 1 ft. Ferenc Jozsef-kabát 4 ft. Jaquet 3 ft. ROTHBERGER JAKAB Kristof-ter 2. Isó emelet.

Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

Sváje-osztrák-magyar átméleti forgalom. (I. számú pótlék (2. kiad.) éltbelépítésre a gabona stb. szállítására magyar állomásokról Genfre átméleti érvényes kivétel díjszabáshoz.) F. évi március hó 1-vel a gabona, hüvelyesek stb. szállítására 1896. augusztus hó 1-től érvényes kivétel díjszabáshoz az I. számú pótlék (2. kiadás) élt. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

Sváje-osztrák-magyar átméleti forgalom. (I. számú pótlék (2. kiad.) éltbelépítésre a gabona stb. szállítására 1896. augusztus hó 1-től érvényes kivétel díjszabáshoz az I. számú pótlék (2. kiadás) élt. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

(Közvetlen áru díjszabás egyrészt Németerszág, másrészt Szerbia, Bulgária és Törökország közötti forgalomra vonatkozólag.)

Hirdetmény.

(Közvetlen áru díjszabás egyrészt Németerszág, másrészt Szerbia, Bulgária és Törökország közötti forgalomra vonatkozólag.)

Hirdetmény.

(Közvetlen áru díjszabás egyrészt Németerszág, másrészt Szerbia, Bulgária és Törökország közötti forgalomra vonatkozólag.)

Hirdetmény.

(Közvetlen áru díjszabás egyrészt Németerszág, másrészt Szerbia, Bulgária és Törökország közötti forgalomra vonatkozólag.)

Hirdetmény.

(Közvetlen áru díjszabás egyrészt Németerszág, másrészt Szerbia, Bulgária és Törökország közötti forgalomra vonatkozólag.)

Hirdetmény.

(Közvetlen áru díjszabás egyrészt Németerszág, másrészt Szerbia, Bulgária és Törökország közötti forgalomra vonatkozólag.)

Gyakorlati

Német

Nyelvtan

40 leckében magántanulásra. Roboz Andor. 3 korona helyett 1 K. 30 fill. Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

Antik

butor.

Egy grófnőtől megvett, Kun László királyt ábrázoló antik kép, valamint 1 antik titkári szekrény és antik régi és új bútorok, háló-, ebédlő-, uri és szalon berendezések barokk, angol és 6-8-émetes stílusban, továbbá nagy választék különböző modern mesterek által készített eredeti alkotásokban, valamint szőnyegek, erdélyi kecskeszőrmék, függönyök, asztali és ággyeterítők olcsón eladók; ugyancsak használt bútorok megvételnek vagy újjalak kicserélésnek. Budapest, Kerepesi-ut 64. l. em.

Zalogházi

cédluak veszek

Eladok

13 latos ezüst evőeszközleket, grammja 5 kr., grandoloket, gyertyatartókat, háltaákat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 ft 50 kr., teljes 12 szemlére való teljes evőeszközleket 138 forint kezdve, és választék mindennemű ezüst műtűs tárgyakban, arany felfűzők köllőgőval, grammja 55 kr., masszív arany grútrák 2 ft 40 krtól, tula remon-toir órák 6 ft. Grünberger Armin Béla örökései Budapeston. IV. Városház-ter 9. l. em. 23. Harisbázár. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Hallatlan

árleszállítás.

Betyárok.

Történeket az alföldi rablóvilágból gr. Báday korában. E15bb 2 K. most 80 fillér.

Bródy:

Fehér könyv. Új regény és egyéb dolgozatok. E15bb 2 K. most 1 K.

Darwin:

De ember származása és az ivari kiválás. E15bb 3 K. most 1 K.

A szabadnág

vértanui.

Regényes korrajz. E15bb 2 K. most 1 K.

Egy szegény ifju

története.

Feuilleton Octave-tól. Regény. E15bb 2 K. most 60 fill.

A világ vége.

Flanmarion Camill-tól 43 képpel. E15bb 2 K. most K. 1.10

Jó medarak.

(Ujdonás!) Ujjabb törvényszéki karcolatok. E15bb 2 K. most 60 fill.

A háromszoknyás

leány.

(Kocok Pál). E15bb 2 K. most 60 fill.

Mámoritó

történetek.

(Maupassant). E15bb 1.60 most 60 fill.

A bánya.

(Ohnet). E15bb 3 K. most 1 kor. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, utányvétellel vagy a pént beküldése ellenében.

Cimbalmok,

részletre is, olesók

és jó hanguak, 5

évi jótállás.

Árjegyzék ingyen.

Varga Pál,

Röck Szilárd-ut-

ca 3

Magy. kir. államvasutak. Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Hirdetmény.

(Közvetlen díjszabás Németerszágól Zimony átm. forgalmu vonatkozolaz.) A Németerszágól Zimony átméleti forgalmu vonatkozolaz 1896. év november hó 1-je óta érvényes közvetlen díjszabás 1900. év május hó 1-én érvényen kívül helyeztetik. Budapest, 1900. márc. 2-án. Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)